

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY TRZEBIATÓW NA LATA 2017-2023

Opracowanie wykonane przez:
InnoCeR Sp. z o. o.

Trzebiatów, maj 2017 r.

***Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów
na lata 2017-2023” dofinansowano ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020***

Opracowanie

**InnoCeR Sp. z o.o.
ul. Ogrodowa 10,
72-003 Wołczkowo**

przy współudziale członków zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji:

- Renata Bielaszewska Mamzer
- Iwona Frączek
- Andrzej Kuliberda
- Elżbieta Zawarska
- Marek Rabiega
- Edyta Modzelewska
- Anna Modrzejewska
- Łukasz Tabiszewski
- Bartosz Janecki
- Dorota Falendysz-Papajewska

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	4
1. Struktura dokumentu i metodyka jego wykonania.....	5
2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Trzebiatów.....	6
3. Charakterystyka gminy.....	17
4. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z opisem czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	20
4.1. Diagnoza strefy społecznej.....	21
4.1.1. Demografia.....	21
4.1.2. Bezrobocie	24
4.1.3. Pomoc społeczna.....	26
4.1.4 Infrastruktura społeczna.....	28
4.1.5. Aktywność społeczna i obywatelska.....	31
4.1.6. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	34
4.2. Główne problemy w strefie społecznej	37
4.3. Diagnoza strefy gospodarczej.....	38
4.3.1. Struktura gospodarcza.....	38
4.3.2 Turystyka jako główne źródło dochodu	41
4.4. Główne problemy w strefie gospodarczej	43
4.5. Diagnoza strefy środowiskowej.....	43
4.5.1. Ochrona środowiska	43
4.5.2. Uwarunkowania przyrodnicze	44
4.6. Główne problemy w sferze środowiskowej.....	49
4.7. Diagnoza strefy technicznej.....	49
4.8. Główne problemy w sferze technicznej.....	60
4.9. Diagnoza strefy przestrzenno-funkcjonalnej.....	61
4.9.1. Położenie i uwarunkowania przestrzenne	61
4.10. Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	72
5. Założenia procesu rewitalizacji.....	73
5.1.Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	73
5.2. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	74
5.3. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji. ...	81
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	88
7. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych.....	89
8. Projekty planowane do realizacji w ramach procesów rewitalizacyjnych	92
8.1. Główne projekty i przedsięwzięcia planowane do realizacji	92
8.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące wyznaczone kierunki działań	122

9. Mechanizmy zapewniające komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych	130
9.1. Komplementarność przestrzenna.....	134
9.2 Komplementarność problemowa.....	135
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	135
9.4. Komplementarność międzyokresowa.....	136
9.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	136
10. Indykatywne ramy finansowe planowanych przedsięwzięć.....	136
11. Mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji.....	138
12. System wdrażania programu rewitalizacji	141
13. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji	143
14. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	147
Spis tabel.....	149
Spis wykresów.....	149
Spis rysunków	149
Załączniki:	150

Wstęp

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych to proces kompleksowy, zintegrowany, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony w sposób zaplanowany i rozłożony w czasie mający na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Stan ten objawia się nasileniem negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Rewitalizacja jest w tej chwili jednym z priorytetów działania Rządu, co znalazło odzwierciedlenie w decyzji Prezesa Rady Ministrów z 2013 roku dotyczącej określenia Narodowego Planu Rewitalizacji (NPR). Plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach miast i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i poportowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”. W podejściu tym chodzi o świadome i zdecydowane ukierunkowanie wsparcia w ramach poszczególnych polityk publicznych na obszary strategicznej interwencji, wśród których są obszary zdegradowane.

Proces rewitalizacji należy zaplanować poprzez stworzenie wieloletniego programu działań, powodujących eliminację zjawisk degradacji. Program rewitalizacji jest opracowanym, przyjętym i koordynowanym przez gminę programem działań w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki zmierzającym do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzeniem warunków do dalszego rozwoju obszaru.

Celem rewitalizacji jest ożywienie danej części przestrzeni miejskiej, przy zmianie jej przeznaczenia funkcjonalnego. W praktyce oznacza to nową jakość – nowe planowanie przestrzeni w rejonach miejskich na rzecz ludzi, miejsc, biznesów tak, żeby zdegradowany obszar odżył, zarówno społecznie, gospodarczo jak i przestrzennie. Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się do tego, aby działania skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

1. Struktura dokumentu i metodyka jego wykonania

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2023 został opracowany zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Ponadto, Program spełnia wymogi Wytucznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz jest zgodny z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020.

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów, realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego między innymi w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz identyfikacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (udział w spotkaniach konsultacyjnych). Ponadto, dokument został opracowany we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Trzebiatów jak i przy udziale radnych gminy Trzebiatów, którzy na każdym etapie opracowania Programu wnosili swoje spostrzeżenia i cenne uwagi.

Metodologia opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów obejmowała następujące etapy:

- Diagnoza stanu obecnego gminy Trzebiatów – analiza i ocena potrzeb Gminy na podstawie obecnie panującej sytuacji społeczno-gospodarczej;
- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego - wskazanie obszaru Gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk;
- Wyznaczenie obszaru rewitalizowanego - wskazanie obszaru zdegradowanego, na którym podjęte zostaną działania wspierające, rewitalizacyjne;
- Wyznaczenie wizji obszaru rewitalizowanego - określenie wizerunku Gminy Trzebiatów w perspektywie na kilkanaście następnych lat;
- Opracowanie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych - określenie priorytetowych działalności i kierunków rozwoju Gminy w celu wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego;
- Opracowanie harmonogramu realizacji Programu Rewitalizacji i określenie źródeł jego finansowania;
- Przedstawienie sposobów monitorowania i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych;
- Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa.

Na poszczególnych etapach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów zapewniono wszystkim interesariuszom Programu możliwość partycypacji w jego przygotowaniu.

Konsultacje społeczne miały na celu poznanie potrzeb społeczeństwa oraz oczekiwań interesariuszy wobec opracowywanego dokumentu. Dzięki konsultacjom możliwy był właściwy wybór obszaru rewitalizacji, określenie odpowiednich kierunków rozwoju Gminy oraz zaplanowanie adekwatnych działań rewitalizacyjnych.

Zastosowano następujące narzędzia partycypacji społecznej:

- spotkania z mieszkańcami Gminy;
- spotkania robocze z pracownikami Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych gminy oraz władzami Gminy Trzebiatów;
- spotkania z radnymi gminy Trzebiatów;

Lokalny Program Rewitalizacji jest narzędziem służącym do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych form aktywności w ramach rewitalizacji. Jego przyjęcie odbywa się poprzez podjęcie uchwały przez samorząd gminny na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym. Etapem finalnym, kończącym prace nad dokumentem, będzie uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji przez Radę Gminy Trzebiatów.

2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Trzebiatów

Lokalny Program Rewitalizacji to nie jedyny dokument dotyczący planowania przyszłych działań na obszarze Gminy Trzebiatów. Istnieje wiele innych dokumentów, które dotyczą rozwoju obszaru gminy, określających jednocześnie sposoby na osiągnięcie zamierzonych celów. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z dokumentami planistycznymi i strategicznymi o zasięgu lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów

Tekst jednolity dokumentu został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/191/12 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 28 czerwca 2012 roku. Studium uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego oraz ustalenia zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa i obowiązujących dla terenu gminy Trzebiatów planach miejscowych. Podstawowym celem polityki przestrzennej jest zapewnienie warunków funkcjonalnoprzestrzennych dla zrównoważonego rozwoju miasta i gminy. „Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska przyrodniczego poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli - zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń - następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.” Tak więc zrównoważony rozwój to rozwój w zgodzie z warunkami miejsca i racjonalnie założonymi celami gospodarczymi. Idea zrównoważonego rozwoju zakłada pozostawienie przyszłym pokoleniom szans dalszego rozwoju i przekształceń przestrzeni. W Studium zostały wyznaczone cele rozwoju gminy, które podzielono na:

Cele gospodarcze

- redefinicja funkcji gospodarczych gminy,
- aktywizacja funkcji rolno-spożywczej z zachowaniem zasad ekorozwoju,
- rozwój funkcji turystycznej opartej o rozwój terenów nadmorskich oraz wypoczynek rodzinny na wsi, turystykę sportową i weekendową,
- wspieranie funkcji rzemieślniczej będącej podstawą samozatrudnienia,
- rozwój funkcji produkcyjnej - wspieranie technologii wysokoprzetworzonych,
- działania na rzecz zrównoważenia rynku pracy,
- wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- działania na rzecz stymulacji inwestycji, w tym przyciągnięcie kapitału zewnętrznego.

Cele społeczne

- funkcje społeczne powinny rozwijać się poprzez efekt synergii wynikający z rozwoju społecznego gminy,
- poprawa dostępności do służby zdrowia,
- poprawa dostępności do oświaty,
- poprawa warunków bezpieczeństwa społecznego,
- poprawa infrastruktury komunalnej i technicznej,
- wzmocnienie więzi społecznych i poczucia tożsamości kulturowej.

Cele przestrzenne

- zapewnienie rozwoju przestrzennego przy zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych środowiska,
- zachowanie wszystkich elementów sieci osadniczej,
- uporządkowanie struktury przestrzennej miasta,
- rewaloryzacja i integracja centrum miejskiego,
- zmiana systemu komunikacyjnego miasta,
- zagospodarowanie nowych terenów dla funkcji mieszkaniowej i produkcyjnej,
- rewitalizacja wsi.

Cele ochronne

- czynna ochrona wartości przyrodniczych, utworzenie terenów prawnie chronionych,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i utylizacji odpadów w skali gminy,
- ograniczenie, eliminacja i neutralizacja zanieczyszczeń obniżających walory środowiska i jakość życia mieszkańców,
- rekultywacja terenów zdegradowanych: wyrobisk i wysypisk śmieci,
- zachowanie terenów otwartych o wartościach krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych.

Przedmiotowy Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów wpisuje się w cele określone w Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebiatów. Działania rewitalizacyjne wymagają kompleksowego podejścia, mającego na celu aktywizację społeczeństwa i modernizację przestrzeni miasta Trzebiatów. W związku z powyższym, realizacja założeń LPR zapewni wzrost aktywności w sferze gospodarczej, społecznej oraz materialno-przestrzennej Gminy Trzebiatów. Ponadto działania rewitalizacyjne

zawarte w niniejszym programie rewitalizacji pozwolą na poprawę atrakcyjności przestrzennej gminy Trzebiatów.

Strategia Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2015 – 2023

Strategia rozwoju Gminy Trzebiatów jest jednym z kluczowych elementów planowania rozwoju lokalnego i długofalowego zarządzania gminą. W swych założeniach Strategia ma pozwolić na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. W strategii wyodrębniono pięć obszarów strategicznych, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- I. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego;
- II. Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców;
- III. Rewitalizacja terenów zdegradowanych i ochrona dziedzictwa kulturowego;
- IV. Przedsiębiorczość, turystyka i rekreacja;
- V. Infrastruktura społeczna.

Dla każdego ze strategicznych obszarów rozwoju sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2023 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – przykładowe zadania i projekty do realizacji.

W ramach powyższych obszarów wyznaczono następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne:

Cel strategiczny I: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego

Cele operacyjne:

1. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
2. Zwiększenie obszaru zadrzewienia terenów zielonych;
3. Dostosowanie zagospodarowania przestrzennego w rejonach cennych turystycznie do potrzeb przyszłego rozwoju turystyki i rekreacji;
4. Dążenie do poprawy jakości środowiska naturalnego (w tym np. usuwanie azbestu, Barszczu Sosnowskiego).

Cel strategiczny II: Rozwój infrastruktury technicznej dopasowanej do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców.

Cele operacyjne:

1. Remont i modernizacja dróg i ciągów pieszych;
2. Budowa ścieżek rowerowych;
3. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z budową/rozbudową oczyszczalni ścieków.
4. Budowa obiektów pełniących funkcję kulturalne na terenach wiejskich;
5. Kształtowanie przestrzeni publicznej.

Cel strategiczny III: Rewitalizacja terenów zdegradowanych i ochrona dziedzictwa kulturowego.

Cele operacyjne:

1. Działania rewitalizacyjne w sektorze społeczno-gospodarczym;

2. Zaadaptowanie obiektów na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze;
3. Poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru zdegradowanego;
4. Zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi na obszarach miasta.

Cel strategiczny IV: Rozwój przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji.

Cele operacyjne:

1. Promocja i wykorzystanie zasobów endogenicznych pasa nadmorskiego;
2. Rozwój i podniesienie standardów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
3. Tworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji;
4. Wspieranie oraz rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
5. Rozwój agroturystyki.

Cel strategiczny V: Rozwój infrastruktury społecznej.

Cele operacyjne:

1. Podniesienie jakości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności gminy;
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży sprzyjających warunków dla rozwoju intelektualnego i zdobycia lepszego wykształcenia;
3. Rozwój bazy dla edukacji przedszkolnej i szkolnej;
4. Propagowanie zdrowego stylu życia;
5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez organizację wydarzeń kulturalnych.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów są spójne z głównymi obszarami strategicznymi Strategii Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2016 – 2023, z jej celami operacyjnymi oraz w większości pokrywają się z zadaniami, które zostały w Strategii wyznaczone do realizacji. Szczególnego podkreślenia wymaga Cel strategiczny III, wprost odnoszący się do rewitalizacji terenów zdegradowanych i ochronę dziedzictwa kulturowego. Każdy z wyznaczonych celów operacyjnych znajduje potwierdzenie i wzmocnienie w wyznaczonych kierunkach działań rewitalizacyjnych oraz projektach do realizacji zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów.

Wytyczone cele obu dokumentów akcentują: wysoką rangę wzmocniania aktywności społecznej mieszkańców, rozwój usług publicznych, poprawę stanu sieci dróg i infrastruktury gminnej, ochronę środowiska oraz rozwój potencjału turystycznego i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021

Dokument został zatwierdzony w 2014 roku, uchwałą Rady Miejskiej w Trzebiatowie. Programie dokonano analizy obecnej sytuacji, a także prognozy możliwych zmian, jak również wyznaczono cele strategiczne:

1. Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.
2. Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.

3. Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.
4. Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.
5. Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.
6. Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.
7. Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.
8. Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.
9. Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.
10. Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.
11. Cel ekologiczny: rozwój gospodarki odpadami.

Dla każdego z wyznaczonych celów ekologicznych zostały wyznaczone poszczególne zadania. W ramach celu ekologicznego nr 2 Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody określone zostało między innymi zadanie: Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni w gminie. Dla celu ekologicznego nr 8: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych ustalone zostały między innymi następujące zadania: Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Trzebiatów; Zmniejszenie strat energii, poprawy parametrów energetycznych budynków, podnoszenie sprawności wytwarzania energii. Dla celu ekologicznego nr 9 Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej określono następujące zadania: Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miejskiego, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.). Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów są spójne z wymienionymi powyżej zadaniami w ramach wymienionych celów ekologicznych nr 2, 8 oraz 9, które zostały w Strategii wyznaczone do realizacji.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Gminy Trzebiatów

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzebiatów został opracowany zgodnie ze Szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, które ustalił Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Planem gospodarki niskoemisyjnej objęto cały obszar gminy Trzebiatów, ponadto uwzględniono zakres działań do realizacji na szczeblu lokalnym, biorąc również pod uwagę konieczność współuczestnictwa różnych podmiotów prywatnych i publicznych. PGN obejmuje przede wszystkim obszar będący w zarządzaniu gminy (budynki komunalne, użyteczności publicznej, oświetlenie uliczne itp.), jednak przewidziane działania będą również wpływać na pozostałych użytkowników energii.

Dokument jest zgodny z założeniami innych strategii i planów, które dotyczą obszaru gminy Trzebiatów.

Celem strategicznym PGN jest przejście na gospodarkę niskoemisyjną, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy Trzebiatów. Realizacja głównego celu strategicznego wpisuje się w cele przyjęte na poziomie Unii Europejskiej, w zakresie transformacji gospodarki Europy w kierunku niskoemisyjnym oraz w podstawowe założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.

Realizacja postanowień ujętych na poziomach lokalnych i krajowych zakłada jednoczesną konieczność podjęcia działań stymulujących rozwój gospodarczy, potrzebę poprawy stanu środowiska oraz aspektów społecznych w planowanych przedsięwzięciach, w perspektywie do 2020 roku. Odpowiednie planowanie na poziomie gminy pozwoli na stworzenie, w dłuższej perspektywie czasowej, optymalnego modelu nowoczesnej materiało- i energooszczędnej gospodarki, zorientowanej na innowacyjność i stały rozwój.

Należy szczególnie podkreślić, iż w związku z tym, że PGN jest dokumentem, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, jego kluczowym elementem jest wyznaczenie celów szczegółowych, realizujących określoną wizję gminy Trzebiatów.

Poprzez określenie odpowiednich celów szczegółowych, realizacja postanowień PGN ukierunkowana jest na działania niskoemisyjne i efektywnie wykorzystujące zasoby i energię.

Celami szczegółowymi Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Trzebiatów są:

1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku o co najmniej 7720 MgCO₂ tj. 8% w stosunku do roku bazowego 2012;
2. Zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (OZE) do 2020 roku o 1145 MWh tj. 5% w stosunku do roku bazowego 2012;
3. Redukcja zużycia energii finalnej w energii do 2020 poszczególnych sektorach odbiorców o 58 139,50 GJ tj. 10% w stosunku do roku bazowego 2012.

Działania ujęte w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Trzebiatów zmierzają do osiągnięcia celu strategicznego nr 3 Redukcja zużycia energii finalnej w energii do 2020 poszczególnych sektorach odbiorców o 58 139,50 GJ tj. 10% w stosunku do roku bazowego 2012, określonego w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzebiatów. W Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały ujęte przedsięwzięcia, w ramach których zakłada się prace modernizacyjne budynków, które będą polegały między innymi na modernizacji energetycznej budynków, co wpłynie na realizację celu szczegółowego dotyczącego redukcji zużycia energii finalnej oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2018

Podstawowym zadaniem gminnych programów opieki nad zabytkami jest określenie kierunków działań i zadań służących poprawie kondycji dziedzictwa kulturowego - zarówno stanu zachowania zabytków, jak i udziału zabytków w kształtowaniu rozwoju i wizerunku gminy.

Program opieki nad zabytkami służyć ma rozwojowi gminy poprzez określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania

walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystanie zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych.

Głównym celem sformułowania dokumentu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Gminy Trzebiatów poprzez określenie podstawowych uwarunkowań oraz rozwiązań, które temu służą.

Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

W Programie wyznaczone zostały cele perspektywiczne, dalekosiężne, służące osiągnięciu finalnych efektów w trzech podstawowych dziedzinach:

1. Cel 1 - Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego;
2. Cel 2 - Funkcjonowanie zabytków w procesach aktywizacji ekonomicznej i społecznej oraz budowie atrakcyjności i konkurencyjności;
3. Cel 3 – Społeczeństwo świadome walorów historycznych krajobrazów i potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego.

Osiągnięcie tych celów wymaga wieloletnich, zintegrowanych działań skutkujących zmianami zarówno w sferze materialnej (dotyczącej stanu i zagospodarowania zabytków), jak i mentalnej (zmiany stosunku do zabytku, dobra uznawanego często za kłopotliwe i niezwykle kosztowne w utrzymaniu).

Określone niżej cele należy traktować jako równorzędne. Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego nie będzie możliwa bez powstania świadomej potrzeby jego zachowania oraz działań związanych z użytkowaniem zabytków w sposób odpowiedni dla ich walorów. Suma działań powinna powodować aktywizację społeczną, ekonomiczną i podniesienie atrakcyjności regionu.

Cel perspektywiczny 1 – Utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów i struktury krajobrazu kulturowego.

Osiągnięcie tego celu możliwe jest poprzez:

- ustanowienie zespołu staromiejskiego w Trzebiatowie Pomnikiem Historii;
- uwzględnianie problemów ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w dokumentach strategicznych gminy;
- zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego z ochroną przyrody i równowagi ekologicznej;
- określenie obszarów wartościowych pod względem krajobrazowym (kulturowym i przyrodniczym) i określenie wytycznych do ich zabudowy i zagospodarowania oraz wskazanie najcenniejszych obszarów do zachowania poprzez wyłączenia z lokalizacji inwestycji o negatywnym wpływie na krajobraz (z uwzględnieniem wytycznych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa);
- poprawę stanu technicznego zachowania zabytków, poprzez budżet własny miasta oraz pozyskiwane środki zewnętrzne;

Cel perspektywiczny 2 Funkcjonowanie dziedzictwa kulturowego w procesach aktywizacji społecznej i ekonomicznej oraz budowie wizerunku Miasta

Osiągnięcie tego celu wymaga:

- tworzenia warunków finansowych i organizacyjnych służących zaangażowaniu dziedzictwa kulturowego w aktywizację ekonomiczną i społeczną;
- stworzenia zintegrowanego systemu informacji o finansowaniu ochrony i opieki nad zabytkami, możliwościach pozyskania dotacji ze środków unijnych, państwowych, wojewódzkich, powiatowych, miejskich oraz prawidłowego przygotowania wniosków;
- racjonalnego wykorzystania środków z funduszy unijnych, rządowych, samorządowych, prywatnych na projekty mające za zadanie poprawę kondycji zabytków (konserwację) oraz rewitalizację, aktywizację społeczną i ekonomiczną w oparciu o obiekty i obszary zabytkowe;
- zagospodarowania zabytkowych (nie tylko wpisanych do rejestru zabytków) budowli na cele kulturalne, turystyczne i inne przy pomocy funduszy prywatnych, gminnych, państwowych i europejskich;
- budowy i promocji produktów turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zabytki;
- budowy profesjonalnego systemu informacji turystycznej.

Cel perspektywiczny 3 - budowa świadomych więzi społecznych z dziedzictwem kulturowym i potrzeby jego zachowania

Osiągnięcie celu poprzez:

- organizację imprez kulturalnych, konferencji naukowych, popularno-naukowych pogłębiających wiedzę o dziedzictwie kulturowym, kierowanych do różnych środowisk;
- wykreowanie wiodącej imprezy kulturalnej związanej z dziedzictwem kulturowym integrującej różne środowiska ;
- wspieranie inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz popularyzacji wiedzy o zabytkach oraz opieki i ochrony nad zabytkami;
- włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów szkolnych, upowszechnianie edukacji nt. historii i dziedzictwa kulturowego, wykorzystanie zabytków gminy w nauczaniu dziejów urbanistyki, architektury i budownictwa, archeologii (np. lekcje muzealne);
- rozbudowę sieci muzealnej, także o inicjatywy prywatne.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów są spójne z wymienionymi powyżej celami i zadaniami ponieważ część przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji ma na celu między innymi poprawę stanu technicznego i zachowania zabytków oraz zagospodarowania zabytkowych (nie tylko wpisanych do rejestru zabytków) budowli na cele kulturalne i turystyczne.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015 -2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, służące zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Dokument stanowi względnie trwałe wzory interwencji społecznej podejmowanych w celu zmiany tych zjawisk w obrębie danej społeczności, które ocenione zostały jako negatywne.

Strategia ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie Trzebiatów. Systematyzuje działania oraz stanowi wytyczną postępowania sprzyjającą włączeniu społecznemu mieszkańców. Jednocześnie umożliwia koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planami dalszego rozwoju.

W strategii określono cele strategiczne, cele szczegółowe oraz kierunki działań.

Cel strategiczny 1: Podwyższenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy

Cel szczegółowy 1: Wzrost bezpieczeństwa publicznego

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 1:

- Spotkania dzielnicowych z mieszkańcami;
- Utworzenie lokalnego systemu informacyjnego;
- Piesze patrole Straży Miejskiej i Policji z uwzględnieniem terenów przyszkolnych na terenie całej gminy;
- Stworzenie mapy miejsc "niebezpiecznych";
- Spotkania przedstawicieli poszczególnych instytucji działających w obszarze interwencji kryzysowej na poziomie lokalnym;
- Wypracowanie standardów postępowania w sytuacjach kryzysowych;

Cel szczegółowy 2: Edukacja mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa i przeciwdziałania patologiom społecznym.

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 2:

- Systematyczne kampanie informacyjne dla społeczności lokalnej;
- Działania profilaktyczno - edukacyjne dla dzieci i młodzieży mające na celu uświadomienie istniejących zagrożeń, promowanie bezpiecznego trybu życia;
- Opiniowanie zagrożeń i sposobu poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (przez dyrektorów szkół i przedszkola);

Cel strategiczny 2: Ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie Trzebiatów.

Cel szczegółowy 1: Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym.

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 1:

- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Gryficach w zakresie :
  - organizacji staży absolwenckich i przekwalifikowania zawodowego,
  - organizacja prac społecznie - użytecznych, robót publicznych,
  - likwidacja barier administracyjnych (SEPI);
- Współpraca z Centrum Integracji Społecznej w Rogozinie;
- Pozyskiwanie środków UE i realizacja projektów;
- Działalność Młodzieżowego Centrum Kariery;

Cel szczegółowy 2: Całoroczny rynek pracy.

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 2:

- Pozyskiwanie nowych inwestorów;
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych;

Cel szczegółowy 2: Kształtowanie umiejętności świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej.

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 3:

- Działania profilaktyczne;
- Wprowadzenie stałych zajęć doradztwa zawodowego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Cel strategiczny 3: Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspieranie rodzin w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 1: Stworzenie systemu wspierania rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Kierunki działań do celu szczegółowego nr 1:

- Wprowadzenie warsztatów kompetencji rodzicielskich;
- Wsparcie asystenta rodziny;
- Profilaktyka poprzez pracę socjalną.

Cel szczegółowy 2: Minimalizowanie przyczyn dysfunkcji i działania w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Kierunek działań do celu szczegółowego 2:

- Indywidualne plany pracy z rodziną;
- Rozszerzenie oferty Punktu Specjalistycznego Poradnictwa dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Rodzin z Problemem Opiekuńczo – Wychowawczym;
- Wspieranie rodzin przez lokalne instytucje;
- Realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Działania podejmowane w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Kampanie realizowane na terenie gminy;

Cel szczegółowy 3: Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

Kierunek działań do celu szczegółowego 3:

- Stworzenie sprawnie działającego systemu informacji kierowanego do dzieci i młodzieży (strona internetowa);
- Rozwój placówek zapewniających opiekę dla dzieci do 3 roku życia;
- Zabezpieczenie dożywiania w szkołach i przedszkolach;
- Zagospodarowanie miejsc do alternatywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Działania pedagoga ulicy;
- Podjęcie działań zmierzających do rozwoju wolontariatu;
- Utworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży z dysfunkcjami ze szczególnym uwzględnieniem orzeczonej niepełnosprawności;

Cel strategiczny 4: Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cel szczegółowy 1: Usprawnienia systemu przepływu informacji pomiędzy lokalnymi podmiotami.

Kierunek działań do celu szczegółowego 1:

- Stworzenie schematu przepływu informacji pomiędzy podmiotami;
- Działania wspierające w obszarze uzależnień.

Cel szczegółowy 2: Edukacja i kształtowanie świadomości w zakresie uzależnień

Kierunek działań do celu szczegółowego 2:

- Egzekwowanie przestrzegania przepisów zabraniających sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym, szkolenia dla sprzedawców;
- Profilaktyka w zakresie obniżenia stopnia tolerancji społecznej wobec spożycia alkoholu;
- Zadania profilaktyczne w szkołach;

Cel szczegółowy 3: Ograniczanie postępującej liberalizacji przepisów prawa lokalnego dotyczących warunków usytuowania punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz miejsc ich spożywania

Kierunek działań do celu szczegółowego 3:

- Rozwój komunikacji miejskiej i gminnej;
- Stworzenie systemu informacyjnego w zakresie wspierania PFRON na terenie gminy;
- Zwiększenie dostępu osób starszych do kultury i form aktywnego spędzania wolnego czasu;
- Realizacja usług opiekuńczych;

Cel strategiczny 5: Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie odpowiedzialności za osoby starsze

Kierunek działań do celu szczegółowego 1:

- Stworzenie osobom starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym;
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych;

Cel szczegółowy 2: Rozwój nowych form pomocy dla osób starszych

Kierunek działań do celu szczegółowego 2:

- Pomoc sąsiedzka usankcjonowana prawnie;
- Rozwój form dziennego zabezpieczenia dla osób starszych i z zaburzeniami psychicznymi;
- Rozwój i promocja idei wolontariatu oraz ruchu samopomocy;

Cel szczegółowy 3: Udogodnienia dla osób starszych

Kierunek działań do celu szczegółowego 3:

- Stworzenie komunikacji na terenie miasta;
- Stworzenie systemu informacyjnego w zakresie wspierania PFRON na terenie gminy;
- Pomoc świadczona osobom starszym przez OPS.

Działania określone w Programie Rewitalizacji Gminy Trzebiatów są komplementarne do działań planowanych w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W związku z tym, przedmiotowy Program przyczyni się do realizacji celów określonych w opisywanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwoli to na ograniczenie i zniwelowanie występujących na terenie obszaru zdegradowanego negatywnych zjawisk społecznych, co spowoduje również zmniejszenie ich wpływu na terenie Gminy Trzebiatów.

3. Charakterystyka gminy

Gmina Trzebiatów położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie gryfickim i jest jedną z 6 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 225,14 km² oraz graniczy:

- na północy z Morzem Bałtyckim;
- na południu z Gminami Gryfice oraz Brojce;
- na wschodzie z Gminami Kołobrzeg oraz Siemysł;
- na zachodzie z Gminami Rewal oraz Karnice.

Do głównych funkcji gminy można zaliczyć rolnictwo oraz osadnictwo. Miasto Trzebiatów jest lokalnym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym, osiedleńczym i produkcyjnym. W dwóch miejscowościach regionu – Mrzeżynie i Rogowie, rozwinięta jest obsługa ruchu turystycznego i wypoczynku.

Gmina Trzebiatów zajmuje powierzchnię 22 544 ha , z czego (stan na 2012 rok):

- 15 065 ha (66,8%) stanowią użytki rolne, w tym:
  - 9 114 ha – grunty orne,
  - 3 845 ha – łąki,
  - 1 136 ha – pastwiska,
  - 31 ha – sady,
- 3120 ha (13,8%) – lasy,
- 4359 ha (19,3%) – inne powierzchnie (wody, zabudowa, drogi, nieużytki, plaże).

Sieć osadniczą gminy stanowi 25 miejscowości: Trzebiatów, Bieczyno, Chomętowo, Gąbin, Gołańcz Pomorska, Gorzysław, Gosław, Kłodkowo, Lewice, Mirosławice, Nowielice, Roby, Rogozina, Sadlno, Siemidarżno, Trzebusz, Wlewo, Włodarka, Zapolice, Mrzeżyno, Rogowo, Bieczynko, Chełm Gryficki, Paliczyno, Sadlenko. Wśród wymienionych miejscowości znajduje się 7 miejscowości tzw. popegeerowskich: Mirosławice, Trzebusz, Nowielice, Gołańcz Pomorska, Roby, Wlewo i Sadlno.

Gmina Trzebiatów jest bardzo atrakcyjna pod względem turystycznym i krajoznawczym, a głównym i najważniejszym atutem gminy jest dostęp do morza. Drugą, co do wielkości miejscowości w gminie jest nadbałtyckie Mrzeżyno (10 km od Trzebiatowa) z czystymi, szerokimi plażami. Miejscowość pełni rolę drugiego, co do wielkości ośrodka lokalnego w tym

regionie. Kąpielisko główne Mrzeżyna regularnie otrzymuje międzynarodowy znak jakości – Błękitną Flagę.

Interesującym elementem są lasy nadmorskie. Ciągą się one wzdłuż całej linii brzegowej, a najokazalsze tereny leśne występują w okolicach Mrzeżyna. Lasy i przecinające je ścieżki stwarzają możliwość uprawiania w tym terenie turystyki rowerowej.

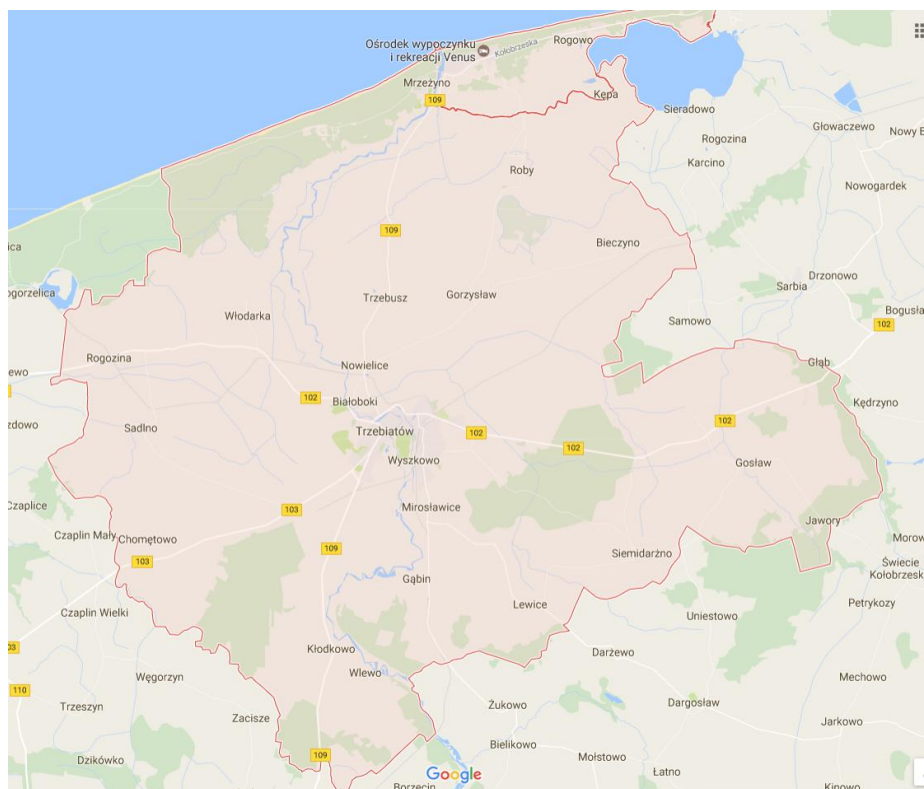
W okolicach Mrzeżyna i Rogowa znajduje się również jezioro Resko Przymorskie. Ten płytki akwen, będący kiedyś morską zatoką nadaje się znakomicie do uprawiania sportów wodnych.

Rzeka Rega, która jest drugą, co do wielkości, rzeką na Pomorzu Zachodnim jest doskonałym miejscem do turystyki kajakowej oraz wędkarstwa. W wodach żyje wiele gatunków ryb, takich jak troć wędrowną. Brzegi rzeki, w jej górnym i środkowym biegu, są mocno zadrzewione.

Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych Gmina Trzebiatów posiada również antropogeniczne walory krajoznawcze. Szczególnie bogate w zabytki średniowiecznej kultury materialnej jest miasto Trzebiatów. Do najcenniejszych jego miejsc należą: m.in. Stare Miasto, Ratusz Miejski, mury obronne z Basztą Kaszaną, Pałac dawna siedziba Marii Czartoryskiej, Kaplica św. Ducha, Kaplica św. Gertrudy.

Rysunek 1 Gmina Trzebiatów na mapie województwa zachodniopomorskiego

Rysunek 2 Mapa Gminy Trzebiatów

Rys historyczny

Trzebiatów charakteryzuje się wyjątkowymi walorami historycznymi i krajobrazowymi. Stanowi przykład organizmu miejskiego o czytelnej średniowiecznej dyspozycji przestrzennej oraz świadectwo ciągłości tradycji.

Zespół staromiejski wkomponowany jest w zakole rzeki Regi, opasany linią kamiennie - ceglanych murów obronnych o pierwotnej długości ok. 2 km i zewnętrznym pasem zieleni. Obecnie mury miejskie Trzebiatowa zachowały się na długości 1600 m, czyli na około ok. 70% dawnej długości. Stare Miasto posiada pierwotne szachownicowe rozplanowanie kwartałów zabudowy oraz układ komunikacyjny, z centralnie usytuowanym prostokątnym rynkiem. Przetrwały także historyczne dominanty zespołu miejskiego: kościół p.w. Macierzyństwa NMP, ratusz oraz dawny klasztor norbertanek, w okresie nowożytnym przebudowany na pałac. W układzie przestrzennym miasto wyróżnia się (w stosunku do innych miast Pomorza Zachodniego), lokalizacją kościoła farnego poza strefą rynkową. Z zabudowy mieszczańskiej przetrwały liczne kamienice o różnych cechach stylowych, od reliktyw gotyckich po obiekty z początku XX wieku. Najcenniejsze kamienice znajdują się w zwartej obrzeżnej zabudowie pierzejowej wokół rynku. Średniowieczna zabudowa Trzebiatowa odzwierciedlała zamożność i znaczenie miasta w okresie jego przynależności do Hanzy.

Wartość historycznego założenia urbanistyczno - architektonicznego podkreślają dodatkowo walory krajobrazowe, zwłaszcza ekspozycja Starego Miasta z bryłą kościoła Mariackiego, postrzegane w dalekich, wielokilometrowych perspektywach ze wszystkich traktów dojazdowych. Wieża kościelna dominująca również we współczesnych panoramach służyła niegdyś jako latarnia morska, dziś pozostaje znakomitą punktem widokowym.

W Trzebiatowie odczuwa się powiew historii, której świadectwem są zarówno liczba i skala zabytków, jak i ranga związanych z miastem postaci historycznych (m.in. św. Otton - biskup, Jan Bugenhagen - protestancki teolog, Johan Gottlieb Georgii - uczony, Księżna Maria Anna Czartoryska, Piotr Ludwik Lütke - malarz, Karl Friedrich Schinkel - architekt, Lyonel Feininger - malarz). Po II wojnie światowej Trzebiatów stał się miejscem spotkania czterech kultur i religii: rzymsko- i greckokatolickiej, prawosławnej i ewangelickiej, przez co stanowi przykład budowania nowej tożsamości kulturowej na Pomorzu Zachodnim. W Trzebiatowie aktualnie działają kościoły tych wyznań.

4. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z opisem czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Kluczowym elementem tworzenia programów, strategii, planów rozwojowych, a przede wszystkim programów rewitalizacji jest opracowanie rzetelnej diagnozy badanego obszaru. Szczególnie istotna jest ona w kontekście działań rewitalizacyjnych, gdyż na jej podstawie następuje wyznaczanie obszarów kryzysowych, podlegających przyszłej interwencji.

W związku z silnym powiązaniem procesu rewitalizacji z planowaniem przestrzennym i obowiązkami spoczywającymi na władzach gminy w tym zakresie, na początku prac związanych z opracowaniem programu rewitalizacji, podjęto działania związane z weryfikacją dokumentów planistycznych gminy. W ramach przygotowań do przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz delimitacji obszaru, uznano za niezbędne zweryfikowanie obecnej struktury jednostek urbanistycznych gminy. Zgodnie z zapisami Studium

Uwarunkowań

i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebiatów dla potrzeb zapisu studium na terenie gminy wydzielono następujące obszary planistyczne: Zespół Miejski Trzebiatów, Kurort Mrzeżyno, Wybrzeże Trzebiatowskie, Pas Pradoliny oraz Równina Gryficka. Powyższy podział nie spełnia wymagań jednostek urbanistycznych i nie zawiera podziału terytorialnego miasta na dzielnice i osiedla, dlatego w procesie diagnostycznym nie był brany pod uwagę ponieważ w żadnym stopniu nie był użyteczny. Trzebiatów nie posiada podziału terytorialnego na dzielnice i osiedla. Powołany Zespół ds. Rewitalizacji po dogłębnej analizie, uwzględniającej najważniejsze elementy krajobrazu naturalnego i kulturowego, przeznaczenie terenów wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebiatów oraz strukturę istniejącej zabudowy podjął decyzję o niedokonywaniu sztucznego podziału miasta na jednostki urbanistyczne, ponieważ całe miasto Trzebiatów spełnia definicję jednostki urbanistycznej. Decyzja o braku podziału miasta na jednostki urbanistyczne zapadła po przeprowadzeniu wstępnej analizy sytuacji na obszarze miasta pod wpływem prac eksperckich, szeregu dyskusji i rozważań. Uznano, Miasto Trzebiatów jako niewielki ośrodek miejski, jednorodny pod względem funkcjonalnym oraz względnie homogeniczny pod względem morfologicznym i społecznym, o ujednoliconym w wyniku przemian historycznych charakterze, nie wymaga wydzielenia sztucznych jednostek urbanistycznych a przeprowadzone badanie najważniejszych aspektów społecznych,

gospodarczych, przestrzennych oparło się o przebiegi historycznie ukształtowanych ulic, które w sposób od zawsze naturalny wyznaczały obszary występowania określonych zjawisk jako obszary o wysokim stopniu jednorodności.

Miasto nadal funkcjonuje głównie w oparciu o silnie zagęszczone centrum. Nie występuje tu tak niekorzystne, a częste w innych miastach zjawisko rozlewania się bądź tworzenie suburbii dlatego autorzy opracowania poznając specyfikę lokalnego ośrodka miejskiego zastosowali najbezpieczniejszą, w sposób naturalny nasuwająca się metodę aby rozkład wartości badanych wskaźników oprzeć o siatkę ulic oraz poszczególne miejscowości gminy Trzebiatów.

Wstępna diagnoza, potwierdziła, że Trzebiatów jest dotknięty strukturalną degradacją niemal na całym swoim obszarze. Wyniki, które zostały przedstawione poniżej, były przesłanką do dokonania bardziej wnikliwych analiz, zastosowanych w późniejszych pracach eksperckich nad wyznaczeniem obszarów zdegradowanych, opartych na zbadaniu sytuacji stanu społecznego, gospodarczego, środowiskowego oraz przestrzenno-funkcjonalnego w mieście w odniesieniu do każdej z ulic miasta Trzebiatowa.

Poniżej zaprezentowana diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Trzebiatów opiera się na analizie czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych występujących na badanym obszarze. Głównym źródłem informacji zawartych w badaniu diagnostycznym jest Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dane pozyskano także z Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie, Ośrodka Pomocy Społecznej

w Trzebiatowie, z Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

4.1. Diagnoza strefy społecznej

Działania rewitalizacyjne podejmowane w sferze społecznej mają za zadanie przede wszystkim rozwiązywanie problemów występujących na terenie miasta. Głównym celem rewitalizacji jest bowiem podniesienie standardu życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Determinantem skutecznych działań jest właściwe zidentyfikowanie najbardziej problematycznych kwestii w obszarach szczególnie ważnych z perspektywy mieszkańców.

4.1.1. Demografia

Czynnik społeczny, tj. liczba i rozmieszczenie ludności, redystrybucja, dynamika i jej struktura stanowi podstawowe uwarunkowanie dla rozwoju całej Gminy. Dynamicznie przebiegające na jej terenie procesy demograficzne determinują szereg zmian, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. To właśnie kwestie demograficzne stanowią tło dla wszystkich zadań realizowanych przez samorząd terytorialny, a z uwagi na pojawiające się zmiany w tym zakresie konieczne jest dostosowywanie na bieżąco działań publicznych do sytuacji demograficznej. Analiza czynników społecznych nabiera szczególnego znaczenia w kontekście sporządzania programu rewitalizacji, gdzie konieczne jest zintegrowanie działań już nie tylko w sferze infrastrukturalnej, ale przede wszystkim społecznej.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Trzebiatów na koniec 2016 roku wynosiła 15 992 osób, z czego 9754 osób zamieszkiwało miasto Trzebiatów, natomiast 6238 to osoby zamieszkujące obszar wiejski Gminy Trzebiatów¹.

Tabela 1 Liczba ludności gminy Trzebiatów

Obszar	Liczba mieszkańców
Miasto Trzebiatów	9 754
Obszar wiejski gminy Trzebiatów, w tym:	6238
Bieczynko	18
Bieczyno	164
Chełm Gryficki	38
Chomętowo	264
Gąbin	168
Gołańcz Pomorska	412
Gorzystaw	144
Gosław	291
Kłodkowo	239
Lewice	188
Mirosławice	286
Mrzeżyno	1426
Nowielice	340
Paliczyno	20
Roby	233
Rogowo	259
Rogozina	168
Sadlenko	42
Sadlno	277
Siemidarżno	108
Trzebusz	653
Wlewo	179
Włodarka	245
Zapolice	76

Teren gminy Trzebiatów zamieszkuje 50,3% mężczyzn i 49,7% kobiet. (grudzień 2016 r.) Mieszkańcy gminy Trzebiatów stanowili 27% całej populacji powiatu gryfickiego.

W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 2,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.² Spowodowane jest to

¹ Dane pozyskane z Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie.

² www.polskawliczbach.pl

prawdopodobnie odpływem ludności (zwłaszcza młodej) do pobliskich większych ośrodków miejskich, głównie do Szczecina (miasto wojewódzkie). Zgodnie z danymi pozyskanymi z Banku Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl) na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia liczba ludności gminy Trzebiatów zmalała o 271 osób.

Wykres 1 Liczba ludności gminy Trzebiatów w okresie ostatnich 10-ciu lat

Niekorzystne zmiany obserwuje się również w strukturze ludności. Maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rośnie zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2 Liczba ludności gminy Trzebiatów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny

65,4% mieszkańców Trzebiatowa jest w wieku produkcyjnym, 17,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Kolejnym wskaźnikiem przemian demograficznych jest również wskaźnik przyrostu naturalnego. Różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a zgonami pokazuje, że na terenie gminy średnio umiera więcej osób niż się rodzi. Trzebiatów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 8. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,5 na 1000 mieszkańców gminy Trzebiatów.

Kwestia ujemnego przyrostu naturalnego stanowić będzie w najbliższych latach największe wyzwanie rozwojowe dla Gminy, a tak silnie niekorzystne tendencje demograficzne stanowić będą znaczące ograniczenie dla przyszłego rozwoju regionu. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,94 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 2 Ruch naturalny ludności w gminie Trzebiatów w 2015r.

Wskaźnik	Ogółem gmina Trzebiatów
Urodzenia żywe	136
Zgony	144
Przyrost naturalny	-8

Źródło: Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Gęstość zaludnienia gminy wynosi 74 os./km² i jest wyższa niż średnia powiatu gryfickiego 60 os./km², ale dużo niższa niż średnia Polski wynosząca 123 os./km².

4.1.2. Bezrobocie

Bardzo liczną grupę, która wymaga wsparcia stanowią osoby bezrobotne. Długotrwałe bezrobocie może skutkować dalszymi problemami: ubóstwem, frustracjami i bezradnością życiową. Problem bezrobocia wpływa niekorzystnie nie tylko na stan życia i funkcjonowanie osoby bezrobotnej lecz również na jej otoczenie (w tym rodzinę).

Podobnie jak powiat gryficki, problem bezrobocia dotyczy także Gminę Trzebiatów. W gminie na 1000 mieszkańców pracują 122 osoby. 52,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,2% mężczyźni. Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie (listopad 2016 roku) liczba bezrobotnych na terenie gminy Trzebiatów wynosiła 667 osób (w tym 407 kobiet), bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 287 osób (w tym 171 kobiet), wskaźnik bezrobocia dla gminy wyniósł 6,2%.

Dane dla powiatu gryfickiego przedstawiają się następująco: liczba bezrobotnych wynosiła 2893 osób (w tym 1649 kobiet), bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 1617 osób (w tym 952 kobiety), wskaźnik bezrobocia dla gminy wyniósł 7,4%.

Analizując powyższe statystyki dokonano pogłębionej analizy danych z rozbiem na poszczególne ulice miasta Trzebiatów oraz obszary wiejskie skupiając się głównie na miejscowościach tzw. popegeerowskich tj. Mirosławice, Trzebusz, Nowielice, Gołańcz Pomorska, Roby, Wlewo i Sadlno. Z analizy danych wynika, że najwięcej osób bezrobotnych i długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym występuje na wyznaczonych jako obszar

zdegradowany ulicach miasta Trzebiatów. Na terenach popegeerowskich nie zidentyfikowano zjawisk kryzysowych w tym obszarze.

Podczas prac nad diagnozą i analizą zjawisk kryzysowych w gminie Trzebiatów powołani przez Burmistrza Trzebiatowa członkowie Zespołu ds. rewitalizacji zwracali uwagę na zaniżone liczby dotyczące bezrobocia na obszarach wiejskich. Ma to związek z tym, że wiele osób pozostających bez zatrudnienia nie rejestruje się w urzędzie pracy.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechności świadczenia pracy bez zawierania umów. Z uwagi na położenie gminy Trzebiatów związanego z sezonowością zatrudnienia stopa bezrobocia na przestrzeni poszczególnych miesięcy ulega znacznym zmianom. W okresie letnim ilość osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy znacznie się obniża. Podobne zależności zachodzą na terenie powiatu i województwa. Po tym okresie zazwyczaj następuje wzrost bezrobocia. Zmniejszony poziom bezrobocia w okresie letnim ściśle związany jest z sezonem wakacyjnym, który umożliwia wielu osobom znalezienie pracy sezonowej w atrakcyjnych turystycznie miejscowościach powiatu.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców blisko 687 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 357 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak, więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -330. 23,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Trzebiatów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 19,0% w przemyśle i budownictwie, a 20,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Istotną kwestią związaną z bezrobociem jest wykształcenie osób bezrobotnych. Poziom ich wykształcenia często świadczy o niedopasowaniu kompetencji do rynku pracy. W porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego mieszkańcy gminy Trzebiatów mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Trzebiatów największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (25,5%) oraz średnie ogólnokształcące (19,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,5%) oraz podstawowe ukończone (18,9%).³

Zjawisko bezrobocia stanowi jedno z największych barier rozwojowych, nie tylko w gminie Trzebiatów, lecz także na obszarze całego województwa zachodniopomorskiego i kraju. Przeciwdziałanie bezrobociu stanowi podstawowe wyzwanie rynku pracy oraz musi być stawiane za główny cel sporządzania programów pomocowych, w tym także Lokalnych Programów Rewitalizacji.

Największym wyzwaniem w procesie włączenia społecznego oraz w procesie rewitalizacji pozostaje aktywizowanie i wspieranie osób długotrwale bezrobotnych. Na uwagę zasługuje fakt, że w oficjalnych statystykach, w ciągu ostatnich lat w gminie długotrwale bezrobocie wśród mieszkańców się zmniejszyło, mimo to stanowią oni 38,3% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Istotne jest odwoływanie się w diagnozowaniu potrzeb rewitalizacyjnych oraz planowaniu procesu rewitalizacji również do danych jakościowych. Na obszarze miasta kumulacja osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy jest widoczna szczególnie

---

³ Strategia Rozwoju Gminy Trzebiatów.

w centrum miasta. Poza tym występują pojedyncze ulice z wysokim wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia.

4.1.3. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie ze wspomnianą wyżej ustawą pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie. Z danych przekazanych przez OPS wyliczono, że liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej

(dane na 2016 rok) wynosi 563, w tym 69 korzystało z zasiłków stałych, 184 z zasiłków okresowych i 310 z zasiłków celowych, 249 osób korzystało z dodatków mieszkaniowych. Jak wynika z Protokołu kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku w dniach 27 – 29 kwietnia 2015 roku przyznanie zasiłków stałych, okresowych jak i celowych poprzedzone było zawsze rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Pomoc w formie zasiłków przyznawana była z tytułu bezrobocia, trudnej sytuacji rodziny, ubóstwa, długotrwałej choroby oraz niepełnosprawności. W następnej kolejności występuje przesłanka uzależnień oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Dokonano szczegółowej analizy danych pozyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie dokonując pogłębionej diagnozy i analizując liczbę osób korzystających z pomocy społecznej na poszczególnych ulicach miasta Trzebiatów oraz odrębnie dla każdej miejscowości z obszarów wiejskich gminy Trzebiatów. Z analizy wynika, iż sytuacja kryzysowa odnośnie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej występuje głównie na wyznaczonych jako obszar kryzysowy ulicach miasta Trzebiatów.

Zasiłki przeznaczone są na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie w części lub całości wydatków związanych z zakupem odzieży, obuwia, opału oraz żywności ponieważ koszty te powodują znaczne obciążenie finansowe rodzin.

Dodatkowo w Jarominie (osiedle Trzebiatowa) znajduje się dom pomocy społecznej, którego głównymi zadaniami są udzielenie schronienia, posiłku, odzieży, świadczeń rodzinnych, zasiłków dla osób potrzebujących oraz usługi opiekuńcze.

Udział osób korzystających z pomocy na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela.

Wykres 3 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016 Gmina miejsko-wiejska Trzebiatów – Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Mimo trendu spadkowego w ogólnych statystykach dotyczących pobierania świadczeń socjalnych, na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych pozostaje na dość wysokim poziomie.

Jak wynika z badania ankietowego przeprowadzonego w 2016 roku podczas prac nad Programem Aktywności Lokalnej Gminy Trzebiatów, działalność instytucji opieki społecznej w gminie 31% badanych określiło jako bardzo złą a tylko 13 % jako dobrą, pomoc udzielaną przez instytucje gminy osobom znajdującym się w gorszym położeniu bardzo źle oceniło 44% badanych osób zaś jako dobrą tylko 4%.

Na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego poszukiwano takich miejsc w gminie, w których liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest wyższa niż średnia w gminie. W mieście jednostką analizy były ulice, na obszarze wiejskim – miejscowości; analogicznie jak w przypadku analiz dotyczących bezrobocia.

Podsumowując, na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w gminie wskazana jest praca socjalna ukierunkowana na rozwiązywanie różnych problemów dotyczących osób lub rodzin powodujących określone dysfunkcje w ich życiu lub prowadzących do ich wykluczenia społecznego. W ramach pracy socjalnej należy udzielać mieszkańcom informacji, wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Głównym celem powinno być wzmacnianie osób i rodzin w odzyskiwaniu zdolności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz usamodzielnienie osobiste i społeczne.

4.1.4 Infrastruktura społeczna

Opieka zdrowotna

Infrastruktura gminnej służby zdrowia jest skupiona w Trzebiatowie, gdzie znajduje się przychodnia rejonowa, a także kilka zakładów opieki zdrowotnej. Dodatkowo w Mrzeżynie znajduje się przychodnia 117 Szpitala Wojskowego z Kołobrzegu. W Trzebiatowie czynne są 3 apteki, a w Mrzeżynie punkt apteczny. Na terenie gminy działa pogotowie ratunkowe, którego placówka mieści się w Trzebiatowie. Gmina ma dogodne połączenie drogowe ze szpitalami wojewódzkimi w Gryficach i Kołobrzegu.⁴

Liczba przychodni w gminie w 2015 roku wynosiła 10, a liczba osób przypadających na jedną przychodnię wyniosła 1657. Wg danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na jednego mieszkańca gminy Trzebiatów wynosi 5 rocznie (dane na koniec 2015r).⁵

Odpowiednio, liczba przychodni w Powiecie Gryfickim w 2015 roku wynosiła 46 zaś w województwie zachodniopomorskim 931. Liczba osób przypadających na jedną przychodnię w powiecie wyniosła 1334, w województwie 1837. Wg danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na jednego mieszkańca

---

⁴ Dane <http://eregion.wzp.pl/gminy/trzebiatow>

⁵ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016 Gmina miejsko-wiejska Trzebiatów – Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Powiatu Gryfickiego wynosi 5,2 rocznie, województwa zachodniopomorskiego 4,7 (dane na koniec 2015 roku).⁶

Wydatki budżetu gminy w zakresie opieki zdrowotnej w 2015 roku stanowiły 0,6% zaś w całym Powiecie Gryfickim 5,7%.⁷

Biorąc pod uwagę powyższe dane można stwierdzić, że zarówno ilość placówek opieki zdrowotnej, jak i liczba osób przypadających na jedną placówkę nie odbiega znacznie od powiatu ani województwa. Nie ma zatem pilnej potrzeby podjęcia działań naprawczych w tym kierunku.

Edukacja

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 roku, Nr 142, poz. 1591 ze zm.), w art. 7 ust. 1 pkt 8 stanowi, iż do podstawowych zadań własnych gminy należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej. Z normy o charakterze ogólnym wypływają normy szczególne, zawarte przede wszystkim w ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2004 roku, Nr 256, poz. 2572 ze zm.) Zgodnie z jej zapisem w art. 5a ust. 2 pkt 1 zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej w przedszkolach, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i gimnazjach, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich jest zadaniem oświatowym gmin.

16,4% mieszkańców gminy Trzebiatów jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (16,7% wśród dziewczynek i 16,2% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 626 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,83 dzieci w wieku przedszkolnym. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 24,4% ludności (25,1% wśród dziewczynek i 23,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 20 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 84,66.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,6% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,4% wśród dziewczynek i 12,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 21 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 94,50. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 19,3% mieszkańców (19,1% wśród dziewczyn i 19,4% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 3 uczniów. 30 uczniów przypada na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 27,3% mieszkańców Gminy Trzebiatów (26,7% kobiet i 27,7% mężczyzn).

---

⁶ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016 Powiat Gryficki – Urząd Statystyczny w Szczecinie.

⁷ j. w.

Ustalenie planu sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę, a także określenie granic obwodów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów, z wyjątkiem specjalnych, mających siedzibę na obszarze gminy należy do kompetencji rady gminy. Tak więc podstawowym zadaniem jest ustalenie dostatecznie gęstej sieci szkół tak, aby każdemu dziecku zapewnić spełnienie obowiązku szkolnego.

Z danych zamieszczonych na stronie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie wynika, że w 1999 roku na skutek reformy oświaty w Trzebiatowie powstało Publiczne Gimnazjum, które przyjęło imię Książąt Pomorza Zachodniego. Placówka ta została usytuowana przy ul. Wodnej 2 (do reformy oświaty budynek był użytkowany przez SP nr 1).

Miasto ma dwie placówki przedszkolne, które wspólne tworzą jedno przedszkole publiczne. W Trzebiatowie mieści się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Zbigniewa Herberta obejmujący: liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, technikum zawodowe, zasadniczą szkołę zawodową oraz uzupełniające liceum ogólnokształcące. Drugą placówką oświatową na poziomie ponadgimnazjalnym jest Centrum Kształcenia Zawodowego należące do WZDZ w Szczecinie.

Władze miejskie utworzyły 2 obwody dla szkół podstawowych. Dzieci z Trzebiatowa z ulic po zachodniej stronie Młynówki oraz z Białoboków uczęszczają do Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Jana Kochanowskiego, a z części Trzebiatowa po wschodniej stronie Młynówki do Szkoły Podstawowej Nr 2 im. I Armii Wojska Polskiego. Do Publicznego Gimnazjum w Trzebiatowie uczęszcza młodzież z miasta, 17 innych miejscowości z Gminy Trzebiatów oraz 4 miejscowości z Gminy Karnice.

Zgodnie z wspomnianym już wcześniej badaniem ankietowym przeprowadzonym w 2016 roku podczas prac nad PROGRAMEM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ GMINY TRZEBIATÓW, jakość nauczania w szkołach podstawowych badani ocenili na poziomie bardzo dobrym w 25%, w gimnazjach 9%, dostępność przedszkoli na poziomie bardzo dobrym tylko 5%.

Analizując liczbę uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych gminy Trzebiatów można powiedzieć, iż panują tu warunki zbliżone do warunków w powiecie gryfickim, jak i w województwie, czyli 20 uczniów w klasie (dla powiatu liczba ta wynosi 18 i dla województwa 20). Dla gimnazjów wskaźnik ten wynosi odpowiednio 19, 19 i 21.⁸

Wydatki budżetu gminy na działalność związaną z oświatą i wychowaniem stanowią 26,9% i są wyższe niż wydatki na poziomie powiatu gryfickiego gdzie stanowią one 20,8% budżetu.⁹

Podsumowując powyższe dane można stwierdzić, że poziom edukacji w gminie zbliżony jest do średniej powiatu i województwa. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że infrastruktura przedszkolna wydaje się być niedoinwestowana – tylko 50,8% dzieci jest objęta wychowaniem przedszkolnym i od trzech lat wskaźnik ten ma trend malejący (z czego tylko 6,6% przypada na dzieci mieszkające na wsi).¹⁰

Kultura

Miasto stanowi lokalny ośrodek kulturalny. Głównym organizatorem życia kulturalnego w mieście jest Trzebiatowski Ośrodek Kultury przy ul. Wojska Polskiego 67 w Trzebiatowie,

---

⁸ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016 – dane na koniec 2015r.

⁹ j. w.

¹⁰ Strategia Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2015-2023.

który przygotowuje szereg imprez i wydarzeń kulturalnych o regionalnym znaczeniu dla Gminy Trzebiatów oraz dla turystów, którzy w czasie sezonu odwiedzają miasto. Siedzibą TOK jest zabytkowy Pałac nad Młynówką, w którym mieści się Izba Regionalna, Galeria Lyonela Feiningera i Biblioteka Publiczna im. Marii Wirtemberskiej z Czartoryskich. Biblioteka posiada zbiory liczące około 50 tys. woluminów. W Izbie Regionalnej znajdują się osadnicze oraz poniemieckie przedmioty codziennego użytku, dokumenty, narzędzia rzemieślnicze, meble, stroje oraz inne eksponaty związane z kulturą pomorską, osadniczą oraz ukraińską. W 2000 roku izba została otwarta dla zwiedzających. Przy Izbie funkcjonuje archiwum, w którym gromadzone są zdjęcia, mapy, dokumenty, pocztówki, kroniki, gazety itp. związane z miastem i okolicą.¹¹

Drugą instytucją kulturalną w mieście jest Klub Wojskowy przy jednostce wojskowej. Klub posiada Bibliotekę Garnizonową z księgozbiorem liczącym 24 tys. woluminów. Przy klubie działa koło plastyczne, koło turystyczne, koło wędkarskie, klub survivalowo-militarny, dziecięcy zespół estradowy, młodzieżowy zespół wokalny oraz młodzieżowy klub sportowy. Klub Garnizonowy w Trzebiatowie powstał na mocy rozkazu Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 czerwca 1957 roku Dział w strukturze Pomorskiego Okręgu Wojskowego, na terenie którego funkcjonują 42 placówki tego typu. Klub Garnizonowy będąc instytucją kulturalną Wojska Polskiego przeznaczoną do prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej, rekreacyjno-rozrywkowej

i turystyczno-krajoznawczej proponuje kadrze, pracownikom wojska i ich rodzinom udział w licznych imprezach organizowanych w ciągu całego roku, a ponadto w kołach i sekcjach zainteresowań. Klub Garnizonowy spełnia nie tylko większość wymogów i oczekiwań kulturalnych swojego środowiska, ale działalnością swoją wykracza poza granice garnizonu. Jest organizatorem i współorganizatorem festiwali, pikników i innych imprez kulturalno-rozrywkowych oraz rekreacyjnych. Przez lata działalności mocno wpisał się w pejzaż kulturalny miasta, wnosząc istotny wkład w obraz trzebiatowskiej kultury.¹²

W celu większej aktywizacji organizacji kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych oraz rozwoju czy usprawnienia ich działalności wskazany byłby remont lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza kulturalnego lub turystycznego. Ważnym jest rozszerzenie funkcjonalności obiektu ośrodka kultury (np. poprzez umieszczenie w nim siedziby NGO) jak i aktywizacja mieszkańców gminy poprzez zagospodarowanie im czasu wolnego.

4.1.5. Aktywność społeczna i obywatelska

Definicja ustawowa organizacji pozarządowych zawarta została w art.3 ust.2 ustawy z 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 Nr 96, poz.873). Zgodnie z nią organizacjami pozarządowymi są, nie będące jednostkami sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysków osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej, w tym fundacje i stowarzyszenia. Organizacje pozarządowe bywają nazywane trzecim sektorem, obok sektora publicznego tj. władz i administracji publicznej i sektora rynkowego, czyli przedsiębiorców.

¹¹ Strona UM Trzebiatów [<http://www.trzebiatow.pl>]

¹² j. w.

Gmina Trzebiatów posiada Program Aktywności Lokalnej (PAL), który jest narzędziem aktywnej integracji, mający wspierać działania zmierzające do aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej przy współpracy i koordynacji oddziaływań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy Trzebiatów. Celem Programu jest aktywizacja lokalna mieszkańców gminy oraz wzmocnienie podmiotowości zarówno obywateli, jak i ich wspólnot.

Zakres działania organizacji pozarządowych jest szeroki. Funkcjonują one na różnych płaszczyznach życia społecznego, dążąc do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Poniżej przedstawiono listę organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy Trzebiatów wraz z krótkim opisem zakresu ich działalności¹³:

- Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii "Amazonki". Stowarzyszenie działa na rzecz wspomagania kobiet z chorobą nowotworową. Wspiera kobiety aktualnie przeżywających problemy raka piersi, prowadzi różne formy wsparcia psychicznego i edukacyjnego. Przekazuje najbliższemu otoczeniu wiadomości nt. samobadania piersi, kontroli u ginekologa, onkologa, mammografii.
- Ochotnicza Straż Pożarna RP Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności (Mrzeżyno). Straż prowadzi działalność ratunkowo – gaśniczą, ratownictwo techniczne, chemiczne, wodne i drogowe.
- Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości klub Abstynenta „Kotwica”. Do zadań stowarzyszenia należy organizacja i prowadzenie grup psychoterapeutycznych, wsparcia, integracja rodzin, pomoc współuzależnionym, działalność informacyjno-propagandowa na rzecz trzeźwości i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Instytut im. Św. Brata Alberta. Instytut zajmuje się udzielaniem pomocy osobom bezdomnym oraz najuboższym poprzez: zakwaterowanie, dożywianie, terapię odwykową i opiekę lekarską. Do zadań Instytutu należy również udzielanie pomocy prawnej mającej na celu usamodzielnienie osób objętych programem pomocy.
- Ludowy Klub Sportowy "Dragon" Nowielice. Klub ma na celu propagowanie sportu jako zdrowego sposobu na życie. Integracja środowiska młodzieży poprzez aktywny udział w sekcjach sportowych. Organizacja zawodów sportowych.
- Trzebiatowski Klub Sportowy Rega Trzebiatów. Do zadań klubu należy powoływanie sekcji sportowych -piłka nożna, zapewnienie odpowiednich środków finansowych na działalność wychowawczą i szkoleniową oraz organizacja zawodów sportowych w formie treningów i zgrupowań.
- MŁUKS Jedynka Trzebiatów. Celem klubu jest propagowanie poprzez sport zdrowego stylu życia. Integracja środowiska młodzieżowego w ramach uczestnictwa w imprezach sportowych. Organizacja zawodów, angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej.
- Klub Sportowy „Orzeł” Mrzeżyno. Zadania Klubu: planowanie i organizacja życia sportowego, angażowanie mieszkańców, w tym głównie młodzieży do różnorodnych

---

¹³ Strona UM Trzebiatów [www.trzebiatow.pl]

form aktywności ruchowej. Organizacja zajęć rekreacyjno - sportowych, kształtowanie pozytywnych cech charakteru.

- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych. ZKRP i BWP jest organizacją kombatancką o charakterze wielośrodowiskowym, zrzeszającą obywateli polskich, którzy walczyli o wolność, suwerenność i niepodległość Ojczyzny w formacjach Wojska Polskiego, sojuszniczych armii państw koalicji antyhitlerowskiej, podziemnych organizacjach ruchu oporu oraz byłych więźniów hitlerowskich obozów koncentracyjnych i stalinowskich łagrów.
- MŁUKS "Trzebiatów". Zadania klubu: planowanie i organizacja pozalekcyjnego życia uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe, angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, uczestnictwo w imprezach sportowych. Kształtowanie pozytywnych cech osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych.
- Uczniowski Klub Sportowy Mrzeżyno. Do zadań klubu należy: organizacja zawodów, integrowanie młodzieży poprzez aktywne uczestnictwo w sekcjach sportowych, kształtowanie pozytywnych cech charakteru, planowanie i organizacja życia sportowego w oparciu o możliwości obiektowe i sportowe.
- Ognisko TKKF „Fala”. Zadania: planowanie i organizacja pozalekcyjnego życia dla uczniów, organizacja zajęć sportowo rekreacyjnych, angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej.
- Trzebiatowski Klub Miłośników Fitness. Zadania: propagowanie zdrowego stylu życia poprzez sport. Integracja środowiska.
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej. Cele: propagowanie kultury i języka niemieckiego oraz integracja środowiska.
- Związek Ukraińców w Polsce - Koło Trzebiatów. Cele: propagowanie kultury, szkolnictwa i integracja środowiska.
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Trzebiatowie. Organizacja skupia turystów indywidualnych i w grupach w ramach organizacji różnorodnych form uprawiania turystyki. Działania w zakresie ochrony przyrody i zabytków, obsługa ruchu turystycznego, organizacja zlotów wycieczek, rajdów mających na celu propagowanie walorów regionu.
- Koło PTTK „Nad Regą” przy Trzebiatowskim Ośrodku Kultury;
- Koło PTTK „Wagant” przy Klubie Wojskowym w Trzebiatowie;
- Krajowe Stowarzyszenie „ARAMIS”. Cele: organizacja wszelkich działań ukierunkowanych na wszechstronny rozwój człowieka w ciągu całego jego życia, poprzez wielospecjalistyczne skoordynowane działania. Kształtowanie i propagowanie zachowań poza zdrowotnych w aspekcie zdrowia psychicznego i fizycznego.
- Trzebiatowskie Towarzystwo Kultury. Zadania: wspieranie życia kulturalnego w ramach organizacji imprez i współpracy z innymi stowarzyszeniami. Kultywowanie tradycji

i historii regionu, integracja środowisk mniejszościowych. Opieka nad zgromadzonymi przedmiotami historycznymi.

- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego. Cele: organizacja wędkarstwa, rekreacji i sportu wędkarskiego, użytkowanie wód, działania na rzecz ochrony przyrody, kształtowanie etyki wędkarskiej.
- Trzebiatowskie Stowarzyszenie Siatkarskie „Nowa - Rega”. Zadania: planowanie i organizacja życia sportowego, udział mieszkańców i angażowanie młodzieży do aktywnej ruchowej w postaci gry w siatkówkę. Organizowanie zawodów.
- Jeździecki Klub Sportowy AGRO - POL w Trzebiatowie. Cele: upowszechnianie sportu jeździeckiego.
- Związek Sybiraków. Stowarzyszenie opiekuje się osobami, które były zesłane na Sybir oraz ich rodzinami podtrzymując pamięć o tamtych wydarzeniach.
- Stowarzyszenie na rzecz wsparcia Domu Pomocy Społecznej w Jarominie "Dobro Powraca". Stowarzyszenie wspiera przebywających tam pensjonariuszy.
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków koło w Trzebiatowie. Zadania: udziela pomocy osobom chorującym na cukrzycę, stowarzyszenie zajmuje się profilaktyką zachowawczą.
- Fundacja Fort Rogowo. Fundacja zajmuje się ochroną zabytków militarnych i propagowania sportów lotniczych.
- Fundacja „Złoty Pociąg”. Zadania: organizowanie i niesienie pomocy w ramach działalności pożytku publicznego z zastosowaniem innowacyjnych metod i otwarcia na oczekiwania grup społecznych i pojedynczych osób społecznie wycofanych. Realizacja celów statutowych mających wpływ na poziom i wyrównanie warstw społecznych, edukacji, zdrowia, kultury bezpieczeństwa i powszechności zatrudnienia. Przeciwdziałanie bezrobociu.

Podczas rozmów z przedstawicielami urzędu, zajmującymi się współpracą z sektorem pozarządowym, wskazywano, że aktywność lokalnych organizacji pozarządowych utrzymuje się na zadowalającym poziomie. Ciągłe wzmocnienia wymaga potencjał organizacyjny i merytoryczny. Głównym źródłem finansowania lokalnych organizacji, poza nielicznymi wyjątkami, są pieniądze pozyskane na realizację zadań publicznych od gminy. Jak wynika z badań przeprowadzonych podczas prac nad PAL należałoby m.in. wspierać rozwój organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, instytucji zajmujących się realizacją usług społecznych i rozwiązywaniem lokalnych problemów. Ważna jest poprawa bazy lokalowej potrzebnej do realizacji inicjatyw lokalnych, jak i poprawa współpracy między instytucjami, organizacjami pozarządowymi. Połączenie istniejących inicjatyw i utworzenie nowych powinno mieć na celu zapobieganie dalszej degradacji społecznej i wykluczeniu społecznemu.

4.1.6. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Trzebiatów jest objęty monitoringiem swoich ulic. Na terenie gminy funkcjonuje Komisariat Policji który zlokalizowany jest przy ulicy II Pułku Ułanów 4 w Trzebiatowie.

Struktura organizacyjna Komisariatu zawiera:

- Kierownictwo
- Zespół Kryminalny
- Zespół Dzielnicowych
- -Zespół Patrolowo-Interwencyjny

Stan etatowy 24 policjantów: Komendant Komisariatu Policji i Z-ca Komendanta Komisariatu Policji, 10 policjantów służby kryminalnej - w tym technik kryminalistyki, 12 policjantów prewencji - z tego 4 dzielnicowych i 8 policjantów służby patrolowo-interwencyjnej. Dodatkowo na teren działania Komisariatu Policji w Trzebiatowie do służby delegowanych jest 2 policjantów Referatu Ruchu Drogowego z Komendy Powiatowej Policji w Gryficach.

Każdy z zespołów podległych pod Komendę Główną Policji, pełni określoną rolę i czuwa nad innym aspektem zwalczania przestępczości. Oprócz działań mających na celu przeciwdziałanie przestępczości, należy zwrócić uwagę iż każdy z zespołów ma za zadanie zapobiegać wszelkim działaniom, które w jakikolwiek sposób zagrażają życiu lub zdrowiu mieszkańców gminy.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa także Straż Miejska, której siedziba zlokalizowana jest przy ul. Rynek 1 w Trzebiatowie.

Do zadań Straży Miejskiej należy:

- Ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych na terenie Gminy Trzebiatów;
- Czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego;
- Współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń;
- Zabezpieczanie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem,
- Ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej;
- Współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych;
- Doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób;
- Informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- Konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb Gminy.

Na terenie gminy swoją siedzibę ma również placówka Żandarmerii Wojskowej zlokalizowana przy ulicy Zagórskiej 16 w Trzebiatowie. Terenem działania Placówki ŻW w Trzebiatowie jest głównie obszar powiatu gryfickiego. Jej głównym zadaniem jest zapewnienie przestrzegania dyscypliny wojskowej na podległym jej obszarze oraz ochrona porządku publicznego na terenach i obiektach wojskowych i w miejscach publicznych.

Zadania Żandarmerii Wojskowej:

- Zapewnienie przestrzegania dyscypliny wojskowej;
- Ochranianie porządku publicznego na terenach i obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych;
- Ochranianie życia i zdrowia ludzi oraz mienia wojskowego przed zamachami naruszającymi te dobra;
- Wykrywanie przestępstw i wykroczeń, w tym skarbowych, popełnionych przez osoby, w stosunku do których Żandarmeria Wojskowa jest właściwa, ujawnianie i ściganie ich sprawców oraz ujawnianie i zabezpieczanie dowodów tych przestępstw i wykroczeń;
- Zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom patologicznym, a w szczególności alkoholizmowi i narkomanii w Siłach Zbrojnych;
- Współdziałanie z polskimi i zagranicznymi organami i służbami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policjami wojskowymi;
- Zwalczanie klęsk żywiołowych, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i likwidowanie ich skutków oraz czynne uczestniczenie w akcjach poszukiwawczych, ratowniczych i humanitarnych, mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia;
- Wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach.

Żandarmeria Wojskowa wykonuje także czynności na polecenie sądu wojskowego i Prokuratora Wojskowego oraz sądu powszechnego i prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, a także organów administracji rządowej i wojskowej oraz samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten wynika z odrębnych przepisów. Szeroki zakres uprawnień w działaniach operacyjno-rozpoznawczych w znacznym stopniu wpływa na efektywność prowadzonych postępowań.

Warto podkreślić współpracę pomiędzy Policją, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową i Strażą Miejską. Współpraca służb trwa od 1998 roku w ramach Programu „Bezpieczne Miasto”, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w Trzebiatowie. Jest on całościowym planem przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania łamaniu prawa i zjawiskom z tym związanym. Program - obejmując całokształt życia publicznego - zmierza do prowadzenia działań w celu ograniczenia i wyeliminowania negatywnych zjawisk funkcjonowania Gminy Trzebiatów.

Z danych pozyskanych od Policji i Straży Miejskiej w Trzebiatowie wynika, iż w 2016:

- liczba ujawnionych wykroczeń łącznie wyniosła 798, w tym 499 mandatów karnych;
- liczba interwencji wyniosła 2407,
- liczba wykroczeń/przestępstw kryminalnych 121,
- liczba przestępstw przeciwko mieniu (w tym gospodarcze i innym) 320,
- liczba kolizji i wypadków 126.

Analizując powyższe dane zaobserwowano, że głównym aspektem przestępczości, które w znacznym stopniu dotyka mieszkańców Gminy Trzebiatów są wszystkie przestępstwa przeciwko mieniu. Do tej grupy zalicza się szereg przestępstw, których przedmiotem jest mienie prywatne. Podstawowymi przestępstwami przeciwko mieniu są: kradzieże, kradzieże rozbójnicze, rozbój, przywłaszczenie, oszustwo, wymuszenie czy paserstwo.

Na potrzeby wyznaczania obszarów zdegradowanych w Gminie Trzebiatów otrzymano od Straży Miejskiej oraz Policji dane o popełnionych wykroczeniach w 2016 roku z rozbiorem na ulice w mieście i poszczególne miejscowości. Uzyskano również informacje o miejscach potencjalnie uznawanych za niebezpieczne. Zaliczono do nich następujące ulice: ul. Długa, Dworcowa, II-go Pułku Ułanów, Jana Kilińskiego, Kołobrzaska, Słowackiego, Nowotki, Wojska Polskiego, Zagórska, Jaromin. Co ciekawe, nie wskazano żadnej miejscowości z obszaru wiejskiego gminy. Po rozmowie z funkcjonariuszem Straży Miejskiej Policji uzyskano informacje, że wymienione miejsca są faktycznie miejscami najczęstszych interwencji z powodu, jak wspomniano powyżej, zakłócania porządku publicznego. Jest to najczęstszym powodem interwencji służb porządkowych w gminie, poza zdarzeniami drogowymi.

Efekty pracy jednostek, stopień realizacji zadań i celów służących zwalczaniu przestępczości przy wydatnym wsparciu samorządów lokalnych oraz innych podmiotów zewnętrznych przełożyć się powinien na utrzymanie wysokiego poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego w następnych latach należy wesprzeć jednostki poprzez udzielenie pomocy samorządu lokalnego i instytucji bezpośrednio z nimi współpracujących.

4.2. Główne problemy w strefie społecznej

W strefie społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- występowanie zjawiska bezrobocia, widoczne w liczbie osób bezrobotnych, w tym zjawiska długotrwałego bezrobocia;
- rosnąca liczba osób starszych;
- zmniejszanie się na przestrzeni lat stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym a zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym;
- występowanie negatywnych zjawisk społecznych dotyczących osób lub rodzin powodujących określone dysfunkcje w ich życiu lub prowadzących do ich wykluczenia społecznego.
- zagrożenie patologiami społecznymi.
- ubóstwo, widoczne w znacznej liczbie osób korzystających z różnych form zasiłków pomocy społecznej.
- wysoki poziom przestępczości.

Analiza w zakresie sfery społecznej wskazuje, że największe problemy na obszarze gminy Trzebiatów występują przede wszystkim w zakresie demografii oraz negatywnych zjawisk społecznych związanych z rynkiem pracy i dużym bezrobociem. W zakresie demografii mamy do czynienia z problemami związanymi z depopulacją, szczególnie widoczną w ujemnym przyroście naturalnym. Z kolei niekorzystne zjawiska związane z rynkiem pracy widoczne są w wysokiej liczbie osób bezrobotnych, w tym zakresie szczególnie mocno widocznego zjawiska długotrwałego bezrobocia. Wpływ negatywnych zjawisk na rynku pracy przejawia się z kolei w wysokim ubóstwie, co skutkuje znaczną liczbą osób korzystających z pomocy społecznej i wysokim poziomem przestępczości. Należałoby rozwinąć bądź udoskonalić program aktywizacji tych grup społecznych.

4.3. Diagnoza strefy gospodarczej

Ranga, znaczenie, a także wewnętrzne i zewnętrzne oddziaływania jednostek terytorialnych regionów w znaczącej mierze uzależnione jest od poziomu rozwoju gospodarczego. Stan i jakość funkcjonowania gospodarki lokalnej przekłada się niemal na wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego. Poniżej zaprezentowane zostały podstawowe dane z obszaru gospodarki i rynku pracy, mające na celu określenie stanu i poziomu rozwoju gospodarczego gminy Trzebiatów w kontekście przeszłych działań rewitalizacyjnych. Potencjał gospodarczy to działające w obszarze podmioty gospodarcze, szczególnie mikroprzedsiębiorstwa.

4.3.1. Struktura gospodarcza

Głównymi funkcjami gminy są rolnictwo i osadnictwo; funkcja uzupełniająca - obsługa ruchu turystycznego i wypoczynku koncentruje się przede wszystkim w dwóch miejscowościach: Mrzeżynie i Rogowie. Miasto Trzebiatów jest wielofunkcyjnym, lokalnym ośrodkiem obsługi; jego podstawowe funkcje to funkcja: administracyjna, kulturalna, osiedleńcza i produkcyjna. Na terenie gminy Trzebiatów najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Tabela 3 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON na terenie gminy Trzebiatów

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba podmiotów w latach				
		2011	2012	2013	2014	2015
Sekcja	Ogółem, w tym:	1799	1806	1827	1852	1881
A	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i Rybactwo	43	42	42	32	30
B	Górnictwo i Wydobywanie	0	0	0	0	0
C	Przetwórstwo Przemysłowe	106	112	114	110	110
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	4	4	3	3
E	Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	13	13	9	9	8
F	Budownictwo	197	193	193	187	196
G	Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	481	455	441	448	456
H	Transport i gospodarka magazynowa	68	69	74	76	80
I	Działalność związana z	251	261	262	265	260

	zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi					
J	Informacja i komunikacja	15	19	19	20	20
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50	52	56	49	47
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	181	185	185	191	194
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73	77	88	91	99
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	47	48	46	49	56
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; Obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	8	8	8	8
P	Edukacja	31	34	38	40	43
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	90	91	95	95	97
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	34	34	38	41	39
S	Pozostała działalność usługowa	106	109	115	138	134
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	0
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2011-2015

Na terenie Gminy Trzebiatów zarejestrowanych jest 1881 podmiotów gospodarczych (31.12.2015 rok). Najwięcej podmiotów gospodarczych znajduje się w sekcji G Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Z tego ponad 75% podmiotów to Dział 47 - Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi. Następną z wiodących w regionie sekcji jest Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz Sekcja F Budownictwo.

Wykres 4 Najbardziej liczne podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Trzebiatów

Analizując dane za ostatnie pięć lat wynika, że liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Trzebiatów z roku na rok wzrasta.

Wykres 5 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych

Tabela 4 Struktura działalności gospodarczej na terenie objętym projektem według sektorów

Jednostki gospodarcze	2011	2012	2013	2014	2014
Sektor prywatny ogółem, w tym:	1672	1676	1697	1720	1748
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1418	1414	1425	1431	1458

Sektor publiczny ogółem	127	130	130	132	133
Jednostki gospodarcze razem	1799	1806	1827	1852	1881

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2011-2014

Ponad 92,9% podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Trzebiatów należy do sektora prywatnego z czego aż ponad 83% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na obszarze gminy brak dużych zakładów przemysłowych. Przeważają podmioty gospodarcze o charakterze handlowo - usługowym.¹⁴

4.3.2 Turystyka jako główne źródło dochodu

Charakterystyczna dla gminy jest sezonowa działalność turystyczna, co wynika z nadmorskiego położenia gminy Trzebiatów. Trzebiatów to bardzo atrakcyjna gmina pod względem turystycznym i krajoznawczym. Głównym jej atutem jest nadmorskie położenie. Drugą co do wielkości miejscowością w gminie jest nadbałtyckie Mrzeżyno (10 km od Trzebiatowa) z czystymi, szerokimi, a gdzieś tam wręcz dzikimi, plażami. Kąpielisko główne Mrzeżyna regularnie od trzech lat otrzymuje międzynarodowy znak jakości – Błękitną Flagę. Interesującym elementem są lasy nadmorskie. Ciągną się one wzdłuż całej linii brzegowej. Najokazalsze tereny leśne występują w okolicach Mrzeżyna. Można spotkać tu wiele gatunków fauny i flory – w tym rzadkie, niespotykane gatunki jak np. żółw błotny, czy orzeł bielik. Lasy i przecinające je dukty stwarzają możliwość uprawiania w tym terenie turystyki rowerowej. W okolicach Mrzeżyna i Rogowa warto znajduje się malownicze jezioro Resko Przymorskie. Ten płytki akwen, będący kiedyś morską zatoką nadaje się znakomicie do uprawiania sportów wodnych (nad jeziorem jest wypożyczalnia sprzętu pływającego). Ciekawą atrakcją jest również rzeka Rega. Jest to druga, co do wielkości, rzeka na Pomorzu Zachodnim. W jej czystych wodach (I i II klasa czystości) można spotkać wiele gatunków ryb, szczególnie troć wędrowną. Brzegi rzeki, w jej górnym i środkowym biegu, są mocno zadrzewione, dlatego sprawia ona wrażenie rzeki górskiej. Rega to znakomite miejsce do uprawiania turystyki kajakowej i wędkarstwa. Klimat w okolicach Trzebiatowa jest raczej umiarkowany. Średnia temperatura roczna to 7,5 – 7,98°C, a w okresie letnim 13,8 – 14,5°C. Porywiste wiatry wieją ok. 50 dni w roku. Powietrze bogate jest w sól i jod, co stanowi atut dla turystów z problemami układu oddechowego.

Na terenie gminy poza wieloma atrakcjami turystycznymi znajduje się liczne gospodarstwa agroturystyczne, o których informacje wraz z bazą teleadresową widnieją na stronie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie co stanowi ważne i wiarygodne źródło dla Turystów. Gmina Trzebiatów oddaje do dyspozycji turystów blisko 7 tys. miejsc noclegowych. Okres letni cechuje wzmożona liczba turystów zwłaszcza w Mrzeżynie i Rogowie, co istotnie wpływa na gospodarkę gminy. W ciągu całego roku 2014 z noclegu w gminie Trzebiatów skorzystało 43,2 tys. osób.¹⁵¹⁶

¹⁴ www.stat.gov.pl

¹⁵ j. w.

¹⁶ <http://www.trzebiatow.pl>

W Gminie Trzebiatów dominuje turystyka pobytowa połączona z turystyką krajoznawczą.¹⁷

1. **Turystyka pobytowa** – jest to część turystyki połączona z wypoczynkiem letnim. Głównym ośrodkiem skupiających w tym czasie turystów jest Mrzeżyno. Miasteczko to posiada wiele walorów, jak np.: szerokie plaże, czysta i stosunkowo ciepła woda, bogactwo terenów leśnych, z których mogą korzystać turyści przybywający tutaj na wypoczynek. Mrzeżyno dysponuje blisko 6 tys. miejsc noclegowych.
2. **Turystyka kulturowa** – dni nie pogody w sezonie letnim sprawiają, że turyści licznie odwiedzają Trzebiatów, by tu spędzić wolny czas. Liczne zabytki, imprezy kulturalne (najważniejsze to: „SĄSIADY” – festiwal folklorystyczny oraz „Dni Trzebiatowa – ŚWIĘTO KASZY”), stanowią ciekawą propozycję dla osób pragnących połączyć wakacyjny wypoczynek z poznaniem historii i kultury regionu.
3. **Turystyka kajakowa** – główną atrakcją dla turystów wybierających ten typ spędzania wolnego czasu są malownicze tereny Regi z unikalną przyrodą i jezioro Resko Przymorskie.
4. **Turystyka rowerowa i konna** – gmina Trzebiatów posiada naturalne walory przyrodnicze (plaża, lasy), co sprzyja rozwojowi tych, coraz bardziej popularnych, form aktywności turystycznej. Do uprawiania turystyki rowerowej są przygotowane drogi publiczne lub tereny wzdłuż Regi i nadmorskie tereny leśne. Oprócz tego jest możliwość uprawiania turystyki konnej w stadninie w Nowielicach. Stadnina posiada odpowiednie zaplecze oraz ofertę jeździecką.
5. **Wędkarstwo** – możemy tu mówić o wędkarstwie śródlądowym, jak też pełnomorskim. Okoliczne łowiska posiadają wody o najwyższej skali czystości, obfitujące w rzadkie gatunki ryb (najczęściej spotykane tu gatunek to troć wędrawna). W związku z tym na Redze jest organizowanych wiele zawodów wędkarskich. Do najważniejszych z nich należą organizowane w marcu zawody spinningowe pt.: „TROĆ REGI”.

Trzebiatów, to urokliwe miasteczko nad morzem wkomponowane w zakole rzeki Regi. Z racji bogactwa zabytków miasto to nazywane bywa Kazimierzem Północy. Charakterystyczny dla Trzebiatowa jest szachownicowy układ urbanistyczny na Starym Mieście. Cały jego obszar wpisany jest do rejestru zabytków. W każdą niedzielę wakacji, o godz. 15:00, przed Ratuszem w Trzebiatowie czeka na indywidualnych turystów przewodnik miejski, by oprowadzić gości po Szlaku Słonia. Wycieczka trwa ok. 2 godziny. Usługę przewodnicką finansuje Trzebiatowska Organizacja Turystyczna „Ujście Regi”.¹⁸

Na potrzeby analizy zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej analizowano liczbę podmiotów gospodarki narodowej wg bazy REGON oraz liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg CEIDG na 100 mieszkańców. Poziom przedsiębiorczości sprawdzano dla obszaru miasta z podziałem na poszczególne ulice oraz wszystkich miejscowości z obszarów wiejskich. Przeprowadzona analiza nie wykazała wyraźnie obszaru, w którym poziom przedsiębiorczości (podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców) byłby jest niższy niż przeciętny w gminie. Ponadto uznano, iż wskaźnik poziomu przedsiębiorczości nie stanowi miarodajnego źródła z uwagi na to, iż wiele podmiotów gospodarczych, które prowadzą sezonową działalność gospodarczą w Mrzeżynie czy Rogowie jest zarejestrowana na terenie

---

¹⁷ Strona Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie [www.trzebiatow.pl]

¹⁸ Źródło: www.ujscieregi.pl

Trzebiatowa. Kolejnym przykładem jest rejestracja pod jednym adresem wielu podmiotów (np. pielęgniarki i lekarze świadczący usługi medyczne w przychodni), co podnosi wartość wskaźnika na danej ulicy i nie ma odzwierciedlenia w poziomie przedsiębiorczości na danym terenie.

4.4. Główne problemy w strefie gospodarczej

Na podstawie przeprowadzonej analizy w sferze gospodarczej należy podkreślić, iż sfera gospodarcza nie jest aktualnie w złej kondycji. Na terenie Gminy Trzebiatów brak występowania obszarów, na których poziom przedsiębiorczości (podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców) byłby jest niższy niż przeciętny w gminie. Wśród zaobserwowanych problemów w sferze gospodarczej zaliczyć należy brak infrastruktury wsparcia i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Początkujący przedsiębiorcy potrzebują wsparcia i doradztwa od strony formalno-prawnej, podatkowej, finansowej oraz często lokalowej. Równie istotne jest doradztwo doświadczonych osób w weryfikacji pomysłu na biznes, oceny biznesplanu, ryzyka i kosztów, z jakimi początkujący przedsiębiorca powinien się liczyć. Na terenie gminy poza Powiatowym Urzędem Pracy nie ma instytucji pełniących rolę inkubatorów przedsiębiorczości czy centrów inicjatyw lokalnych lub aktywności społecznej i gospodarczej.

Kondycja sfery gospodarczej gminy uznana została za zadawalającą, jednak jej stan mógłby ulec znacznej poprawie poprzez rozwój i interwencję w innych obszarach mających na nią bezpośredni wpływ. Istotnym byłoby zatem, aby wygląd i atrakcyjność miasta przyciągnął coraz więcej turystów. Analizując powyższe dane ważnym jest aby potencjał rozwoju w zakresie turystyki, w powiązaniu z rewitalizacją miasta i działaniami związanymi z rozwojem infrastruktury miejskiej był traktowany priorytetowo.

4.5. Diagnoza strefy środowiskowej

Gmina Trzebiatów jest czysta ekologicznie. Nie ma tu uciążliwego dla środowiska przemysłu. W latach 90-tych oddano do użytku kilka nowych oczyszczalni ścieków w dorzeczu Regi, w tym w Trzebiatowie, co znacznie poprawiło stan czystości rzeki. Rega była niegdyś bardzo zanieczyszczona (było to przyczyną kilkakrotnego zamykania plaży w Mrzeżynie). Dzięki poczynionym inwestycjom, czystość wody utrzymuje się na poziomie I – II klasy, przez co rzeka i kąpieliska w Mrzeżynie i Rogowie stały się ważnymi walorami turystycznym gminy.¹⁹

Jest to cenny przyrodniczo obszar, na terenie którego, w ramach programu Natura 2000, utworzono trzy rezerваты przyrody: Roby, Jezioro Liwia Łuża oraz Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie.

4.5.1. Ochrona środowiska

---

¹⁹ Strona Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie [www.trzebiatow.pl]

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie gminy Trzebiatów znajdują się następujące formy ochrony przyrody:²⁰

Obszar Natura 2000 Dorzecze Regi

Obszar zajmuje powierzchnię 14827,8 ha. Ostoja obejmuje dolinę rzeki Regi wraz z jej dopływami. Dolina Regi zawdzięcza swoje duże walory przyrodniczo - krajobrazowe różnorodności zbiorowisk, zwłaszcza tych charakterystycznych dla naturalnych dolin rzecznych, a ponadto dużą różnorodnością rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt. Rzeka i jej dopływy są doskonałym miejscem dla wędrówek tarłowych łososa atlantyckiego oraz innych gatunków z rodziny łososiowatych.

Rezerwat Przyrody Nadmorski Bór Bażynowy w Mrzeżynie

Rezerwat leśny został utworzony w 2010 roku i zajmuje powierzchnię 8,92 ha. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie w pełni wykształconego zbiorowiska leśnego boru bażynowego na typowym siedlisku wydm nadmorskich oraz ochrona bogatych stanowisk gatunków charakterystycznych dla tego zespołu roślinnego, a także ochrona drzewostanu sosnowego, pochodzącego z 1886 roku, wykształconego w karłowatej postaci, charakterystycznej dla tego siedlisk.

Rezerwat Przyrody Roby

Jest to rezerwat florystyczny, zajmujący powierzchnię 84,40 ha. Rezerwat został utworzony 27 września 2007 roku w celu renaturalizacji torfowiska wysokiego typu bałtyckiego oraz ochrony stanowisk roślin naczyniowych i zarodnikowych, w szczególności wrzośca bagiennego (*Erica teralix*), woskownicy europejskiej (*Myrica gale*) oraz rzadkich gatunków torfowców.

Obszar Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski

Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski zajmuje powierzchnię 17 468,8 ha i został zakwalifikowany jako specjalny obszar ochrony siedlisk w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Obejmuje najlepiej zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmy, mierzeje odcinające jeziora przy morskie oraz płytkie ujścia rzek. Na obszarze występuje 17 siedlisk przyrodniczych oraz liczne gatunki priorytetowe zwierząt (zgodnie z Załoženiami II Dyrektywy Siedliskowej i z Załoženiami I Dyrektywy Prasiej).

Obszar Natura 2000 Wybrzeże Trzebiatowskie

Obszar zajmuje powierzchnię 31 757,59 ha i został zatwierdzony w 2007 roku. Częściowo pokrywa się z siedliskowym obszarem Natura 200 Trzebiatowsko-Kołobrzeski pas nadmorski i obejmuje nadmorski pas terenu ciągnący się wzdłuż brzegu Bałtyku od Kamienia Pomorskiego do Kołobrzegu.

4.5.2. Uwarunkowania przyrodnicze

---

²⁰ Stan na 31.03.2014 - bip.szczecin.rdos.gov.pl

Lesistość gminy wynosi 13,8 %. Jest to niższy wskaźnik niż dla powiatu gryfickiego (20,5 %) oraz województwa zachodniopomorskiego (35,4 %).

Administracyjnie lasy Gminy Trzebiatów należą do Nadleśnictwa Gryfice. Nadleśnictwo to położone jest na obszarach nizinnych w północno - zachodniej Polsce. Na terenie omawianego nadleśnictwa stwierdzono występowanie następujących typów siedliskowych lasu:

- Ols środkowoeuropejski,
- Niżowe łągi olszowe i jesionowo – olszowe siedlisk wodnogruntowych,
- Grądy subatlantyckie bukowo – dębowo – grabowe,
- Żyzna buczyna niżowa,
- Świetlista dąbrowa,
- Subatlantycka wilgotna dąbrowa acydofilna – Betulo,
- Subatlantycki acydofilny las bukowo – dębowy typu pomorskiego,
- Kontynentalne bory mieszane,
- Nadmorski bór sosnowy, nadmorski bór bażynowy,
- Suboceaniczne śródlądowe bory sosnowe w kompleksie boru świeżego boru suchego i boru wilgotnego,
- Kontynentalne bory bagienne.

Na terenie nadleśnictwa przeważają siedliska borowe z dominacją sosny. Średni wiek lasów to 61 lat, a przeciętna zasobność przekracza 283 m³/ha. Udział siedlisk leśnych przedstawia się następująco:

- 71 % – borowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków iglastych, najczęściej sosny i świerku,
- 18 % – lasowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków liściastych,
- 11 % – olsy, czyli lasy porastające żyzne, bagienne tereny

Natomiast zdecydowanie największy udział lasotwórczy na poziomie 55 % posiadają sosna i modrzew. Pozostałe udziały gatunków lasotwórczych przedstawiono poniżej:

- 10 % – buk,
- 8 % – dąb, klon, jawor, wiąz, jesion,
- 8 % – brzoza,
- 6 % – świerk,
- 13 % – pozostałe.²¹

Jak wynika z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 gleby na terenie Gminy Trzebiatów położone są na utworach glacialnych w szczególności na glinach oraz piaskach zwałowych i dolinowych. Gleby gruntów ornych to w większości gleby brunatne wyługowane oraz gleby odgórnie oglejone na utworach dwuczłonowych. W lasach dominują gleby bielcowe z nieznacznym udziałem gleb odgórnie oglejonych i brunatnych wyługowanych. Gleby użytków zielonych to przeważnie torfy niskie. W obniżeniach terenu w przeszłości stanowiących zbiorniki wodne występują nieliczne czarne ziemie oraz mursze. Na terenie całej gminy licznie występują torfowiska.

---

²¹ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Trzebiatów można zaliczyć:

- obszary związane z wydobywaniem kopalin,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę.
- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Gleby posiadają tzw. właściwości buforowe, czyli zdolność gleb do przeciwstawiania się zmianie odczynu, a tym samym posiadają odporność na antropogeniczne czynniki. Głównym czynnikiem odpowiadającym za zdolności buforowe badanych gleb jest zawartość materii organicznej i węglanów. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.²²

Zasadnicza część Gminy Trzebiatów położona jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 8. Powierzchnia tego obszaru wynosi 2 845,67 km². W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne. W części północnej, oprócz pietra czwartorzędowego, występuje piętro kredowe, w którym wody słodkie lub zasolone występują niekiedy w łączności hydraulicznej z wodami pietra czwartorzędowego. Wody w kredzie występują w szczelinowych utworach węglanowych. W środkowej i południowej części obszaru występuje jurajskie piętro wodonośne, w piaskach i piaskowcach, lokalnie wody tego pietra występują w łączności z dolnym poziomem czwartorzędowym. Wykorzystanie zasobów wodnych JCWPd nr 8 szacuje się na około 2,9 %. W okolicach Mrzeżyna i Trzebiatowa występuje zagrożenie wód zasoleniem ascensyjnym.

Wschodnie krańce Gminy (obszar Jeziora Resko Przymorskie oraz obszar gminy na wschód od Gołańczy Pomorskiej i Gośławia) znajdują się na obszarze JCWPd nr 9. W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne. Na brzegach morskich mierzejowych możliwe jest występowanie lokalnego zasolenia. W części północnej, oprócz pietra czwartorzędowego, lokalnie występuje piętro trzeciorzędowe – miocen, a w środkowej i południowej - miocen

---

²² Źródło: Strategia rozwoju Gminy Trzebiatów

i oligocen, w którym wody słodkie lub zasolone występują niekiedy w łączności hydraulicznej z wodami piętra czwartorzędowego. Wody w jurze występują w szczelinowych utworach węglanowych (jura górna) lub w piaskach i piaskowcach (jura górna i środkowa) jako wody porowe i szczelinowe. Lokalnie wody piętra jurajskiego występują w łączności z dolnym poziomem czwartorzędowym.

Na terenie gminy nie znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Wody podziemne, jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, muszą być pod szczególną ochroną. Ze względu na stosunkowo powolne zmiany w ich jakości, i co za tym idzie, rozciągnięcie w czasie odpowiedzi na zagrożenia antropopresyjne, monitoring jakości musi być prowadzony na wszystkich wyznaczonych jednolitych częściach wód podziemnych.

Na terenie Gminy Trzebiatów znajdują się 7 wodociągów zaopatrywanych w wodę ze studni głębinowych w następujących miejscowościach: Trzebiatów, Mrzeżyno, Nowielice, Roby, Kłodkowo, Gołańcz Pomorska, Chomętowo. Na wodociągach w Mrzeżynie i Robach nie prowadzi się uzdatniania wody, na sieć do odbiorców podawana jest woda surowa. W pozostałych pięciu wodociągach woda poddawana jest procesom uzdatniania.

W 2013 roku w przedmiotowych wodociągach nie stwierdzono w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi przekroczeń wskaźników mikrobiologicznych. Woda odpowiadała stawianym normatywom. Nieprawidłową jakość wody w zakresie parametrów fizykochemicznych stwierdzono na wodociągu w Nowielicach - jon amonowy oraz na wodociągu w Chomętowie - mętność, żelazo, mangan. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gryficach wydał decyzje administracyjne na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia przez ludzi w wyżej wymienionych wodociągach z terminem wykonania w 2014 roku. Na wodociągu Nowielice decyzja została wykonana, woda odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 64 poz. 417 z późn. zm.). Na wodociągu Chomętowo wykonano decyzje w zakresie parametrów mętności i żelaza, prolongowano termin wykonania do 2 czerwca 2014 roku w zakresie parametru manganu.²³

Teren Gminy Trzebiatów położony jest na następujących zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCW):

- JCW Sarnia,
- JCW Rega od Mołstowej do Zgniłej Regi,
- JCW Dopływ spod Gosławia,
- JCW Dębosznicza,
- JCW Otoczka, - JCW Liwka,
- JCW Dopływ spod Chomętowa,
- JCW Liwia,
- JCW Zgniła Rega,
- JCW Stara Rega,
- JCW Kanał Mrzeżyno II,
- JCW Rega od Zgniłej Regi do ujścia,

---

²³ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

- JCW Błotnica od jez. Resko Przymorskie do ujścia.

Oś hydrograficzną Gminy Trzebiatów stanowi rzeka Rega. Jest ona czwartą pod względem długości (po Wiśle, Odrze i Pasłęce) rzeką w Polsce, spośród tych, które uchodzą bezpośrednio do Morza Bałtyckiego. Rega jest jedną z największych rzek przymorza i drugą rzeką woj. zachodniopomorskiego pod względem przepływów. Długość rzeki na terenie gminy wynosi według danych Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie 27 531 km.

Na terenie gminy znajduje się również jeziorna jednolita część wód Jezioro Resko Przymorskie, które jest 6 pod względem wielkości jeziorem Województwa Zachodniopomorskiego. Resko Przymorskie jest naturalnym zbiornikiem wodnym powstałym na skutek odcięcia mierzeją dawnej zatoki od morza. Powierzchnia zwierciadła wody na terenie Gminy Trzebiatów według danych ZMiUW w Szczecinie wynosi 344,65 ha. Jezioro jest oddzielone od Morza Bałtyckiego wąskim pasem mierzei nadbudowanym przez przybrzeżny wał wydmy. Szerokość pasa mierzei waha się od 0,3 do 1 km. Wydmy na mierzei jeziora dochodzą do wysokości 16 m n.p.m.²⁴

Na terenie Gminy Trzebiatów nie ma zlokalizowanych punktów monitoringu powietrza. Najbliższy punkt znajduje się w miejscowości Rewal. Według rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim Gmina Trzebiatów znajdująca się w zachodniopomorskiej strefie oceny jakości powietrza została zaklasyfikowana do klasy C (biorąc pod uwagę ochronę zdrowia), ze względu na niedotrzymane poziomy dopuszczalne dla pyłu PM10, B(a)P.

Ze względu na wartości pozostałych substancji, takich jak: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd i Ni, O₃ strefę zachodniopomorską zaklasyfikowano w klasie A, oznacza to, że nie notowano przekroczeń w tym zakresie.

Na terenie Gminy Trzebiatów najistotniejsze zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z zakładów produkcyjnych i obiektów komunalnych.

Wielu mieszkańców Gminy Trzebiatów pomimo dostępu do sieci gazowej korzysta z opalania węglem kamiennym z dużą zawartością siarki lub też z drewna, które stanowi paliwo uzupełniające. W związku z tym paleniska domowe powodują lokalne zanieczyszczenia atmosferyczny tlenkami węgla, dwutlenkiem siarki oraz produktami niepełnego spalania w tym benzoapirenem wywołując tak zwaną emisję powierzchniową. Kotłownie w Gminie Trzebiatów eksploatowane są głównie w sezonie zimowo – wiosennym, są one eksploatowane lokalnie wykorzystując jako paliwo głównie gaz ziemny.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w gminie ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miejscowości, w szczególności w letniej porze roku.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy wpływ mają także działające tam podmioty gospodarcze. W związku z tym, iż mogą one powodować szkody w środowisku są to

---

²⁴ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

tw. zakłady korzystające ze środowiska, które wnoszą do Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, opłaty za wprowadzanie gazów i pyłów do środowiska.²⁵

Klimat w okolicach Trzebiatowa jest raczej umiarkowany. Średnia temperatura roczna to 7,5 - 7,98°C, a w okresie letnim 13,8 - 14,5°C. Porywiste wiatry wieją ok. 50 dni w roku. Powietrze bogate jest w sól i jod, co stanowi atut dla turystów z problemami układu oddechowego.²⁶

Mając na uwadze, występujące na terenie Gminy Trzebiatów formy ochrony przyrody, podczas planowania działań mających na celu rozwój gminy należy wziąć pod uwagę wymogi ochrony planistycznej, które to będą miały bezpośredni wpływ na kształtowanie się struktury przestrzenno-gospodarczej gminy.

4.6. Główne problemy w sferze środowiskowej

Aktualnie stan zasobów przyrodniczych nie budzi zastrzeżeń, jednakże należy pamiętać, że z biegiem czasu stan ten będzie ulegał przemianom z przyczyn abiotycznych i biotycznych. Skutki ekologiczne i przyrodnicze zarówno procesów naturalnych jak i antropogenicznych (głównie presja urbanistyczna) na terenach, charakteryzujących się dominującą funkcją ekologiczną, mogą narastać.

4.7. Diagnoza strefy technicznej

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój gminy oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Oczyszczalnia ścieków

Z danych pozyskanych od Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Trzebiatów Sp. z o.o. (www.zwiktrzebiatow.pl/oczyszczalnia-sciekow) wiadomo, że na terenie gminy funkcjonuje jedna duża komunalna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna. Znajduje się ona na przedmieściu Trzebiatowa w obrębie Chełm Gryficki 7. Oczyszczalnia ta o projektowanej przepustowości $Q_{dob.} = 4500 \text{ dm}^3/\text{d}$ działa od roku 1994 roku i osiąga wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń. W chwili obecnej obciążona jest w 85%. Do komunalnej oczyszczalni ścieków spływają ścieki sanitarne z miasta Trzebiatów oraz miejscowości Mrzeżyno, Trzebusz Osiedle, Nowielice, Rogowo, Mirosławice.

Elementy technologiczne oczyszczalni:

1. Część mechaniczna
  - komora krat: krata mechaniczna i awaryjna krata ręczna,
  - zbiornik ścieków dowożonych z kratą ręczną,
  - piaskownik poziomy z boczną komorą do usuwania tłuszczowców
2. Część biologiczna i mechaniczna, komora osadu czynnego, w skład której wchodzi:

---

²⁵ j.w.

²⁶ Strona Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie [www.trzebiatow.pl]

- 3-komorowy beztlenowy selektor do biologicznej redukcji fosforu,
  - wewnętrzna pierścieniowa komora obiegowa,
  - zewnętrzna pierścieniowa komora obiegowa,
  - komora rozdziału – dozowanie PIX-u (w projekcie przewidziana jako komora rozdziału dla włączenia drugiego ciągu biologicznego),
  - osadnik wtórny radialny.
3. Część osadowa
- pompowanie osadu recyrkulowanego,
  - zagęszczacz osadu.
4. Koryto pomiarowe
- kanał Parshalla.

Ścieki dowożone są zlewane do zbiornika położonego przy budynku głównym, skąd po wstępnym oczyszczeniu mechanicznym na kracie ręcznej, wpływają do budynku krat, gdzie łączą się z pozostałymi ściekami surowymi.

Wstępne oczyszczanie odbywa się na kracie mechanicznej z automatycznym usuwaniem zbieranych skratek. W wypadku awarii albo przerwy w zasilaniu elektrycznym, ścieki samoczynnie przelewają się do kanału z kratą ręczną. Skratki są sprasowywane i usuwane do kontenera za pomocą przenośnika ślimakowego, a następnie wywożone na wysypisko. Wody ociekowe odprowadzane są do komory krat. Tak podczyszczone ścieki wpływają do napowietrzanego piaskownika, połączonego z komorą tłuszczową. Na ruchomym pomoście zainstalowana jest zatapialna pompa, służąca do usuwania piasku z dna piaskownika. Piasek jest przepompowywany do kanału, skąd grawitacyjnie odpływa do separatora znajdującego się w budynku głównym. Po odwodnieniu, piasek jest składowany w kontenerze, a następnie wywożony na wysypisko. Tłuszcz jest zgarniany z powierzchni za pomocą mechanicznego zgarniacza do studzienki tłuszczowej, skąd wywożony jest na wysypisko.

Ścieki po oczyszczeniu mechanicznym, pozbawione piasku i części tłuszczowych, podlegają oczyszczaniu biologicznemu.

Proces biologiczny składa się z procesu nityfikacji i denityfikacji, przeprowadzonych metodą niskoobciążonego osadu czynnego, za pomocą operacji przerywanej (naprzemiennej), oraz biologicznego usuwania fosforu za pomocą bakterii anafobowych i tlenowo/niedotlenionych warunków. Rozkład substancji organicznej, nityfikacja i denityfikacja przebiega w tym samym zbiorniku - w komorze osadu czynnego, ale na różnych etapach. Ze względu na elastyczność procesu technologicznego i uwarunkowania hydrauliczne, zbiornik napowietrzny jest podzielony na dwie oddzielne komory obiegowe pierścieniowe z niezależnym napowietrzaniem. Taka budowa umożliwia operowanie różnymi ilościami powietrza i czasów napowietrzania i przez to daje lepsze efekty technologiczne. Przed procesem napowietrzania ścieki są wprowadzone do selektora trzema komorami, gdzie usuwany jest fosfor. Przez powrót osadu z osadnika wtórnego do selektora jest spełniony najważniejszy wymóg dla biologicznego usuwania fosforu, tj. zamienne warunki beztlenowe i tlenowo/niedotlenione. Ilość usuwanego fosforu zależy od zawartości substancji łatwo biodegradowalnych substancji organicznych w ściekach surowych i ilości azotanów obecnych w zawracanym osadzie. Jeżeli biologiczne usuwanie fosforu jest niewystarczające w porównaniu do wymagań dla odpływu, usuwanie

fosforu jest wspomagane w procesie chemicznego strącania symultanicznego za pomocą PIX-u, dodawanego do ścieków w komorze rozdziału.

Z komory osadu czynnego mieszanina ścieków i osadu czynnego przepływa do osadnika wtórnego, gdzie w wyniku sedymentacji następuje oddzielenie obu faz. Sklarowane, oczyszczone ścieki odpływają grawitacyjnie poprzez koryto pomiarowe do odbiornika. Osad czynny gromadzący się w osadniku jest okresowo recykulowany do selektora, a osad nadmierny, a więc ta ilość osadu, która przekracza dopuszczalną koncentrację, kierowany jest do zagęszczacza, skąd grawitacyjnie wpływa do stacji odwadniania osadu. Istnieje możliwość bezpośredniego tłoczenia osadu nadmiernego do stacji odwadniania.

Kompostownia osadów

Z danych pozyskanych od Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Trzebiatów Sp. z o.o. (www.zwiktrzebiatow.pl/kompostownia-osadow) komunalna oczyszczalnia ścieków w Chełmie Gryfickim „produkuje” rocznie ok. 2 000 ton osadów ściekowych- jako pozostałości po oczyszczaniu ścieków dostarczanych z całej gminy, nie tylko systemami kanalizacyjnymi, ale również dowożonych wozami asenizacyjnymi z szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Jeszcze parę lat temu osady zagospodarowywano do rekultywacji terenów po kopalni gliny w okolicy Włodarki, a przez ostatnie 2 lata wywożono je do elektrowni Dolna Odra celem zagospodarowania popiołów paleniskowych – co było bardzo kosztowne.

Za lokalizacją kompostowni przy oczyszczalni ścieków przemawiały następujące względy ekonomiczne i ekologiczne, które miały i mają decydujący wpływ zarówno na koszt budowy jak i późniejszej eksploatacji kompostowni :

- uniknięcie kosztów podwójnego transportu tj. zarówno dowożenia osadów do kompostowni jak i wywożenia gotowego produktu jakim jest kompost,
  - uniknięcie kosztów budowy dróg dojazdowych do kompostowni,
  - uniknięcie kosztów budowy budynku socjalnego dla pracowników kompostowni oraz garaży dla maszyn pracujących na terenie kompostowni, gdyż takie istnieją na oczyszczalni ścieków,
  - uniknięcie kosztów budowy sieci wodociągowej w celu zapewnienia dostępu do wody celem uzupełniania jej ew. niedoborów w kompoście, mycia maszyn, potrzeb socjalno-bytowych pracowników – taka sieć istnieje przy oczyszczalni ścieków,
  - uniknięcie kosztów budowy sieci kanalizacji sanitarnej lub instalacji z lokalną oczyszczalnią ścieków w celu zagospodarowania odcieków z kompostowni – odcieki są odprowadzane bezpośrednio na oczyszczalnię ścieków,
  - uniknięcie kosztów budowy sieci energetycznej w celu zasilania kompostowni – sieć energetyczna istnieje na oczyszczalni ścieków,
  - uniknięcie kosztów budowy ogrodzenia kompostowni i kosztów jej całodobowej ochrony
- w procesie eksploatacji, które przy lokalizacji kompostowni na oczyszczalni nie występują, ponieważ kompostownia mieści się w ogrodzeniu oczyszczalni (nieznacznie tylko powiększonym), a teren i obiekty oczyszczalni i kompostowni chronione są przez tych samych pracowników.

Świadomość ekologiczna i ekonomiczna Spółki oraz władz samorządowych zaowocowała budową obiektu kompostowni osadów przystosowanego do docelowego zastosowania w niej nowoczesnej technologii kompostowania, jakie od kilku lat funkcjonują w takich krajach UE jak Austria, Niemcy, Wielka Brytania, Holandia czy Irlandia tj. z możliwością zastosowania w przyszłości systemów napowietrzająco-odsasujących. W efekcie prac koncepcyjnych i budowlanych w latach 2010-2012 powstała kompostownia, która może służyć za rozwiązanie modelowe w gospodarce osadowej dla gmin tej wielkości zatem nie stanowi to z pewnością obszaru zaliczanego do kryzysowego.

Sieć kanalizacji sanitarnej

Na podstawie danych pozyskanych Zarządu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. uzyskano informacje, iż w porównaniu z rozmiarem sieci wodociągowej, mniej korzystna sytuacja jest w zakresie gospodarki ściekowej. Długość sieci kanalizacji sanitarnej liczy obecnie 121,90 km (z czego 72,4 km to kanały sanitarne a 49,5 km to sieć grawitacyjna) i nie zapewnia obsługi wszystkich mieszkańców. Ścieki komunalne odprowadzane są do sieci kanalizacji sanitarnej z miasta Trzebiatów oraz z przyległych miejscowości: Nowielice, Jaromin, Mirosławice.

Odrębny system grawitacyjno-tłoczny kanalizacji sanitarnej, obejmujący Mrzeżyno wraz z Rogowem, połączony jest z oczyszczalnią w Trzebiatowie rurociągiem tłocznym prowadzącym z Mrzeżyna.

Ponadto istnieją lokalne sieci kanalizacji sanitarnej, podłączone do dużych zbiorników bezodpływowych, z których ścieki są dowożone samochodem asenizacyjnym do oczyszczalni w Trzebiatowie. Takie rozwiązania funkcjonują w miejscowościach Wlewo i Gołańcz Pomorska – Osiedle.

Z sieci miejskiej kanalizacji sanitarnej na koniec 2014 roku korzystało 13 016 mieszkańców, co stanowi 79,8% mieszkańców gminy. Mieszkańcy gminy nie podłączeni do kanalizacji sanitarnej dostarczają ścieki do oczyszczalni ścieków taborem asenizacyjnym, a więc 100% ścieków jest oczyszczana.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Trzebiatów w latach 2010-2014 uległa zwiększeniu z 108,3 km w 2010 roku do 121,9 km w 2014 roku, spowodowane to było realizacją projektu: „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Miasta Trzebiatów” podczas którego wybudowano kilka kilometrów nowych systemów kanalizacji sanitarnej dla odprowadzania ścieków na terenie miasta Trzebiatów.

Istniejąca kanalizacja sanitarna znajduje się w zadowalającym stanie technicznym. Na przepompowniach ścieków występują głównie uszkodzenia łożysk, tulei i wirników w pracujących pompach. Ponadto bardzo często pompy ulegają zapchaniu i wymagają oczyszczenia.

Około 50% eksploatowanych sieci kanalizacji sanitarnej jest wieku ponad 50 lat i wymaga intensywnych działań modernizacyjno-remontowych w najbliższych latach w celu ich dalszej bezawaryjnej eksploatacji.

W poszczególnych miejscowościach gminy Trzebiatów system oczyszczania i odprowadzania ścieków przedstawia się następująco:

1. **Trzebiatów.** Miasto Trzebiatów posiada system kanalizacji sanitarnej złożony z rurociągów i kolektorów 160 500. Kanalizacja o spływie grawitacyjnym wspomagana jest lokalnymi przepompowniami ścieków z rurociągami tłocznymi. Ścieki z miasta spływają do przepompowni centralnej przy ul. Parkowej, skąd tłoczone są rurociągiem tłocznym (o dł. ok. 2,3 km) do oczyszczalni ścieków. Po zrealizowaniu trwającego obecnie programu kompleksowego uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie Trzebiatowa miasto jest skanalizowane w 98%.
2. **Mrzeżyno i Rogowo.** Cała miejscowość Mrzeżyno posiada nową kanalizację sanitarną budowaną w latach 1998 - 2000. Ścieki spływają do przepompowni głównej przy ul. Trzebiatowskiej i dalej tłoczone są rurociągiem tłocznym dł. ok. 10 km. do komunalnej oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie. Na terenie Mrzeżyna istnieje kanalizacja złożona z kolektorów 160 500 mm o spływie grawitacyjnym oraz kanalizacja ciśnieniowa złożona z przepompowni lokalnych i rurociągów tłocznych. Miejscowość Rogowo stanowią były koszar wojskowe z osiedlem mieszkaniowym. Obecnie na terenie części dawnych koszar mieszczą się ośrodki wypoczynkowe i wybudowane nowe osiedle apartamentowców. Istniejąca tam sieć kanalizacyjna jest mieszkanką przedwojennej poniemieckiej sieci kanalizacji sanitarnej z kanalizacją sanitarną wybudowaną przez wojsko na przełomie lat 70 i 80. Wszystkie obiekty odprowadzają ścieki do oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie poprzez kanalizację ciśnieniową do przepompowni głównej w Mrzeżynie, a stamtąd do oczyszczalni w Trzebiatowie. Planowany i przewidywalny rozwój obu miejscowości - szczególnie Rogowa, gdzie planowana jest budowa osiedla apartamentowców na ok. 4000 osób- wymaga koniecznie pilnego wybudowania w ciągu najbliższych kilku lat drugiej nitki ciśnieniowego kolektora ściekowego łączącego Rogowo i Mrzeżyno z oczyszczalnią ścieków w Trzebiatowie. Bez tej inwestycji nie będzie możliwe odbieranie i przesłanie do oczyszczalni w Trzebiatowie tak dużej ilości produkowanych tam ścieków sanitarnych.
3. **Nowielice i Trzebusz (os. mieszkaniowe).** Miejscowości te posiadają kanalizację sanitarną wybudowaną w czasach działalności PGR. Obecnie ścieki odprowadzane są do przepompowni lokalnych i dalej poprzez rurociąg tłoczny Mrzeżyno – Trzebiatów do oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie. Kanalizacja jest w złym stanie technicznym.
4. **Jaromin.** Miejscowość Jaromin (stanowiąca obecnie część Trzebiatowa) stanowią były koszar wojskowe z os. mieszkaniowym. Obecnie na terenie części dawnych koszar mieści się DPS. Wszystkie obiekty po wojskowe i cywilne odprowadzają ścieki do oczyszczalni ścieków w Trzebiatowie. Problemem jest brak rozdzielania kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Jarominie. Docelowo wody deszczowe powinny zostać odprowadzone poza kanalizację sanitarną na tereny zalewowe i do rzeczki Sekwanki.
5. **Gołańcz Pomorska Osiedle, Wlewo, Roby, Sadlno.** Posiadają na części nieruchomości instalacje kanalizacyjne zakończone szambami zbiorczymi wybudowane w czasach działalności PGR. Instalacje te są w złym stanie technicznym. Ścieki odprowadzane są do zbiorczych lub indywidualnych zbiorników bezodpływowych skąd są transportowane do oczyszczalni w Trzebiatowie. W przyszłości niezbędne jest wybudowanie przez właścicieli lub Wspólnoty Mieszkaniowe przy pomocy gminy, zbiorczych lokalnych lub grupowych, biologicznych oczyszczalni ścieków w każdej w tych miejscowości.
6. **Rogozina, Zapolice, Włodarka, Chełmn Gryficki, Chomętowo, Sadlenko, Kłodkowo, Trzebusz (wieś), Gołańcz Pomorska (wieś), Gorzysław, Bieczyno, Bieczynko, Paliczyno, Siemidarżno, Lewice i Gąbin.** Miejscowości te posiadają sieci wodociągowe,

ale nie mają żadnych uregulowanych i kontrolowanych systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków. Powstałe ścieki odprowadzane są do lokalnych lub przydomowych lub zbiorczych zbiorników bezodpływowych. Dość często odbywa się niekontrolowany odpływ ścieków do gruntu, rowów lub małych cieków wodnych. W miejscowości Trzebusz (wieś) ze względu na jej położenie umożliwiające jej przyłączenie do przebiegającego w pobliżu ciśnieniowego kolektora ściekowego planuje się wybudowanie kanalizacji sanitarnej w latach 2019-2020.

Kanalizacja deszczowa

ZWiK Trzebiatów Sp. z o.o. eksploatuje na terenie gminy Trzebiatów około 10 km sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta Trzebiatów. Wprowadzona uchwałą Rady Miejskiej taryfa (aktualnie w wysokości 1,38 zł/m²/rok) za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej pozwala prowadzić normalną eksploatację i utrzymanie posiadanej sieci kanalizacji deszczowej na terenie Trzebiatowa bez wydatkowania na ten cel środków z budżetu gminy.

Należy zwrócić uwagę, że na terenie gminy – głównie w granicach administracyjnych Trzebiatowa i Mrzeżyna funkcjonują nie do końca zinwentaryzowane odcinki starej (często po niemieckiej) kanalizacji deszczowej połączonej bardzo często z drenażami i urządzeniami melioracyjnymi, które nie są własnością spółki. Kanalizacja ta jest w większości złym stanie technicznym i nie nadaje się do remontu. W związku nie pobieraniem od tej kanalizacji opłat oraz nie posiadaniu jej na ewidencji ZWiK Trzebiatów Sp. z o.o. – koszty utrzymania tej kanalizacji będą obciążały gminę. Również utrzymywanie w sprawności technicznej urządzeń melioracyjnych we wsiach i na polach na terenie gminy nie może odbywać się z pieniędzy pochodzących z taryfy za odprowadzane ścieki z wód opadowych i roztopowych, jak czasami mylnie jest to odbierane przez mieszkańców gminy.²⁷

Gospodarka wodna

Na podstawie danych gromadzonych przez ZWiK Trzebiatów, źródłem zaopatrzenia w wodę w Gminie Trzebiatów jest ujęcie wody w Trzebiatowie. Ujęcie to składa się z pięciu eksploatowanych obecnie studni głębinowych o numerach 1a, 5, 6, 7 i 8. Studnie z nr 5, nr 6, nr 7 zostały wykonane w latach 1965 – 1966, natomiast studnie nr 1a i nr 8 w latach 1992 – 1993. Studnie są ogrodzone, a teren "działki wodociągowej" jest zagospodarowany zielenią o oznakowany tablicą informacyjną. Budynek stacji uzdatniania wody i zbiornik wyrównawczy wody uzdatnionej położone są na ogrodzonym terenie przy ul. Pietruszkowej.

Aktualny stan ujęcia wody zaopatrującego miasto Trzebiatów:

- studnie czynne: nr 1A, 5, 6, 7, 8
- studnie zlikwidowane: nr 1 i 2
- studnie nieczynne, do likwidacji: nr 4
- otwór badawczy nr 3.

Studnie są eksploatowane na ujęciu od ponad 15 lat i nie odnotowano spadku ustalonych wydajności eksploatacyjnych, co potwierdzone zostało podczas pompowania kontrolnego dokumentowanych studni, które zostało przeprowadzone w trakcie normalnej pracy ujęcia. Było

---

²⁷ Źródło: Strategia rozwoju Gminy Trzebiatów

to możliwe z uwagi na istniejący na stacji uzdatniania wody proces technologiczny, wymagający dopływu stałej ilości wody surowej. Ilość dostarczanej do miasta wody uzdatnionej jest regulowana za pomocą zbiornika wyrównawczego.

Studnie głębinowe znajdują się na niżej wymienionych działkach:

- studnia nr 1a - dz. nr 367/1 obr. nr 4 m. Trzebiatów, o pow. 0,0340 ha, której właścicielem jest Gmina Trzebiatów,
- studnia nr 5 - dz. nr 294/1 obr. nr 4 m. Trzebiatów, o pow. 0,0945 ha, której właścicielem jest Urząd Miejski w Trzebiatowie,
- studnia nr 6 - dz. nr 291/3 i dz. nr 303/6 obr. nr 4 m. Trzebiatów, o łącznej pow. 0,0453 ha, której właścicielem jest Gmina Trzebiatów,
- studnia nr 7 - dz. nr 374/7 obr. nr 4 m. Trzebiatów, o pow. 0,0376 ha, będąca w zasobach Zakładu Wodociągów i Kanalizacji,
- studnia nr 8 - dz. nr 386/2 obr. nr 4 m. Trzebiatów, o pow. 0,0647 ha, której właścicielem jest Gmina Trzebiatów.

Stacja uzdatniania wody wraz ze zbiornikiem retencyjnym.

Stacja uzdatniania wody i zbiornik retencyjny położone są na działce nr 239 obręb Trzebiatów o pow. 0 2042 ha, której właścicielem jest Gmina Trzebiatów.

Stacja uzdatniania wody została zmodernizowana w roku 2002. Modernizacja objęła remont budynku, zmianę technologii uzdatniania wody i budowę zbiornika wody uzdatnionej.

Na terenie stacji wodociągowej prowadzona jest całodobowa obsługa.

Technologia uzdatniania wody.

Woda ze studni pracujących naprzemiennie tłoczona jest za pomocą pomp głębinowych do stacji wodociągowej.

Wyniki badań wody surowej przedstawiają się następująco: woda ma niewielką mętność (0,5 mg/dm³), barwę 10,0 mg/dm³, zawartość azotanów poniżej wykrywalności, zawartość żelaza około 0,8 mg/dm³, manganu około 0,1 mg/dm³. Nieznacznie zwiększona jest zawartość azotynów (0,052 mg/dm³) oraz amoniaku (0,77 mg/dm³).

Wszystkie miejscowości w Gminie Trzebiatów zaopatrywane są z ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy (wyjątek m. Lewice, zasilane z m. Darzewo gm. Brojce). Poszczególne ujęcia i stacje uzdatniania wody obejmują swoim zasięgiem następujące miejscowości:

1. Stacja uzdatniania wody w Trzebiatowie zaopatruje:

- miasto Trzebiatów
- m. Jaromin
- m. Mirosławice
- m. Gąbin
- m. Białoboki
- m. Chełm Gryficki
- m. Włodarka
- m. Zapolice
- m. Rogozina

- m. Sadlno
- m. Sadlenko

2. Stacja uzdatniania wody w Mrzeżynie zaopatruje:

- m. Mrzeżyno (wraz z Osiedlem "za Regą")
- tereny JW w Mrzeżynie
- m. Rogowo

3. Stacja uzdatniania wody w Nowielicach zaopatruje:

- m. Nowielice
- m. Trzebusz

4. Stacja uzdatniania wody w Robach zaopatruje:

- m. Roby
- m. Bieczyno
- m. Bieczynko
- m. Gorzysław

5. Stacja uzdatniania wody w Chomętowie zaopatruje:

- m. Chomętowo
- m. Chomętowo Kolonia

6. Stacja uzdatniania wody w Kłodkowie zaopatruje:

- m. Kłodkowo
- m. Wlewo

7. Stacja uzdatniania wody Gosław-Gołańcz zaopatruje:

- m. Gołańcz Pomorska
- m. Gołańcz Pomorska Osiedle
- m. Gosław
- m. Siemidarżno

8. Stacja uzdatniania wody w Darzewie gm. Brojce (eksploatuje PUWiS Nowogard) zaopatruje:

- m. Lewice.

Gminna sieć wodociągowa liczy obecnie ok. 136,2 km długości. Z sieci wodociągowej na koniec 2014 roku korzystało 16 256 osób, co stanowi 99,71% wszystkich mieszkańców gminy Trzebiatów.²⁸

Podsumowując powyższe dane na temat gospodarki wodnej, stwierdza się że około 45% ze 140 km eksploatowanych sieci wodociągowych na terenie gminy Trzebiatów jest w wieku 50 i więcej lat zatem wymagałaby działań remontowo modernizacyjnych. Posiadana obecnie ilość ujęć wodny zapewnia dostawę wody do wszystkich miejscowości w gminie. Zasoby wodne ujęć są znacznie większe od aktualnego zapotrzebowania wody. Zakłada się utrzymanie wszystkich

---

²⁸ Strategia Rozwoju Gminy Trzebiatów

obecnie eksploatowanych ujęć wody na terenie gminy oraz utrzymanie 5 z 6 stacji uzdatniania wody.

Gospodarka odpadami

Gmina Trzebiatów należy do Celowego Związku Gmin R-XXI, przez co realizuje wspólny program gospodarowania odpadami z innymi gminami. Odbierane od właścicieli nieruchomości odpady komunalne zagospodarowywane są w Regionalnym Zakładzie Gospodarowania Odpadami w Słajsinie. Wszystkie zebrane z miasta odpadki zostają zdeponowane na składowisku. Przy każdym większym osiedlu znajdują się pojemniki na plastik i szkło. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w szkołach, w urzędzie miejskim oraz jedynym dyskoncie spożywczym. W mieście nie prowadzi się zbiórki makulatury.

Na terenie gminy zlokalizowany jest także Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych prowadzony przez Zarząd Dróg Gminnych i Gospodarki Komunalnej w Trzebiatowie.²⁹

Elektroenergetyka

Główną stacją zasilającą gminę jest stacja 110/15 kV Trzebiatów o mocy 2x16 MVA. Ze stacji tej jest wyprowadzona linia napowietrzna 110 kV zasilająca stację 110/15 kV Niechorze o mocy 1x6,3 MVA i 1x16 MVA.

Energia elektryczna dla miejscowości na terenie gminy jest dostarczana na poziomie napięcia SN – 15 kV. Na terenach wiejskich przeważają linie napowietrzne SN – 15 kV, a w Trzebiatowie, Mrzeżynie i na terenach wojskowych przeważają linie kablowe 15 kV. Ze stacji 110/15 Trzebiatów jest wyprowadzonych 13 linii magistralnych SN – 15 kV. Linie te posiadają drugostronne zasilenie z sąsiednich stacji 110/15 KV, rozdzielni 15 kV lub są powiązane z innymi liniami magistralnymi 15 kV.

Według danych ENEA Operator Oddział Szczecin (który jest dystrybutorem energii elektrycznej dla Gminy Trzebiatów), na terenie gminy zlokalizowane jest:

- 24 km linii elektroenergetycznych WN – 110 kV,
- 188 km linii elektroenergetycznych SN – 15 kV,
- 220 km linii elektroenergetycznych nn – 0,4 kV,
- 140 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Przebieg sieci elektroenergetycznych należy uwzględniać przy planowaniu przestrzennym. Wzdłuż linii wyznacza się pas technologiczny, w obszarze, którego obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, związane z lokalizowaniem budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na pobyt stały ludzi, lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stref zagrożonych wybuchem oraz konstrukcji wysokich, a także z zalesianiem terenów rolnych. Lokalizacja innych obiektów lub zagospodarowanie terenu strefy może nastąpić za zgodą i na warunkach gestora sieci.³⁰

---

²⁹ Źródło: <http://www.odpady.trzebiatow.pl>

³⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Zaopatrzenie gminy w gaz ziemny

Eksploatacją sieci gazowej na terenie gminy Trzebiatów zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Obszar gminy Trzebiatów jest zasilany gazociągami wysokiego ciśnienia DN 150, gazem ziemnym wysokometanowym „E”:

- Goleniów – Gorzysław, zasilający Trzebiatów
- Mieszalnia Gazu Gorzysław – Mieszalnia Gazu Karlino,
- Gorzysław – Mrzeżyno, zasilający Mrzeżyno

Gazyfikacją obwodową w gminie objęte są miejscowości: Mrzeżyno, Nowielice, Trzebusz, Trzebiatów i Rogowo, do których dociera sieć niskiego i średniego ciśnienia. Pozostałe miejscowości są zaopatrywane przez dystrybutorów w gaz płynny w butlach 11 kilogramowych.

Wysokometanowy gaz ziemny typu E do gminy doprowadzany jest z południa gazociągiem wysokiego ciśnienia DN200 relacji Płoty - Gryfice - Trzebiatów i dalej gazociągiem wysokiego ciśnienia DN200/150/100 relacji Trzebiatów - Gorzysław - Mrzeżyno. Ponadto, przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN200 relacji Trzebiatów - Karnice. Całkowita długość sieci gazowej wysokiego ciśnienia na obszarze gminy wynosi ok. 34,5 km.

Na terenie gminy znajduje się 6 stacji gazowych, w tym:

- 2 stacje redukcyjno - pomiarowe I stopnia:
  - ✓ Trzebiatowie - zaopatrująca Trzebiatów, Mirosławice, Nowielice i Trzebusz,
  - ✓ w Mrzeżynie - zaopatrująca Mrzeżyno i Rogowo,
- 4 stacje redukcyjne II stopnia:
  - ✓ 3 w Trzebiatowie,
  - ✓ 1 w Mrzeżynie.

Wszyscy odbiorcy gazu ziemnego na terenie gminy zasilani są bezpośrednio z sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. W Gorzysławiu znajduje się kopalnia i mieszalnia gazu PGNiG. Ludność korzystająca z sieci gazowej w 2014 roku – 12 060 osób. Odbiorcy gazu – 3 839 gospodarstw domowych. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych – 1 300 szt.³¹

Zaopatrzenie w ciepło i ciepłą wodę użytkową (c.w.u.)

Zaopatrzenie gminy Trzebiatów w ciepło odbywa się obecnie w oparciu o:

- kotłownie lokalne opalane gazem ziemnym;
- kotłownie zakładowe – zaopatrujące w ciepło zakłady produkcyjne na terenie gminy;
- pochodzącej z obiektów indywidualne źródła ciepła (węgiel, odpady drzewne, drewno, gaz ziemny, olej opałowy oraz urządzenia elektryczne)

Kotłownie lokalne

W skład kotłowni lokalnych wliczane są kotłownie wytwarzające ciepło dla potrzeb własnych obiektów przemysłowych, obiektów użyteczności publicznej, oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Paliwem wykorzystywanym w wymienionych kotłowniach jest gaz ziemny.

---

³¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Kotłownie lokalne charakteryzują się zróżnicowaniem, zarówno pod względem wielkości mocy zainstalowanej, jak i rodzaju oraz stanu technicznego wyposażenia.

Na terenie gminy Trzebiatów zlokalizowane są następujące kotłownie lokalne:

- Kotłownia o mocy 1,1 MW należąca do Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. położona przy ulicy II Pułku Ułanów 28 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w Kotły Schafera DCN 550 – 2 szt. opalana gazem ziemnym. Kotłownia dostarcza energię ciepłą trzem wielorodzinnym budynkom mieszkalnym o łącznej powierzchni użytkowej 4 781,54 m².
- Kotłownia o mocy 0,07 MW należąca do Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. położona przy ulicy II Pułku Ułanów 4 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w Kocioł Fakora – 1 szt. opalana gazem ziemnym. Kotłownia dostarcza energię ciepłą do budynku użytkowego Policji w Trzebiatowie oraz do budynku użytkowego Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. o łącznej powierzchni użytkowej 549,00 m².
- Kotłownia o mocy 0,14 MW należąca do Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. położona przy ulicy Dolnej 1 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w Kotły Fakora – 2 szt. opalana gazem ziemnym. Kotłownia dostarcza energię ciepłą do jednego budynku mieszkalnego wielorodzinnego w Trzebiatowie o łącznej powierzchni użytkowej 1 106,76m².
- Kotłownia o mocy 0,04 MW należąca do Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. położona przy ulicy Kamienieckiej 14 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w Kocioł BUDERUS G234 – 1 szt. opalana gazem ziemnym. Kotłownia dostarcza energię ciepłą do budynku użytkowego o łącznej powierzchni użytkowej 390,73m².
- Kotłownia o mocy 0,3 MW należąca do Trzebiatowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej położona przy ulicy Głębokiej 20 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w kotły kondensacyjne (wiszące) BUDERUS typ GB 162-100 3 szt. Po 300 kW, opalana gazem ziemnym Gz-50. (wyprodukowane ciepło w 2012 roku – 560 GJ, w 2013 roku 2006 GJ).
- Kotłownia o mocy 2,98 MW należąca do Spółdzielni Mieszkaniowej „Nad Regą” w Gryficach położona przy ulicy Głębokiej 3 w Trzebiatowie. Kotłownia wyposażona w 3 kotły HOVAL COSMO 2 x 1200 kW i 1 x 584 kW opalana gazem ziemnym. (wyprodukowane ciepło w 2012 roku - 12 917 GJ)

W 2012 roku produkcja ciepła w wymienionych kotłowniach wyniosła 18 023,05 GJ. Istniejący stan rezerw mocy oraz zdolności przesyłowych sieci oraz stan techniczny ocenia się jako dobry.

Indywidualne źródła ciepła

Większość obiektów w mieście i gminie ogrzewana jest z kotłowni wbudowanych, dla których paliwem jest przede wszystkim gaz. Z przeprowadzonych szacunków wynika, że w indywidualnych gospodarstwach ponad 60% zużywanej energii pochodzi z gazu. Moc cieplna źródeł indywidualnych nie przekracza zazwyczaj 50 kW. Ponadto gospodarstwa ogrzewane są węglem, biomasą i w najmniejszym stopniu olejem opałowym.

Stan techniczny obiektów budowlanych

Spora część zabudowy Trzebiatowa została zrealizowana przed pierwszą wojną światową. W związku z brakiem remontów obiekty m.in. o wartościach historycznych podupadają,

a z czasem zostaną przeznaczone do wyburzenia. Degradacja budynków, wynikająca poniekąd ze znaczących zaniedbań renowacyjnych, negatywnie wpływa na wysokie walory historyczne jak i cenną wartość zabytkową.

Na koniec 2012 roku na terenie Gminy Trzebiatów znajdowało się 2 260 budynków mieszkalnych, w tym 5 481 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 374 000m².

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych na terenie Gminy Trzebiatów:

- budynki wybudowane do 1966 roku – 64,71%
- budynki wybudowane w latach 1967 – 1985 – 17,11%
- budynki wybudowane w latach 1986-1992 – 4,82%
- budynki wybudowane w latach 1993-1997 – 3,33%
- budynki wybudowane po 1998 roku – 10,02%³²

Opis stanu energetycznego budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie Gminy Trzebiatów na podstawie dostępnych danych:

- budynki mieszkalne posiadające wymienione okna – 82,4%
- budynki mieszkalne posiadające ocieplenie ścian – 49,9%
- budynki mieszkalne posiadające ocieplenie dachu – 22,4%
- budynki mieszkalne nie posiadające modernizacji cieplnej – 9,1%

Analizując dane dotyczące stanu termicznego budynków położonych na terenie Gminy Trzebiatów istnieje duża potrzeba realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

Z danych przekazanych przez Zarząd Zakładu Budynków Komunalnych "Trzebiatów" Sp. z o. o. (stan na 31 grudnia 2016 roku) wynika, że ogólna liczba budynków mieszkalnych na obszarze miasta wynosi 238 z czego 194 zostały wybudowane do 1945 roku zatem ich udział w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wynosi 81,51%. Wysoka wartość wskaźnika udziału budynków mieszkalnych wybudowanych do 1945 roku w stosunku do ich ogólnej liczby może świadczyć o występowaniu znacznej ilości budynków niespełniających współczesnych norm technicznych oraz jakościowych. Ich stan techniczny jest niezadowalający. Tworzona w przestarzałych technologiach zabudowa mieszkaniowa wymaga remontów w celu polepszenia warunków życia codziennego mieszkańców.

Należałoby zatem odnowić i zachować wartościowe, historyczne budynki, będące nie tylko własnością gminy, ale i wspólnot mieszkaniowych oraz osób fizycznych. Istniejący zasób mieszkań powinien zostać zachowany, remontowany i sukcesywnie rozbudowywany, przy zachowaniu historycznych założeń i struktur urbanistycznych miasta.

4.8. Główne problemy w sferze technicznej

Analiza w sferze technicznej wykazała, że dostęp ludności do sieci wodnej i kanalizacyjnej jak i gazowej jest na dostatecznym poziomie i nie stanowi on problemu. Nie można zatem uznać tego wskaźnika za coś o charakterze kryzysowym.

Do problemów w sferze technicznej należy zaliczyć:

---

³² Bank danych lokalnych. www.stat.gov.pl

- zdewastowane budynki mieszkalne na terenie miasta - najważniejszym problemem w sferze technicznej miasta jest zły stan budynków będący w znacznej mierze zasobami mieszkaniowymi, duża ich część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji. W celu poprawy wizerunku miasta i podniesienia jakości przestrzeni miejskiej wskazana jest kompleksowa renowacja i remonty obecnej zabudowy.
- brak sieci ciepłowniczej - problemem w sferze technicznej jest brak centralnego i ekologicznie sprawnego źródła ciepła dla potrzeb komunalnych powoduje wysoką skalę i siłę oddziaływania niskiej emisji. W procesach rewitalizacyjnych należy dążyć do eliminacji instalacji grzewczych o niskiej sprawności opartych o paliwa stałe.

4.9. Diagnoza strefy przestrzenno-funkcjonalnej

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru w dużej mierze decydują warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogą one stać się przyczynkiem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Atrakcyjność inwestycyjna ma istotne znaczenie dla rozwoju regionalnego i rozwoju lokalnego. Obszar charakteryzujący się walorami lokalizacyjnymi istotnymi dla inwestora może przyciągnąć inwestycje i tym samym wywołać efekt rozwojowy poprzez tworzenie bazy ekonomicznej oraz podjęcie wytwarzania produktów i usług na rzecz rynku wewnętrznego. W konsekwencji przyczynia się to do zwiększenia potencjału społeczno-gospodarczego danego obszaru.

4.9.1. Położenie i uwarunkowania przestrzenne

Gmina Trzebiatów jest miejsko-wiejską gminą nadmorską, jedną z większych pod względem wielkości obszaru gmin województwa zachodniopomorskiego (225 km²). Od zachodu graniczy z gminą Rewal i Karnice, od południa z Gryficami i Brojcami, od wschodu z gminą Siemyśl i gminą Kołobrzeg. Gmina Trzebiatów wchodzi w skład powiatu gryfickiego. Jest to powiat o przewadze funkcji rolniczej z funkcją turystyczno-wypoczynkową rozwiniętą w wąskim pasie przyległym bezpośrednio do wybrzeża.

Pod względem fizyczno-geograficznym Gmina Trzebiatów położona jest na obszarze prowincji zwanej Niżem Środkowoeuropejskim, w pod prowincji Pobrzeże Południowo-bałtyckie, w obrębie makroregionu Pobrzeże Szczecińskie. Część północna gminy należy do mezoregionu Wybrzeże Trzebiatowskie, a pozostałą, większą część obszaru gminy obejmuje mezoregion Równina Gryficka.

Gmina Trzebiatów zróżnicowana jest pod względem fizjograficznym na jednostki strukturalne, które mają równoleżnikowy przebieg.

Nad Bałtykiem rozciąga się pas wybrzeża morskiego z rozległymi plażami. Na ich zapleczu rozwinęły się wydmy i równiny piasków eolicznych o wysokościach względnych od 2 do 30 m. Pas ten ma szerokość od 1 do 2 km. Brzeg morski na całym odcinku należy do brzegu wydmowego. Wysokości wydym dochodzą do 30 m n.p.m. Od pasa plaży oddziela je wał wydmy przedniej. Na wschód od ujścia Regi do 349 km i w rejonie Dźwirzyna występują procesy

niszczące brzeg morski, które uwidoczniają się podcinaniem wału brzegowego, rozmywaniem pasa plaży i niszczeniem urządzeń hydrotechnicznych u ujścia Regi.

Na południe od pasa wybrzeży rozciąga się rozległa Północno-Pomorska Dolina Marginalna. Jest ona wykorzystywana obecnie przez rzeki: Regę, Błotnicę, Dębosznicę i jezioro Resko Przymorskie. Rozległe, płaskie tereny Doliny wypełnione są rozległymi torfowiskami. Tereny te podlegały zalewom powodziowym podczas spiętrzeń wód morskich tzw. cofki, stąd obecnie izolowane są systemem tam i pomp. Na obszarach obwałowanych pozostały ślady dawnych koryt i starorzeczy.

Południowe krańce gminy to wysoczyzna morenowa płaska bądź falista urozmaicona formami akumulacyjnymi i erozyjnymi powstałymi podczas topnienia lądolodu. Na tym obszarze występują najżyźniejsze gleby gminy. Wysoczyznę rozcinają południkowo doliny rzek: Regi i Dębosznicy.

Układ przestrzenny miasta

Zespół staromiejski wkomponowany jest w zakole rzeki Regi, opasany linią kamiennie - ceglanych murów obronnych o pierwotnej długości ok. 2 km i zewnętrznym pasem zieleni. Obecnie mury miejskie Trzebiatowa zachowały się na długości 1600 m, czyli na około ok. 70% dawnej długości. Stare Miasto posiada pierwotne szachownicowe rozplanowanie kwartałów zabudowy oraz układ komunikacyjny, z centralnie usytuowanym prostokątnym rynkiem. Przetrwały także historyczne dominanty zespołu miejskiego: kościół p.w. Macierzyństwa NMP, ratusz oraz dawny klasztor norbertanek, w okresie nowożytnym przebudowany na pałac (ob. siedziba Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury). W układzie przestrzennym miasto wyróżnia się (w stosunku do innych miast Pomorza Zachodniego), lokalizacją kościoła farnego poza strefą rynkową. Z zabudowy mieszczańskiej przetrwały liczne kamienice o różnych cechach stylowych, od reliktów gotyckich po obiekty z początku XX – wieku. Najcenniejsze kamienice znajdują się w zwartej obrzeżnej zabudowie pierzejowej wokół rynku. Średniowieczna zabudowa Trzebiatowa odzwierciedlała zamożność i znaczenie miasta w okresie jego przynależności do Hanzy.

Rozwój przestrzenny miasta poza obrębem średniowiecznego założenia datuje się na koniec XVIII wieku (w 1784 roku przystąpiono do częściowej rozbiórki murów miejskich). Dopiero od 2-3 ćw. XIX w. rozpoczęła się intensywna zabudowa wzdłuż traktów prowadzących do Gryfic - Przedmieście Gryfickie (Greifenberg Vorstadt) i do Kołobrzegu – Przedmieście Kołobrzeskie (Kolberger Vorstadt). Przedmieścia różnią się charakterem i formą zabudowy. Przedmieście Gryfickie, rozwinięte wzdłuż ul. II Pułku Ułanów i Zagórskiej, otrzymało charakter reprezentacyjnej dzielnicy, z zespołem budynków dawnej szkoły grenadierów (1897-1901), okazałymi budynkami mieszkalnymi (kon. XIX - pocz. XX w.), parkiem miejskim (poł. XIX w.), alejowym obsadzeniem ulic. Na Przedmieściu Kołobrzeskim powstała zabudowa mieszkalna i gospodarcza o charakterze rolniczym.

Po wschodniej stronie miasta, w rejonie terenów kolejowych, lokalizowano obiekty przemysłowe (warsztaty, zakłady produkcyjne, fabryki). Zabudowa mieszkaniowa to w większości jednorodzinne domki parterowe; m.in. osiedle komunalne „Spinnkathlen-Siedlung” (Osiedle Przędzalników) z lat 20 – 30. XX w.

Dworzec kolejowy z miastem połączyła ulica Dworcowa, poprowadzona na grobli przez podmokłe tereny pomiędzy Młynówką i Regą. Nad Młynówką i Regą zbudowano w 1905 roku mosty, z których przetrwał w oryginalnej konstrukcji i bardzo atrakcyjnej architekturze Most Dworcowy (Bahnhofsbrücke - zwany mostem „z delfinami”). Przy ulicy wzniesiono (pocz. XX w.) budynki mieszkalne (architektura z elementami secesji).

Architektura sakralna

Najstarszy kościół w Trzebiatowie odnotowano w 1170 roku – był to grodowy kościół p.w. św. Mikołaja, po 1285 roku funkcjonował jako kościół klasztorny norbertanek; rozebrany po 1679 roku Relikty zabudowań klasztornych z kościołem odsłonięto podczas badań archeologicznych prowadzonych w 1973 roku na terenie przy pałacu trzebiatowskim.

Drugą, również nieistniejącą już budowlą klasztorną było claustrum norbertanów w Białobokach z kościołem p.w. św. Piotra. Opuszczone przez zakonników zabudowana popadła w ruinę, a po pożarze w 1618 roku zostały rozebrane.

Na przedmieściu Wyszków zachowały się relikty gotyckiego kościoła klasztorного norbertanek.

W nazwie przedmieścia Jerusalem utrwalono istnienie w tym miejscu kapliczek na drodze męki Pańskiej, rozebranych prawdopodobnie w XVI-XVII w.

W mieście istniała także synagoga zbudowana w poł. XIX w. – zniszczona w 1938 roku.

Obecnie w mieście znajduje się następujące budowle sakralne:

- kościół p.w. Macierzyństwa NMP – gotycka budowla górująca nad miastem i okolicą masywem nawy ukoronowanej strzelistą wieżą. Kościół wzniesiono w formie trzynawowej hali, z wyodrębnionym 5-bocznym prezbiterium, przykrytymi sklepieniami gwiaździstymi oraz z wieżą o szerokości korpusu nawowego, zwieńczoną ostrosłupowym hełmem.
- średniowieczne kaplice szpitalne św. Gertrudy, św. Ducha i św. Jerzego - wzniesione w XIV-XV w. gotyckie budowle wymurowane z cegły. Kaplica św. Jerzego została przebudowana na przytułek w połowie XIX w. (obecnie pełni funkcje mieszkalne). W kaplicy św. Ducha funkcjonuje obecnie kościół parafii prawosławnej, a w kaplicy św. Gertrudy – parafii greckokatolickiej.
- kościół starołuterański z 1904 roku (wzniesiony na miejscu świątyni z 1850 roku) przy ul. Żółwiej, obecnie kościół ewangelicko-augsburski p.w. św. Jana. Jest to neoromańska budowla salowa wzniesiona z cegły, z prostokątnie zamkniętym prezbiterium, czworoboczną wieżą oraz domem parafialnym, tworzącym jedną bryłę z kościołem.

Budowle sakralne Trzebiatowa to zespół o walorach wybitnych w skali regionu. Kościół Mariacki wpisuje się w grupę zachodniopomorskich gotyckich budowli ceglanych o najwyższych walorach architektonicznych (także ze względu na wyposażenie). Unikalnym jest zespół trzech gotyckich kaplic, niespotykany pod względem liczby, stanu zachowania i walorów architektonicznych w regionie.

Budowle świeckie

W zabudowie Trzebiatowa występują obiekty będące przykładami budownictwa od średniowiecza po lata międzywojenne, oraz oczywiście – współczesnego. Do najstarszych, średniowiecznych budowli należą mury obronne z Basztą Kaszaną oraz fragmenty ratusza.

Także pałac kryje relikty starszych murów klasztoru i rezydencji księżnej Zofii von Schleswig-Holstein. Forma pałacu jest wynikiem przebudowy gotyckiego (2 poł. XIV w.) klasztoru w XVI i XVII wieku na rezydencję książęcą, rozbudowywaną w XVIII i poł. XIX w. oraz remontu i adaptacji na bibliotekę w latach 70-80. XX w. Ratusz zachował architekturę barokowego założenia z 1701 roku, podczas ostatniego remontu odsłonięto w elewacjach i wnętrzu relikty gotyckie.

Zabudowa mieszczańska w obrębie Starego Miasta pochodzi zasadniczo z okresu 2 poł. XIX – pocz. XX w., niemniej widoczne są przykłady form od gotyku, przez barok, klasycyzm, po secesję. W ścianach wielu kamienic kryją się mury z XV-XVI w., a także późniejsze XVIII-wieczne konstrukcje szkieletowe.

W zabudowie przedmieść poza obrębem Starego Miasta także dominują historyczne formy. Na Przedmieściu Kołobrzeskim: zespół budynków wojskowych (dawna szkoła grenadierów) z przełomu XIX/XX w., okazałe wille i kamienice z pocz. XX w. posiadające dekoracyjnie opracowane elewacje.

W Trzebiatowie znajduje się także wiele cennych budowli klasyfikowanych, jako zabytki techniki:

- elektrownia wodna (1926-1927), z wyposażeniem z czasu budowy, wzniesiona na miejscu lokalizacji (od średniowiecza) młynów miejskich,
- młyn przy ul. Słowackiego z pełnym wyposażeniem technologicznym,
- ceglany spichlerz na placu Lipowym z poł. XIX w.,
- zespół zabudowań i infrastruktury kolejowej (normalno- i wąskotorowej) z kon. XIX – pocz. XX w.
- mosty nad Regą i Młynówką: przebudowane po 1945 roku, z częściowo z zachowanymi elementami starej konstrukcji. Zachowane w oryginalnej formie i konstrukcji mosty: żelbetowy z bogatą dekoracją o motywach „wodnych” z 1905 roku w ciągu ul. Dworcowej, kamienny - ul. Głęboka,
- nawierzchnie ulic m.in. dobrze zachowana nawierzchnia z pięknie ułożonej kamiennej kostki rzędowej do Mirosławic. Aleja przy tej drodze uznana jest za pomnikową (do objęcia ochroną) – to kolejny przykład współtworzenia krajobrazu przez elementy kulturowe i przyrodnicze.

Zasadnicze elementy waloryzujące przestrzeń miejską to:

- Stare Miasto - z czytelnym planem miasta lokacyjnego, otoczone murami obronnymi, z dominującą bryłą kościoła Macierzyństwa NMP, kaplicą św. Ducha, ratuszem, założeniem rezydencjalnym oraz licznie zachowaną zabudową mieszczańską;
- Białoboki – teren dawnego klasztoru premonstratensów, na którym powstała zabudowa zagrodowa (ul. Morska);
- Wyszków – wzgórze nad Regą - miejsce lokalizacji klasztoru premonstratensek z ruiną kościoła i relikiami cmentarza (teren wskazany do ochrony również ze względu na walory przyrodnicze: starodrzew i zbocza porośnięte murawą);
- Przedmieście Kołobrzeskie – z gotycką kaplicą św. Jerzego, z XIX/XX-wieczną zabudową mieszkalną i gospodarczą oraz cmentarzem ewangelickim;

- Przedmieście Gryfickie – z gotycką kaplicą św. Gertrudy, zespołem budynków dawnej szkoły grenadierów oraz licznymi przykładami dobrej architektury willowej, parkiem miejskim (z pomnikami przyrody) i lipowym obsadzeniem ulicy, XIX-wiecznym cmentarzem;
- trakt do dworca – zabudowa ul. Dworcowej z mostem „z delfinami” nad Regą;
- zespół zabudowań i urządzeń elektrowni wodnej na Młynówce;
- kolej normalno- i wąskotorowa opasująca miasto od wschodu i północy;
- Jaromin – XIX/XX-wieczne założenie szpitalno-opiekuńcze w otoczeniu komponowanego założenia zieleni, z historycznym cmentarzem oraz drzewami o cechach pomników przyrody.

Wartości historycznego założenia przestrzenno-architektonicznego miasta podkreślają walory krajobrazowe: wpisanie miasta w zakole rzeki Regi, ekspozycja, szczególnie Starego Miasta z masywem kościoła mariackiego, postrzeganego w dalekich perspektywach ze wszystkich traktów wiodących do miasta.³³

Miasto Trzebiatów jest strukturą historycznie nawarstwioną. Sposób tego nawarstwienia jest odzwierciedlony w kompozycji przestrzennej miasta. Każde kolejne pokolenie mieszkańców kształtuje przestrzeń miasta zgodnie ze swoją wiedzą, umiejętnościami i kulturą. Na kompozycję przestrzenną miasta składają się elementy fizjonomiczne:

- otaczający krajobraz – cechą i wartością małego miasta, jakim jest Trzebiatów, jest zachowanie w kompozycji przestrzennej ciągłego kontaktu z otaczającym krajobrazem;
- rozplanowanie zabudowy – siatka ulic i podział katastralny (na działki),
- zabudowa – jej forma, umiejscowienie na działce, wzajemne sąsiedztwo różnych form oraz elementy znaczeniowe;
- identyfikacja przestrzeni – wyróżnienie jej, nazwanie np. przestrzeń publiczna rynku miejskiego;
- wzorzec kulturowy formy zabudowy – np. forma architektoniczna kościoła halowego wieżą funkcjonująca w tradycji katolickiej;
- zgodność wzorca kulturowego z funkcją zabudowy.

W codziennym odbiorze przestrzeni miasta przez mieszkańców decydującą rolę odgrywają elementy znaczeniowe kompozycji. Z tego względu zabudowa blokowa na starym mieście, powstała po wyburzeniu historycznych kamienic, była akceptowana jako wyraz nowoczesności i awansu społecznego. Na tej właśnie zasadzie dzisiaj, pokrywanie budynków intensywnymi, kłócącymi się z otoczeniem kolorami, jest akceptowane, bo jest zrozumiałe, jest wyrazem pewnych możliwości i „nowoczesności”. Jednak dopiero współgranie wszystkich elementów kompozycji, czytelność i ciągłość wątku kompozycji tworzy ład przestrzenny.

Współczesną kompozycję przestrzenną Trzebiatowa cechuje:

- silne oddziaływanie otaczającego krajobrazu;
- zachowanie wielu podstawowych elementów historycznej kompozycji (jak rynek staromiejski, kościoły, osie ulic, mury miejskie);
- dezintegracja przestrzeni całego układu miejskiego spowodowana:

---

³³ Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Trzebiatów Na Lata 2014-2018

- sztucznym rozcięciem miasta przez linię kolejową,
- brakiem czytelnych osi kompozycyjnych w strukturze przedmieść,
- niezgodnością staromiejskiej siatki ulic z wnętrzami zabudowy blokowej;
- ubytkami w tkance zabudowy Starego Miasta, przede wszystkim kwartałów staromiejskich;
- przemieszczeniem zabudowy mieszkaniowej z produkcyjną na dużym obszarze miasta.
- dysharmonia form architektury³⁴.

Głównymi kierunkami przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebiatów są;

- **Rewaloryzacja Starego Miasta.** Najstarsza, centralnie położona część miasta jest dobrem kultury, zabytkiem wpisanym do państwowego rejestru. Rewaloryzacja oznacza przywrócenie utraconych wartości zniszczonych i zaniedbanych. Zasady przeprowadzenia rewaloryzacji są zapisane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego - „Planie rewaloryzacji Starego Miasta” oraz w rozdziale dotyczącym ochrony i kształtowania środowiska kulturowego. Stare Miasto nadal będzie pełniło rolę centrum miejskiego, którego jedną z głównych funkcji jest funkcja reprezentacyjna. W kompozycji przestrzennej miasta musi nastąpić integracja elementów historycznych i współczesnych.
- **Poprawa warunków zamieszkania.** Na terenach miejskich zespołów mieszkaniowych należy chronić funkcję mieszkaniową przed innym użytkowaniem i zagospodarowaniem mogącym zakłócać zamieszkanie. Należy wydzielić strefy spokojnego ruchu i wyeliminować z nich ciężki transport, stworzyć sieć tras rowerowych. Należy zapewnić łatwy dostęp do obiektów użyteczności publicznej i miejsc wypoczynku i rekreacji.
- **Łagodzenie uciążliwości komunikacji i zakładów przemysłowych.** Układ przestrzenny miasta rozwijający się koncentrycznie na zewnątrz nie zapewnia właściwych połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi częściami miasta. Cały ruch tranzytowy przechodzi przez rynek staromiejski. Zasady przebudowy układu komunikacyjnego podane są w rozdziale dotyczącym kształtowania komunikacji i infrastruktury. Lokalizacja przemysłu w mieście, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i terenów rekreacyjnych jest uciążliwa. Tereny przemysłowe wewnątrz terenów śródmiejskich są terenami o funkcji mieszanej przewidzianymi do restrukturyzacji. Nowe zakłady produkcyjne powinny powstawać na specjalnie do tego przygotowanym terenie parku technologicznego.
- **Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych.** Miasto dysponuje przygotowanymi, wskazanymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenami inwestycyjnymi. Nowe tereny inwestycyjne powinny być udostępniane sukcesywnie w miarę pojawiających się potrzeb – nadpodaż terenów budowlanych prowadzi do spekulacji gruntami i rozpraszania inwestycji, zaniedbania terenów już zagospodarowanych, a w rezultacie do wzrostu kosztów urbanizacji.

Tereny zielone

Miasto Trzebiatów dysponuje dużym potencjałem w zakresie terenów zielonych. Jednak z punktu widzenia architektury krajobrazu nie istnieje prawie żadne powiązanie miasta

---

³⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebiatów

z poszczególnymi terenami zielonymi. W szczególności bardzo słabo zauważalny jest pas zieleni na obszarze Starego Miasta. Dodatkowo teren ten nie jest postrzegany jako teren rekreacyjny i stąd też jest rzadko wykorzystywany w tej funkcji. Nie istnieje także atrakcyjna sieć ścieżek pośród terenów zielonych. Nieliczne funkcjonujące sieci są niewłaściwie zagospodarowane i umocnione oraz nie powiązane ze sobą. Dodatkowy problem stanowią wnętrza kwartałów mieszkalnych, które właściwie nie zawierają akcentów zielonych.

Na terenie Trzebiatowa zidentyfikowano 265 taksonów drzew i krzewów, w tym 86 – nagonasiennych i 179 – roślin okrytonasiennych. W zadrzewieniu Trzebiatowa 114 taksonów to odmiany uprawne (kultywary). Wśród pozostałych 151 gatunków – 58 to gatunki rodzime, których naturalne stanowiska są w Polsce, co stanowi 38% dendroflory. Pozostały odsetek (72%) stanowią drzewa i krzewy obcego pochodzenia, wśród których dominują gatunki amerykańskie i azjatyckie.³⁵

Do większych powierzchni o wysokich walorach przyrodniczych pod względem florystycznym i krajobrazowym na terenie miasta Trzebiatów należy zaliczyć:

Park pałacowy

Pałac w Trzebiatowie powstał w wyniku przebudowy średniowiecznego klasztoru norbertanek na książęcą siedzibę. O miejscu, gdzie miała znajdować się siedziba księżnej Anastazji – wiadomo, że obok posadowiono kościół św. Mikołaja, który w źródłach wymieniony został po raz pierwszy w 1287 roku. Dawną siedzibę księżnej i kościół połączono od strony wschodniej nowym skrzydłem usytuowanym równoległe do kanału młyńskiego – Młynówki. W ten sposób powstało klastrum z dwoma skrzydłami mieszkalnymi i kościołem, ustawionymi wokół klasztornej dziedzińca. Na dziedzińcu norbertanki założyły ogród klasztorny – wirydarz, który usytuowano za skrzydłem wschodnim, na skarpie opadającej do kanału młyńskiego. Był to prawdopodobnie pierwszy ogród założony w kwartale miasta ograniczonym ulicami Wojska Polskiego - Sienkiewicza i Młynówką. W ogrodzie posadzono byliny i wiele krzewów. Później na skarpie, w nawiązaniu do ówczesnej sztuki ogrodniczej utworzono żywopłoty. Do pałacu prowadzi dwurzędowa aleja lip drobnolistnych. Obok niej rośnie dwuprzewodnikowy klon polny o obwodzie 285 cm. W narożniku parku pałacowego, obok parkingu rosną: kasztanowiec czerwony (220 cm) i dąb szypułkowy (270 cm obwodu). Przed pałacem na zadbanym klombie dominują nasadzenia jałowca pospolitego i jego amerykańskich odmian. Towarzyszą im inne gatunki amerykańskiego pochodzenia – żywotniki: olbrzymi i zachodni. Obok zwartej grupy jałowców i żywotników na uwagę zasługuje forma drzewiasta objętego ochroną prawną cisa pospolitego o trzech pniach (90, 75 i 70 cm obwodu). Do innych przedstawicieli nagonasiennych w tej części parku zaliczono nasadzenia: cyprysika groszkowego, jodły pospolitej, modrzewia europejskiego, sosny czarnej, świerka kłującego. Uzupełnieniem drzewostanu klombu przed pałacem są przedstawiciele okrytonasiennych. Od strony ul. Wojska Polskiego wzdłuż ogrodzenia rośnie szpaler złożony z sześciu jarzębów mącznych i dwóch jesionów wyniosłych. Jarzęb mączny jest rzadko sadzonym drzewem, ze względu ma wymagania troficzne, preferuje bowiem gleby zasadowe. Polanę parkową od ul. Sienkiewicza oddziela szpaler głogów dwuszyjkowych, złożony z 6 okazów o obwodach 105-125 cm. W runie tego szpaleru zanotowano występowanie komosy wielonasiennej i fiołka wonnego. Na końcu szpalera od

---

³⁵ <http://www.ziemiagryfa.org.pl/dendroflora-parkow-miasta-trzebiatow/>

strony Młynówki rośnie chroniony cis pospolity. Towarzyszy mu pomnikowy klon pospolity o obwodzie pnia 405 cm. Od strony Placu Zjednoczenia na końcu szpaleru głogowego rośnie grupa 2 klonów pospolitych (260 i 235 cm) i robinia akacjowa z licznymi odrostami korzeniowymi o obwodzie 300 cm. Ciekawym uzupełnieniem kompozycji parku są żywopłoty tawuły. Na skarpie opadającej w kierunku Młynówki i jej wierzchowinie, zachował się starodrzew liściasty. Dominują tu klon pospolity, buk pospolity, jesion wyniosły, natomiast nad brzegami Młynówki olsze czarne. Po wielu pniach olsz i jesionów pnie się chmiel zwyczajny oraz objęty ochroną prawną bluszcz pospolity. Pozostałością po starym sadzie, w tej części parku jest kilka grusz pospolitych. Warstwę podszytu stanowią bez czarny, leszczyna pospolita, śnieguliczka biała oraz podrost robini akacjowej i wiązu górskiego.³⁶

Park miejski – Królewski Gaj

Park założono na Przedmieściu Gryfickim w latach 1842-1844. Uroczyste otwarcie Królewskiego Gaju nastąpiło 9 czerwca 1844 roku. Łącznie w parku posadzono 40 000 drzew leśnych z lasów miejskich, 6000 wierzb, 350 drzew owocowych i 250 krzewów ozdobnych ze szkółek w Poczdamie i Stargardzie Szczecińskim. Przy zakładaniu parku wykorzystano naturalne warunki morfologiczne tego terenu. Bogactwo rzeźby terenowej podkreślały pagórki morenowe – Wzgórze Młyńskie i wzgórze gliniane, strumień oraz staw z wyspą. Teren przeznaczony pod park zajmował ok. 8,5 ha i kształt zbliżony do trójkąta. Dziś teren parku ma powierzchnię 24,8 ha i składa się z dwóch części – park przy stadionie (12 ha) i część leśna (12,8 ha). Park przy stadionie położony jest na płaskim terenie, od południa przylega do ul. Łąkowej, a od północy na wąskim odcinku do ul. Sportowej. Teren parku przecinają równolegle dwie aleje parkowe. Łączą się one w północnej części z aleją lip drobnolistnych prowadzącą do bramy stadionu, a w południowej z trzyczęściową aleją, w której przeważa wiąz górski. W alei lipowej zanotowano dwa drzewa o cechach pomnikowych o obwodach 340 i 335 cm. W środkowej części alei parkowej ustawiony jest pomnik na cokole granitowym, przedstawiający walczącego mężczyznę ze smokiem. W tej części parku w drzewostanie liściastym, w którym dominuje klon jawor i klon pospolity, spotyka się drzewa obcego pochodzenia: dąb czerwony, kasztanowiec pospolity, daglezwia zielona. Obok daglezwii rośnie opatrzone tabliczką pomnik przyrody – klon jawor o obwodzie 255 cm. Uzupełnieniem drzewostanu tej części parku jest klon polny. Park przy stadionie połączony jest z parkiem leśnym wąskim zadrzewieniem, którego środkiem przebiega grobla, na osi której znajduje się Staw Łabędzi z wyspą. Od strony parku leśnego do stawu prowadziły kamienne schody. Dzisiaj brzegi stawu otaczają olsze czarne, brzozy, wierzbki białe i topole kanadyjskie. Pod ich okapem zanotowano duże płaty derenia białego oraz rdestowca ostrokończystego. Park leśny zajmuje zachodnią część Królewskiego Gaju o urozmaiconej, pagórkowatej rzeźbie terenu, w której różnice wysokości wynoszą 15m. Ta część parku jest mocna pofałdowana i posiada liczne skarpy, doły poeksploatacyjne i naturalne pagórki, które wykorzystano jako tory saneczkowe. Zanotowano wśród drzew drzewa pomnikowe o obwodach 380 i 390 cm. Uzupełnieniem drzewostanu są drzewa liściaste: klon pospolity, jesion wyniosły, lipy, dąb bezszypułkowy, grab pospolity. Znacząco mniejszy udział w tworzeniu tego zbiorowiska leśnego mają rodzime drzewa iglaste: sosna pospolita i świerk pospolity.³⁷

---

³⁶ <http://www.ziemiagryfa.org.pl/dendroflora-parkow-miasta-trzebiatow/>

³⁷ <http://www.ziemiagryfa.org.pl/dendroflora-parkow-miasta-trzebiatow/>

Park przy podwójnej fosie

Zespół średniowiecznych murów obronnych w Trzebiatowie podlega prawnej ochronie konserwatorskiej. Bezwzględnej ochronie podlegają wszystkie elementy (w tym ruiny) historycznej substancji budowlanej, a także teren dawnych fos i wałów w zakolu rzeki Regi. Budowę murów rozpoczęto na początku XIV wieku. Z dokumentów wynika, że Trzebiatów broniony był systemem umocnień wodno-ziemnych, głównie nurtem rzeki Regi oraz fosą wykopaną przed 1307 rokiem, po stronie południowej. Na dnie fosy powstały wały usypane z ziemi wybranej podczas kopania rowów. Podwójna fosa położona jest przy ul. Wojska Polskiego w kwartale ulic Żółwiej i Wąskiej. Przy ul. Żółwiej jest kościół ewangelicko-augsburski p.w. Św. Jana Ewangelisty. Kościół i pastorkówka tworzą jedną bryłę, z której wznosi się 35-metrowa wieża. Po przeciwnej stronie, przy ul. Wąskiej zachowały się mury obronne, w których zachowane są odcinki z dużą ilością cegieł gotyckich. Na zboczu fosy od strony ul. Żółwiej rosną klony pospolite i jesiony wyniosłe. Po kilku pniach jesionów pnie się bluszcz pospolity. W podszycie notowano bez czarny i jaśminowiec wonny oraz podrost wiązu górskiego. U podnóża zbocza rosną dwa amerykańskiego pochodzenia: pomnikowy kasztanowiec pospolity o obwodzie pnia 425 cm oraz kasztanowiec czerwony. Od strony ul. Wąskiej starodrzew parku stanowi klon pospolity i lipa szerokolistna. Na wierzchołkach fosy, przy murach staromiejskich uwagę zwracają gatunki mające cechy pomnika przyrody: objęty ochroną prawną bluszcz pospolity o czterech pędach o obwodach 105, 85, 60 i 55 cm oraz klon pospolity o obwodzie 290 cm. Przy placu zabaw rośnie żywotnik zachodni, głogi: dwuszyjkowy oraz pośredni. Pod okapem tego ostatniego stwierdzono stanowisko komosy strzałkowatej. Za budynkiem sali gimnastycznej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Zbigniewa Herberta rosną krzewy pochodzenia azjatyckiego: irga rozkrzewiona, żylistek szorstki i pigwowiec japoński.³⁸

System komunikacyjny

Sieć drogową tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią, dzielimy na następujące kategorie: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Drogi obsługują zarówno użytkowników transportu indywidualnego, jak i komunikację zbiorową – publiczną i prywatną. Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg znajdujących się m.in. w Gminie Trzebiatów są następujące jednostki:

- dróg wojewódzkich – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Gryficach,
- dróg gminnych – Burmistrz Trzebiatowa.

Według danych Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie przez teren Gminy Trzebiatów przebiegają 3 odcinki dróg wojewódzkich o łącznej długości 46,156 km (na terenie gminy).

Przez teren Gminy Trzebiatów przebiega 10 odcinków dróg powiatowych, o łącznej długości około 66 km. Są to następujące odcinki:

- nr 0117Z - Rogozina – Sadlno – Sadlenko,
- nr 0123Z - Nowielice – Gorzysław – Bieczyno,

³⁸ <http://www.ziemiagryfa.org.pl/dendroflora-parkow-miasta-trzebiatow/>

- nr 0124Z - Gorzysław – Roby,
- nr 0155Z - Trzebiatów – Mirosławice – Lewice – Darzewo,
- nr 0126Z - Mirosławice – Gąbin – Brojce,
- nr 0128Z - Jaromin – Siemidarżno – Paliczyno,
- nr 0130Z - Gołańcz Pomorska – Gosław,
- nr 0132Z - Sadlno – Chomętowo,
- nr 0139Z - Bieczynko – Bieczyno – Roby – Mrzeżyno,
- nr 152Z – Rogowo – Dźwirzyno.

Sieć dróg w gminie jest odpowiednio rozbudowana, jednak odcinki powiatowe i gminne charakteryzują się złym stanem technicznym. Ponadto, w gminie występuje problem uciążliwości ruchu tranzytowego, co stanowi główne wyzwanie komunikacyjne dla władz lokalnych.

W 2015 roku na zlecenie GDDKiA przeprowadzony został Generalny Pomiar Ruchu Drogowego. Na terenie gminy Trzebiatów pomiarami ruchu objęto m.in. następujące odcinki dróg:

1. DW 102 – Trzebiatów /Przejście/ - długość 5,9 km:

- samochody osobowe – 5841 szt./dobę
- samochody ciężarowe – 735 szt./dobę
- autobusy – 121 szt./dobę
- ciągniki rolnicze – 6 szt./dobę
- motocykle – 64 szt./ dobę

2. DW 102 – Trzebiatów – granica powiatu – długość 7,7 km:

- samochody osobowe – 3085 szt./dobę
- samochody ciężarowe – 275 szt./dobę
- autobusy – 34 szt./dobę
- ciągniki rolnicze – 3 szt./dobę
- motocykle – 38 szt./ dobę

3. DW 103 – Cerkwica – Trzebiatów – długość 12,6 km (w tym ok. 8,5 km na terenie gminy Trzebiatów):

- samochody osobowe – 1153 szt./dobę
- samochody ciężarowe – 181 szt./dobę
- autobusy – 12 szt./dobę
- ciągniki rolnicze – 10 szt./dobę
- motocykle – 12 szt./ dobę

4. DW 109 – Mrzeżyno – Trzebiatów – długość 9,7 km:

- samochody osobowe – 2671 szt./dobę
- samochody ciężarowe – 164 szt./dobę
- autobusy – 64 szt./dobę
- ciągniki rolnicze – 12 szt./dobę
- motocykle – 26 szt./ dobę

5. DW 102 Pobierowo-Trzebiatów – długość 23,04 km;

- samochody osobowe – 3044 szt./dobę
- samochody ciężarowe – 179 szt./dobę
- autobusy – 70 szt./dobę
- ciągniki rolnicze – 3 szt./dobę
- motocykle – 33 szt./dobę.

Ruch samochodowy skupia się raczej na trzech drogach wojewódzkich biegnących przez gminę: 102 z Rewala, 103 z Trzebiatowa oraz 109 z Mrzeżyna. W okresie letnim zwiększa się natężenie ruchu na drogach pasa nadmorskiego, a regionalni przewoźnicy zwiększają liczbę linii łączących miejscowości nadmorskie z Trzebiatowem i Kołobrzegiem. W gminie czynna jest stacja kolejowa Trzebiatów oraz dwa przystanki osobowe Bieczyno Pomorskie, Gąbin. Przebiega przez nie linia kolejowa Koszalin – Goleniów, na której jeżdżą szynobusy na trasie Szczecin Główny – Kołobrzeg. Nie ma zatem konieczności pilnej interwencji w tym obszarze.

Trzebiatów jest połączony rzeką Regą z portem w Mrzeżynie, który posiada dość ograniczone możliwości rozwoju ze względu na trudny dostęp od strony morza oraz niewielkie zaplecze. W Mrzeżynie funkcjonuje jednak przystań jachtowa, której rozbudowa, wraz z stworzeniem niezbędnej infrastruktury towarzyszącej funkcji portowej jest ponadlokalnym celem zagospodarowania przestrzennego gminy.

W odległości około 70 km od miasta, znajduje się port lotniczy Szczecin – Goleniów, co stwarza możliwość dotarcia na teren gminy również drogą powietrzną.

Tereny inwestycyjne

Strefy polityki przestrzennej formułują spójne zasady zagospodarowania przestrzennego w granicach wydzielonych zespołów urbanistycznych dzielnic oraz komplementarnych terenów funkcjonalnych powiązaniach systemami infrastrukturalnymi urządzeń inżynierii miejskiej. Funkcja dominująca ustalona dla poszczególnych obszarów decyduje o przyjętych standardach i organizacji przestrzeni w strefie

Miasto dysponuje przygotowanymi, wskazanymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenami inwestycyjnymi. Nowe tereny inwestycyjne powinny być udostępniane sukcesywnie w miarę pojawiających się potrzeb – nadpodaż terenów budowlanych prowadzi do spekulacji gruntami i rozpraszania inwestycji, zaniedbania terenów już zagospodarowanych, a w rezultacie do wzrostu kosztów urbanizacji.³⁹

Teren gminy podzielono na tereny budowlane i niebudowlane. Podział ten jest wiążącym ustaleniem studium. Wszystkim terenom budowlanych i niebudowlanych przypisano odpowiednią kategorię ich przeznaczenia. Określenie w studium kategorii przeznaczenia terenów stanowi ustalenie obowiązującej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Kategorię przeznaczenia terenu należy rozumieć jako ustalenie dominującej funkcji oraz zasad i standardów zagospodarowania terenu. Szczegółowe wyznaczenie granic terenów o różnym przeznaczeniu, oraz dopuszczenie innego użytkowania terenu, niesprzecznego z kategorią następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w zależności od istniejącego zagospodarowania i zabudowy terenu oraz lokalnych warunków ochrony środowiska (w pełnym rozumieniu tego pojęcia).

---

³⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego GMINY TRZEBIATÓW

Do terenów budowlanych zgodnie ze studium wydzielono następujące kategorie przeznaczenia terenu:

- Tereny mieszkaniowe
- Tereny wypoczynkowe
- Tereny gospodarcze i techniczne
- Tereny komunikacji.

Tereny niebudowlane są to tereny nie służące lokalizacji zabudowy, jednak dopuszcza się tu prowadzenie dróg oraz korytarzy infrastruktury technicznej. Na terenach niebudowlanych wydzielono następujące kategorie przeznaczenia terenu:

- Tereny otwarte
- Tereny zieleni urządzonej
- Tereny rolne

Samorząd Trzebiatowa z otwartością podchodzi do każdego przedsiębiorcy, który chce zainwestować w Gminie. Do ich dyspozycji wyznaczony został zespół kompetentnych i doświadczonych pracowników, przygotowanych do sprawnej obsługi inwestorów, zapewniających nieodpłatną pomoc przy realizacji inwestycji - w zakresie procedur formalno-prawnych przewidzianych ustawodawstwem polskim. Gmina Trzebiatów otwarta jest na nowe i kreatywne pomysły, które przyczynią się do zrównoważonego rozwoju i wzbogacenia jej potencjału turystycznego i gospodarczego. Atrakcyjna lokalizacja gminy Trzebiatów położonej nad Morzem Bałtyckim pomiędzy dwoma dużymi aglomeracjami: Szczecinem i Koszalinem sprawia, że warto byłoby rozwijać tu przedsiębiorstwa, a dzięki temu stać się częścią społeczności lokalnej.

4.10. Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Na podstawie przeprowadzonych analiz zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej można wyróżnić kilka podstawowych kwestii, które kumulują się na obszarze zdegradowanym oraz obszarze rewitalizacji i stają się wyzwaniem w procesie rewitalizacji gminy Trzebiatów. Do najistotniejszych problemów i wyzwań rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zaliczyć należy:

- niski poziom atrakcyjności terenów zielonych oraz ogólnodostępnych obiektów użyteczności publicznej. Mieszkańcy, szczególnie ci zamieszkujący obszar rewitalizowany nie mają nawyku użytkowania przestrzeni publicznych. Miejsca te powinny być użytkowane przez różne grupy mieszkańców, przez cały rok. Rodzinne i towarzyskie spotkania, nauka połączona z rekreacją to kolejne wyzwania rewitalizacyjne;
- brak wyraźnej roli centrotwórczej i reprezentacyjnej Rynku. Dzisiaj miejsce to jest puste i wymaga inwestycji społecznych i infrastrukturalnych, by przywrócić tej przestrzeni jej klasyczną funkcję;
- szczególnej uwagi wymagają zabytki gminy. Miejsca te należy wyeksponować, mając na uwadze dobro mieszkańców oraz potencjalnych turystów.

Gmina Trzebiatów posiada duży potencjał, zarówno urbanistyczny, gospodarczy jak i społeczny. Równoległe rozwijanie tych potencjałów wpłynie na efekt synergii wszystkich tych aspektów. Wskazane jest wprowadzanie ciekawych pomysłów, innowacyjnych i odważnych projektów, aby efekty tej pracy stały się wartościowe również dla przyszłych pokoleń mieszkańców Trzebiatowa. Rekomendowane jest wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju w zakresie turystyki.

5. Założenia procesu rewitalizacji

5.1. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym w zakresie rewitalizacji, który będzie stanowił płaszczyznę koordynacji wszelkich działań rewitalizacyjnych w Gminie Trzebiatów oraz ramę operacyjną dla tych działań. Objęcie wyznaczonego obszaru gminy Lokalnym Programem Rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia/programy dedykowane rewitalizacji. Zgodnie z tym programem realizowany będzie proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Z uwagi na obecność w województwie zachodniopomorskim zdegradowanych obszarów zarówno miejskich jak i wiejskich, Unia Europejska stworzyła warunki do poprawy jakości życia mieszkańców na tych terenach. Wysoka stopa bezrobocia, ubóstwo, zły stan infrastruktury i zasobów mieszkaniowych, a także niski poziom integralności i poczucia wspólnoty lokalnej, przyczyniają się do ograniczenia rozwoju społecznego i gospodarczego. Obszary zdegradowane wymagają ożywienia i wzmocnienia ich atutów rozwojowych.

Poprzez wdrażanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych gmina będzie miała możliwość skutecznego, efektywnego i szybkiego wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie odpowiednich warunków do jego rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania wewnętrzne. Działania rewitalizacyjne dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze przestrzennej, ale przede wszystkim prowadzą do rozwiązywania problemów społecznych: patologii, bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego czy gospodarczego.

Trzebiatów nie posiada podziału terytorialnego na dzielnice i osiedla. Powołany Zespół ds. Rewitalizacji po dogłębnej analizie, uwzględniającej najważniejsze elementy krajobrazu naturalnego i kulturowego, przeznaczenie terenów wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebiatów oraz strukturę istniejącej zabudowy podjął decyzję o niedokonywaniu sztucznego podziału gminy i miasta na jednostki urbanistyczne, ponieważ całe miasto Trzebiatów spełnia definicję jednostki urbanistycznej. Miasto Trzebiatów jako niewielki ośrodek miejski, jednorodny pod względem funkcjonalnym oraz względnie homogeniczny pod względem morfologicznym i społecznym, o ujednoliconym w wyniku przemian historycznych charakterze, nie wymaga wydzielenia sztucznych jednostek urbanistycznych a przeprowadzone badanie najważniejszych aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych oparło się o przebiegi historycznie ukształtowanych ulic, które w sposób od zawsze naturalny wyznaczały obszary występowania określonych zjawisk jako obszary o wysokim stopniu jednorodności.

Miasto nadal funkcjonuje głównie w oparciu o silnie zagęszczone centrum. Nie występuje tu tak niekorzystne, a częste w innych miastach zjawisko rozlewania się bądź tworzenie suburbii dlatego autorzy opracowania poznając specyfikę lokalnego ośrodka miejskiego zastosowali najbezpieczniejszą, w sposób naturalny nasuwająca się metodę aby rozkład wartości badanych wskaźników oprzeć o siatkę ulic oraz poszczególne miejscowości gminy Trzebiatów.

5.2. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wybór obszaru do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji (LPR) wynika z gruntownej i wieloaspektowej diagnozy obszaru gminy i ustalenia na tej podstawie, jaki jest faktyczny rozkład przestrzenny zjawisk kryzysowych na terenie gminy i gdzie następuje ich koncentracja terytorialna. W ramach opracowywania LPR diagnozie poddane zostały wszystkie ulice miasta Trzebiatów oraz wszystkie miejscowości gminy Trzebiatów w tym miejscowości tzw. „popegeerowskie”.

Ze względu na dostępność danych zbieranych w podziale na poszczególne ulice miasta Trzebiatów oraz wszystkich miejscowości gminy Trzebiatów, w ramach wyłonienia obszaru zdegradowanego przeanalizowano podsystem społeczny, gospodarczy i przestrzenny (w zakresie stanu technicznego oraz wieku budynków mieszkalnych na terenie gminy Trzebiatów). W świetle przeanalizowanych w powyższych rozdziałach wartości wskaźników w celu wyboru obszarów gminy w których występuje największe nasilenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym i gospodarczym dokonano podsumowania w postaci zliczenia dla każdej ulicy miasta Trzebiatów oraz wszystkich miejscowości gminy Trzebiatów liczby wskaźników niekorzystnych wobec wartości referencyjnej. Wszystkie przeanalizowane zjawiska traktuje się równorzędnie. Za występowanie wartości stanu kryzysowego w badanym obszarze przyznawano po 1 punkcie.

Pogłębiona analiza została przeprowadzona w podziale na poszczególne ulice miasta Trzebiatów oraz poszczególne miejscowości Miasta Trzebiatów.

Wykaz ulic miasta Trzebiatów oraz wszystkich miejscowości gminy Trzebiatów:

Lp.	Nazwa jednostki	Lp.	Nazwa jednostki	Lp.	Nazwa jednostki
	Trzebiatów		Trzebiatów		Trzebiatów
1	1 Maja	43	Mostowa	85	Targowa
2	3 Maja	44	Nadbrzeżna	86	Torowa
3	8 Marca	45	Nowa	87	Wąska
4	Białoboki	46	Ogrodowa	88	Wiejska
5	Mickiewicza	47	Okrężna	89	Witosa
6	Ciasna	48	Osiedlowa	90	Władysława Jagiełły
7	Cicha	49	Parkowa	91	Wodna
8	Dąbrówki	50	Perłowa	92	Wojska Polskiego
9	Długa	51	Piaskowa	93	Wolności
10	Dolna	52	Pietruszkowa	94	Zagórska
11	Dworcowa	53	Plac Lipowy	95	Zajazdowa
12	Głęboka	54	Plac Muzealny	96	Zielona
13	Grzybowa	55	Plac Zjednoczenia	97	Złota

14	Sienkiewicza	56	Plac Zwycięstwa	98	Żabia
15	Daszyńskiego	57	Platynowa	99	Żółwia
16	II Pułku Ułanów	58	Pocztowa	100	Żytia
17	Jana Kasprowicza	59	Podmiejska		obszar wiejski
18	Jana Kilińskiego	60	Pogodna	101	Bieczynko
19	Jana Pawła II	61	Polna	102	Bieczyno
20	Jaromin	62	Półwiejska	103	Chełm Gryficki
21	Józefa Poniatowskiego	63	Przejazdowa	104	Chomętowo
22	Słowackiego	64	Przyłączna	105	Gąbin
23	Kamieniecka	65	Pusta	106	Gołańcz Pomorska
24	Kołobrzaska	66	Radosna	107	Gorzysław
25	Kozia	67	Rolnicza	108	Gosław
26	Kręta	68	Rybia	109	Kłodkowo
27	Królowej Jadwigi	69	Rynek	110	Lewice
28	Kryształowa	70	Rzemieślnicza	111	Mirosławice
29	Kwiatowa	71	Rzeźnicka	112	Mrzeżyno
30	Leśna	72	Sarnia	113	Nowielice
31	Lipowa	73	Spacerowa	114	Paliczyno
32	Waryńskiego	74	Spokojna	115	Roby
33	Łąkowa	75	Sportowa	116	Rogowo
34	Łukowa	76	Srebrna	117	Rogozina
35	Mała	77	Stacja Mokre	118	Sadlenko
36	Małej Kolejki	78	Stefana Okrzei	119	Sadlno
37	Marcela Nowotki	79	Stefana Żeromskiego	120	Siemidarżno
38	Mariana Buczka	80	Strumykowa	121	Trzebusz
39	Kopernika	81	Strusia	122	Wlewo
40	Miła	82	Śluzowa	123	Włodarka
41	Mleczna	83	Środkowa	124	Zapolice
42	Morska	84	Kościuszki		

Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji podjął decyzję o podziale ulicy Kamienieckiej na dwa podobszary, wydzielając nr ulicy leżące po lewej (wschodniej) stronie ulicy z uwagi na jej wyraźne zróżnicowanie przestrzenne.

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona została dla jednostek analitycznych, którymi są poszczególne ulice w mieście oraz poszczególne miejscowości w gminie Trzebiatów. Poszczególne etapy analizy:

KROK 1

zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników w odniesieniu do porównywanych obszarów (ulic miasta Trzebiatów oraz miejscowości Gminy Trzebiatów)

KROK 2

przyporządkowanie wszystkim obszarom (ulicom miasta Trzebiatów oraz miejscowości Gminy Trzebiatów) liczby mieszkańców

KROK 3

odniesienie nominalnej wartości wskaźnika do liczby mieszkańców

KROK 4

obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników (dla obszaru całego miasta oraz miejscowości Gminy Trzebiatów)

KROK 5

obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji – zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic miasta Trzebiatów oraz miejscowości Gminy Trzebiatów

KROK 6

interpretacja wyników

W oparciu o wyniki przeprowadzonego badania stwierdzono, iż zjawiskiem kryzysogennym, na wyznaczonym obszarze jest koncentracja problemów społecznych w tym: bezrobocie, ubóstwo oraz

przestępczość. Kolejnym poważnym i zauważalnym problemem jest degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w tym przede wszystkim budynków mieszkalnych. Na potrzeby analizy zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej analizowano liczbę podmiotów gospodarki narodowej wg bazy REGON oraz liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg CEIDG na 100 mieszkańców. Poziom przedsiębiorczości sprawdzano dla obszaru miasta z podziałem na poszczególne ulice oraz wszystkich miejscowości z obszarów wiejskich. Przeprowadzona analiza nie wykazała wyraźnie obszaru, w którym poziom przedsiębiorczości (podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców) byłby jest niższy niż przeciętny w gminie. Ponadto uznano, iż wskaźnik poziomu przedsiębiorczości nie stanowi miarodajnego źródła z uwagi na to, iż wiele podmiotów gospodarczych, które prowadzą sezonową działalność gospodarczą w Mrzeżynie czy Rogowie jest zarejestrowana na terenie Trzebiatowa. Kolejnym przykładem jest rejestracja pod jednym adresem wielu podmiotów (np. pielęgniarki i lekarze świadczący usługi medyczne w przychodni), co podnosi wartość wskaźnika na danej ulicy i nie ma odzwierciedlenia w poziomie przedsiębiorczości na danym terenie.

Do wyznaczenia obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego przyjęto zestaw siedmiu wskaźników wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych. W tym celu w każdym z obszarów problemowych wskazano obszary (ulice miasta oraz wszystkie miejscowości gminy z deficytem, tj. te, dla których wskaźnik przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdego z badanych obszarów (ulice miasta i miejscowości gminy) wyliczono liczbę występowania deficytów, tj. w ilu obszarach wskaźnikach przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji obszaru rewitalizacji, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach, przyjęto zasadę kumulacji deficytów, co oznacza, że obszar rewitalizacji winien obejmować obszary (ulice miasta Trzebiatów i poszczególne miejscowości gminy), w których występują deficyty w **co najmniej czterech** obszarach problemowych.

W trakcie prac nad wyznaczeniem obszaru rewitalizacji pozyskano dane statystyczne z Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach, Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie, Straży Miejskiej w Trzebiatowie oraz Komendy Powiatowej Policji w Gryficach. Informacje te dotyczyły:

- liczby ludności (stan na 31 grudnia 2016 roku),
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (stan na 31 grudnia 2016 roku),
- liczby osób bezrobotnych (stan na 31 grudnia 2016 roku.),
- liczby osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31 grudnia 2016 roku),
- liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (stan na 31 grudnia 2016 roku),
- liczby stwierdzonych przestępstw (w 2016 roku),
- liczby stwierdzonych wykroczeń (w 2016 roku),
- liczby interwencji policji (w 2016 roku),

- liczby budynków mieszkalnych będących w zarządzie Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. (stan na 31 grudnia 2016 roku),
- liczby budynków mieszkalnych będących w zarządzie Zakładu Budynków Komunalnych „Trzebiatów” Sp. z o.o. wybudowanych do 1945 roku (stan na 31 grudnia 2016 roku).

Biorąc pod uwagę powyższe dane przeprowadzono analizę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w Trzebiatowie w oparciu o wartości następujących wskaźników:

- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności,
- liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych na 1 000 ludności
- udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
- liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych na 1 000 mieszkańców obszaru,
- liczba interwencji policji na 1 000 osób mieszkańców obszaru,

udział budynków mieszkalnych wybudowanych do roku 1945 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych.

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych konieczne było wskazanie terenów, na których analizowane wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości niż w pozostałych częściach gminy. Przeprowadzono analizę wskaźnikową w celu określenia natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdej z ulic wyznaczono wartości wskaźników. Po wyznaczeniu wartości wskaźników zsumowano je w celu określenia wartości sumarycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych ulic. Wysoka wartość sumarycznego wskaźnika degradacji wskazuje na sytuację kryzysową.

Tabela 5 Zestawienie deficytów w obszarach problemowych

L.p.	Obszar	liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności,	liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych na 1 000 ludności	udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych na 1 000 mieszkańców obszaru,	liczba interwencji policji na 1 000 osób mieszkańców obszaru,	udział budynków mieszkalnych wybudowanych do roku 1945 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	Liczba obszarów problemowych
1	1 Maja				1				1
2	3 Maja								0
3	8 Marca					1			1
4	Białoboki								0
5	Mickiewicza	1	1		1			1	4
6	Ciasna	1							1
7	Cicha						1		1
8	Dąbrówki	1							1

9	Długa		1			1			2
10	Dolna		1			1			2
11	Dworcowa			1		1	1		3
12	Głęboka		1	1	1	1		1	5
13	Grzybowa	1							1
14	Sienkiewicza	1	1	1	1	1	1	1	7
15	Daszyńskiego	1	1				1	1	4
16	II Pułku Ułanów	1				1	1	1	4
17	Jana Kasprowicza						1		1
18	Jana Kilińskiego		1	1	1				3
19	Jana Pawła II		1	1	1	1		1	5
20	Jaromin		1					1	2
21	Józefa Poniatowskiego			1					1
22	Słowackiego	1	1	1	1	1	1	1	7
23	Kamieniecka nr 2,4,6,8,10,12,14,18,20,22	1	1	1	1		1	1	6
24	Kamieniecka							1	1
25	Kołobrzaska			1		1	1		3
26	Kozia		1	1	1				3
27	Kręta		1					1	2
28	Królowej Jadwigi								0
29	Kryształowa								0
30	Kwiatowa			1					1
31	Leśna			1	1	1	1		4
32	Lipowa	1	1				1	1	4
33	Waryńskiego	1	1	1	1			1	5
34	Łąkowa			1	1		1	1	4
35	Łukowa	1	1			1		1	4
36	Mała								0
37	Małej Kolejki	1				1			2
38	Marcela Nowotki	1		1	1				3
39	Mariana Buczka								0
40	Kopernika		1	1	1	1		1	5
41	Miła		1	1					2
42	Mleczna	1			1	1		1	4
43	Morska			1	1		1		3
44	Mostowa		1	1	1				3
45	Nadbrzeżna			1					1
46	Nowa								0
47	Ogrodowa	1		1	1				3
48	Okreżna								0
49	Osiedlowa					1			1
50	Parkowa	1							1
51	Perłowa								0
52	Piaskowa								0

53	Pietruszkowa	1	1			1	1		4
54	Plac Lipowy	1				1	1	1	4
55	Plac Muzealny			1	1	1	1		4
56	Plac Zjednoczenia	1		1	1	1		1	5
57	Plac Zwycięstwa								0
58	Platynowa								0
59	Pocztowa	1	1			1		1	4
60	Podmiejska			1	1				2
61	Pogodna			1					1
62	Polna								0
63	Półwiejska			1					1
64	Przejazdowa			1	1				2
65	Przyłączna				1	1	1	1	4
66	Pusta								0
67	Radosna								0
68	Rolnicza			1	1				2
69	Rybia			1	1				2
70	Rynek		1		1	1		1	4
71	Rzemieślnicza			1		1			2
72	Rzeźnicka								0
73	Sarnia					1			1
74	Spacerowa								0
75	Spokojna								0
76	Sportowa	1	1				1	1	4
77	Srebrna								0
78	Stacja Mokre								0
79	Stefana Okrzei								0
80	Stefana Żeromskiego								0
81	Strumykowa	1							1
82	Strusia			1	1				2
83	Śluzowa	1	1						2
84	Środkowa		1	1	1				3
85	Kościuszki	1	1				1	1	4
86	Targowa								0
87	Torowa			1		1	1		3
88	Wąska		1	1		1	1	1	5
89	Wiejska			1					1
90	Witosa	1	1				1	1	4
91	Władysława Jagiełły								0
92	Wodna	1	1			1	1		4
93	Wojska Polskiego	1	1			1	1	1	5
94	Wolności			1	1	1			3
95	Zagórska			1	1		1		3
96	Zajazdowa	1	1	1			1	1	5
97	Zielona	1	1			1	1	1	5

98	Złota							0
99	Żabia							0
100	Żółwia		1					1
101	Żytunia			1		1		2
102	Bieczynko		1	1				2
103	Bieczyno							0
104	Chełm Gryficki			1				1
105	Chomętowo	1	1	1				3
106	Gąbin	1	1	1				3
107	Gołańcz Pomorska							0
108	Gorzysław		1	1				2
109	Gosław		1	1			1	3
110	Kłodkowo		1	1		1		3
111	Lewice	1	1	1				3
112	Mirosławice	1	1	1				3
113	Mrzeżyno				1	1		2
114	Nowielice		1	1				2
115	Paliczyno							0
116	Roby		1	1				2
117	Rogowo				1	1		2
118	Rogozina					1		1
119	Sadlenko					1		1
120	Sadlno							0
121	Siemidarżno		1					1
122	Trzebusz	1	1	1				3
123	Wlewo			1				1
124	Włodarka		1	1			1	3
125	Zapolice				1			1

Źródło: Opracowanie własne

5.3. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji.

Podczas szczegółowej analizy i diagnozy danych ustalono, iż żadna z miejscowości gminy Trzebiatów w tym miejscowości tzw. „popegeerowskich” nie może zostać zaliczona do obszaru zdegradowanego ponieważ w żadnej z miejscowości gminy Trzebiatów nie występują deficyty w co najmniej czterech obszarach problemowych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wyodrębniono obszary ulic odznaczające się największym nasileniem niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, tzn. te, które uzyskały **co najmniej 4 punkty w obszarach problemowych**.

Ponadto powołany Zespół ds. rewitalizacji po dogłębnej diagnozie dodatkowo do obszaru przyjął ulice: **Cichą, Poniatowskiego, Kozią, Krętą oraz Muzealną** (brak wyliczenia wskaźników z uwagi na brak mieszkańców na tej ulicy), są to obszary na których nie stwierdzono przekroczeń zjawisk kryzysowych jednak z uwagi na ich lokalizację wewnątrz wyznaczonego obszaru postanowiono ująć je jako obszar kryzysowy. Ponadto w wyniku

przeprowadzonych konsultacji społecznych mieszkańcy zgłosili potrzebę objęciem do obszaru zdegradowanego **ulic Dworcowej i Torowej**. Na obu ulicach zdiagnozowano po trzy obszary problemowe, pozostałe wskaźniki są na wysokim poziomie niewiele poniżej średniej dla gminy. Ponadto na obu ulicach występują bardzo wysokie przekroczenia wskaźników przestępczości i liczby interwencji, jest obszar wymagający częstego patrolowania przez Straż Miejską i policję. W związku z powyższym postanowiono przychylić się do wniosku mieszkańców złożonego podczas konsultacji i pozytywnie i włączyć obszary ulic Dworcowej i Torowej do obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji.

Podstawowym obszarem, wymagającym interwencji w tym zakresie, jest obszar centrum miasta, który wyznaczony jako obszar kryzysowy.

Obszar obejmuje 0,5 km² i stanowi 0,23% powierzchni gminy. Wyznaczony obszar zamieszkiwany jest przez 4 558 osób tj. 28,50% mieszkańców gminy Trzebiatów. Wielkości te są dopuszczalne, zgodnie z art. 10 ust.2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Wyznaczony zdegradowany obszar jest terenem z dominującymi funkcjami mieszkaniowymi oraz usługowymi o charakterze komercyjnym i publicznym. Znaczną część zabudowy na wyznaczonym obszarze stanowi zabudowa historyczna o dużych wartościach zabytkowych i historycznych. Ma ona decydujący wpływ na wartość środowiska kulturowego oraz atrakcyjność przestrzeni miejskiej.

Tabela 6 Wykaz ulic wchodzących w całości w skład obszaru

<ul style="list-style-type: none"> • ul. II Pułku Ułanów • ul. Cicha* • ul. Daszyńskiego • ul. Dworcowa ** • ul. Głęboka • ul. Jana Pawła II • ul. Kamieniecka (od strony parku, nr 2,4,6,8,10,12,14,18,20,22) • ul. Kopernika • ul. Kościuszki • ul. Kozia * • ul. Kręta * • ul. Leśna • ul. Lipowa • ul. Łąkowa • ul. Łukowa • ul. Mickiewicza • ul. Mleczna 	<ul style="list-style-type: none"> • ul. Pietruszkowa • Plac Lipowy • Plac Muzealny • Plac Zjednoczenia • ul. Poczтовая • ul. Poniatowskiego* • ul. Przyłączna • Rynek • ul. Sienkiewicza • ul. Słowackiego • ul. Sportowa • ul. Torowa** • ul. Waryńskiego • ul. Wąska • ul. Witosa • ul. Wodna • ul. Wojska Polskiego • ul. Zajazdowa
---	---

• ul. Muzealna*	• ul. Zielona
-----------------	---------------

* ulice dodatkowo uwzględnione przez Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji

** ulice zgłoszone przez mieszkańców i uwzględnione po konsultacjach społecznych

Zestawienie danych wyjściowych, pozyskanych w celu przeprowadzenia analizy wskaźnikowej dla miasta oraz badanego obszaru zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 7 Dane wyjściowe

Wyszczególnienie	Obszar zdegradowany	Obszar gminy Trzebiatów
Liczba ludności (stan na 31 grudnia 2016 roku)	4558	15992
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (dane na 2016 rok)	331	790
Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych (dane na 2016 rok)	160	272
Ogólna liczba bezrobotnych (stan na 31.12.2016 r.)	189	649
Liczba długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2016 r.)	76	272
Liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2016 r.)	2981	10459
Liczba stwierdzonych wykroczeń/przestępstw (2016 r.)	287	798
Liczba interwencji policji (2016 r.)	888	2407
Ogólna liczba budynków mieszkalnych (dane za 2016 r.)	240	313
Liczba budynków wybudowanych do 1945 r. (stan na 31.12.2016 r.)	214	276

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 7 przeprowadzono analizę wskaźnikową dla obszaru rewitalizacji jak i dla terenu całej gminy Trzebiatów. Sytuacja kryzysowa została potwierdzona, gdy wartość badanego wskaźnika była mniej korzystna niż średnia wartość dla obszaru gminy Trzebiatów.

Tabela 8 Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji

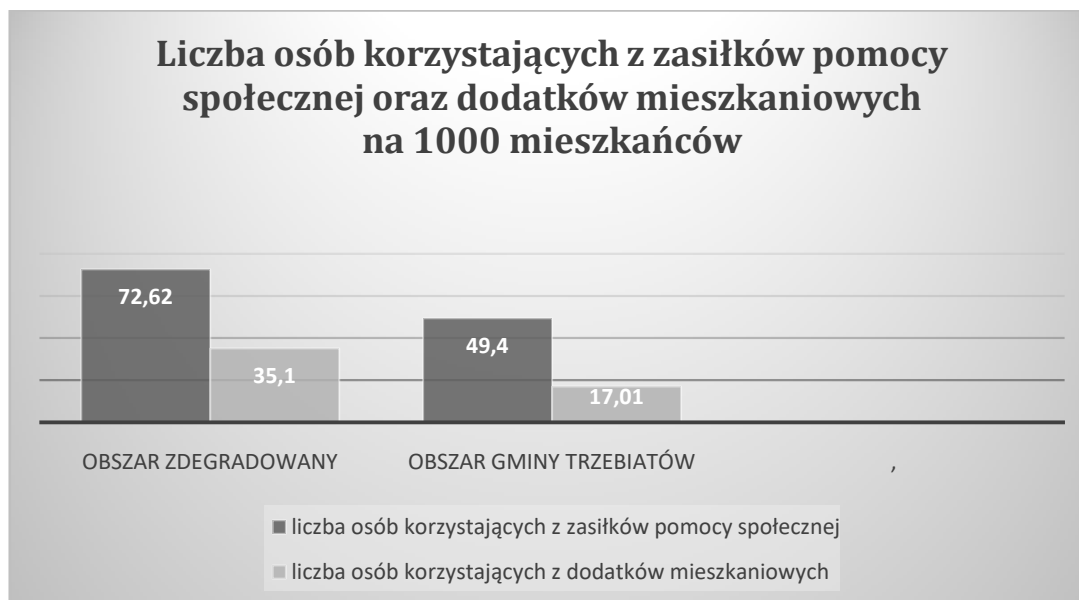
Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Obszar gminy	Potwierdzona sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	72,62	49,40	TAK
Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych na 1 tys. ludności	35,10	17,01	TAK
Udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	6,30%	6,20%	TAK
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	2,55%	2,60%	NIE
Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych na 1 000 mieszkańców obszaru	62,97	49,90	TAK
Liczba interwencji policji stwierdzonych na 1 000 mieszkańców obszaru	194,82	150,51	TAK
Udział budynków mieszkalnych wybudowanych do roku 1945 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	89,17%	88,17%	TAK

Na badanym obszarze zdiagnozowano wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej dla badanego obszaru kształtuje się na poziomie 72,62 podczas gdy dla obszaru całej gminy wynosi 49,40. Ponadto na obszarze zaobserwowano również wysoki odsetek osób korzystających z dodatków mieszkaniowych. Wskaźnik liczby osób korzystających z dodatków mieszkaniowych dla obszaru wynosi: 35,10, podczas gdy wskaźnik dla obszaru gminy wynosi 17,01. Potwierdzona została tym samym zasadność uznania obszaru za zdegradowany.

Wskaźniki te, świadczyć mogą o wysokim poziomie ubóstwa wśród mieszkańców wyznaczonego obszaru. Ubóstwo to jeden z największych problemów życiowych dotyczących nie tylko jednostki, ale całe rodziny. Wiąże się z nim także zjawisko wykluczenia społecznego. Skutkuje wieloma niekorzystnymi zjawiskami, takimi jak: problemy mieszkaniowe, brak opieki zdrowotnej, utrudniony dostęp do szkolnictwa, brak odpowiedniego stopnia integracji i akceptacji społecznej. Ubóstwo prowadzi do degradacji biologicznej i społecznej całych rodzin i skutkuje wzrostem zachowań patologicznych. Eliminowanie przyczyn ubóstwa to jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej.

Głównymi problemami warunkującymi trudną sytuację rodzin były: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W następnej kolejności występuje przesłanka

uzależnień oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Należy zakładać, że statystyka ta nie odzwierciedla rzeczywistego zasięgu zjawisk, w szczególności jeśli chodzi o ubóstwo, które diagnozuje się bardzo trudno z uwagi na drażliwość społeczną.

Wykres 6 Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej oraz dodatków mieszkaniowych

Kolejnymi analizowanymi wskaźnikami był poziom bezrobocia. Analiza wykazała, iż na badanym obszarze udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 6,30%, podczas gdy dla obszaru całej gminy wskaźnik wynosi 6,20%. Potwierdzona zostaje zasadność uznania badanego obszaru za zdegradowany. Natomiast wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych na badanym obszarze jest niewiele niższy niż wskaźnik na obszarze całej gminy i wynosi odpowiednio: 2,55% obszar zdegradowany, 2,60% obszar całej gminy.

Bezrobocie przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodziny, wywierając negatywne skutki w postaci dezintegracji rodziny oraz zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo – wychowawczymi, przemocą domową czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Długotrwałe bezrobocie to poważny problem, który powoduje, że człowiek pozbawiony pracy przez dłuższy czas zostaje stopniowo wykluczony społecznie. Skutkuje to pogorszeniem stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osoby bezrobotnej oraz jej rodziny. Pogłębiająca się frustracja, nieustanny lęk o przyszłość powodują powstawanie wielu zachowań aspołecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania czy przestępczość. Długotrwały okres pozostawania bez pracy wpływa negatywnie zarówno na samego bezrobotnego jak i na jego rodzinę. Coraz niższe poczucie własnej wartości i pozycji społecznej powodują, że stopniowo pojawia się poczucie odrzucenia przez społeczeństwo, pogłębia się izolacja.

Wykres 7 Udział bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Analizując wskaźniki liczby przestępstw i wykroczeń oraz liczby interwencji policji zdiagnozowano, iż wskaźniki te są również wyższe dla badanego obszaru, niż średni wskaźnik dla całej gminy Trzebiatów. Liczba przestępstw i wykroczeń na badanym obszarze kształtowała się na poziomie 62,97 na 1000 mieszkańców, natomiast liczba interwencji aż 194,82 na 1000 mieszkańców. Dla obszaru całej gminy wskaźniki te kształtują się na dużo niższych poziomach, 49,90 przestępstw i wykroczeń i 150,51 interwencji policji na 1000 mieszkańców. Wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby popełnianych przestępstw i wykroczeń oraz liczby interwencji policji w przeliczeniu na 1000 ludności na wyznaczonym obszarze świadczą o wysokim poziomie przestępczości na danym terenie. Jak już wspomniano ubóstwo będące często następstwem bezrobocia prowadzi do wzrostu zachowań patologicznych. Wysoki poziom przestępczości obniża jakość życia lokalnej społeczności poprzez zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa, co prowadzi do ograniczania aktywności społecznej i gospodarczej, a to z kolei powoduje spowolnienie wzrostu gospodarczego danego obszaru.

Wykres 8 Liczba przestępstw, wykroczeń i interwencji

Wysoka wartość wskaźnika udziału budynków mieszkalnych wybudowanych do 1945 roku w stosunku do ich ogólnej liczby może świadczyć o występowaniu znacznej ilości budynków niespełniających współczesnych norm technicznych oraz jakościowych. Wartość wskaźnika dla wyznaczonego obszaru (89,17%) przewyższa średnią wartość dla całego gminy (88,17%). Stan techniczny budynków wybudowanych do 1945 roku jest niezadowalający. Budowana w przestarzałych technologiach zabudowa mieszkaniowa wymaga remontów w celu polepszenia warunków życia codziennego mieszkańców. Również struktura wiekowa budynków na obszarze zdegradowanym przedstawia się mniej korzystnie w porównaniu z pozostałą infrastrukturą. Średni wiek budynków na obszarze zdegradowanym wynosi 92 lata, natomiast średni wiek budynków poza obszarem – 83 lata. Należy zatem stwierdzić, iż na wyznaczonym obszarze zdegradowanym występują największe problemy związane ze stanem technicznym budynków. Spełnione zostaje tym samym kryterium uznania obszaru za zdegradowany.

Wykres 9 Stan techniczny i wiek budynków

Podsumowując, obszar rewitalizowany zamieszkiwany jest przez 4 558 osób (tj. 28,50% mieszkańców gminy) i zajmuje powierzchnię 0,5 ha (tj. 0,23% powierzchni gminy), zatem spełniona została przesłanka, mówiąca, że obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

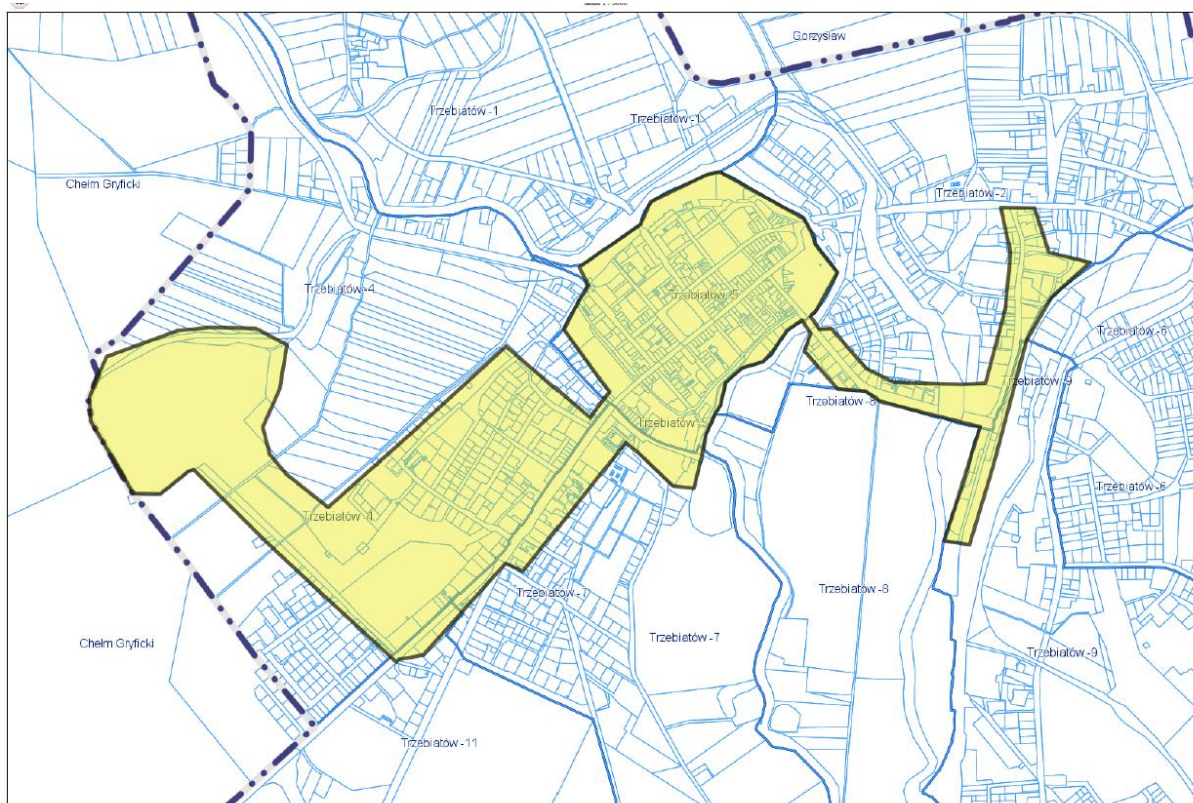
Powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji:

0,5ha = 0,23% < 20%

**Liczba mieszkańców wyznaczonego obszaru
rewitalizacji:**

4558 = 28,50% < 30%

Szczegółową mapę obszaru zdegradowanego zawiera załącznik nr 1 do Lokalnego Programu Rewitalizacji

Rysunek 3 Mapa obszaru zdegradowanego

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji obrazuje przyszły wizerunek przedmiotowego obszaru rewitalizacji, a więc jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina Trzebiatów, poprzez realizację zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych.

Gmina Trzebiatów to aktywna i zintegrowana społeczność lokalna, w pełni wykorzystująca walory przyrodnicze i kulturalne obszaru dające możliwość do prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju społeczno- gospodarczego

W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców nie tylko obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost poziomu życia wszystkich mieszkańców gminy. Stanie się to impulsem do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Udział mieszkańców w organizowanych spotkaniach,

impresach kulturalnych i sportowych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji. Odnowa zdegradowanej przestrzeni przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru Gminy Trzebiatów.

7. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Przedstawione w tym rozdziale cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby Gminy Trzebiatów. Zostały one określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i analizy wskaźnikowej. Wyznaczone cele i kierunki działań rewitalizacyjnych pozwolą na ograniczenie negatywnych zjawisk, głównie w sferze społecznej, które zostały zidentyfikowane na obszarze objętym rewitalizacją.

Celem strategicznym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiatów jest:

wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji poprzez kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego oraz rozwoju przedsiębiorczości

Rewitalizacja w sposób kompleksowy przyczyni się do naprawy sytuacji szczególnie na obszarze, który został objęte działaniami, ale także sytuacji całej Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Cel strategiczny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych (w odniesieniu do każdej ze sfer procesu rewitalizacji), do których należą:

SFERA SPOŁECZNA

Cel szczegółowy 1

Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego poprzez zapobieganie przestępczości, podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, promocję integracji społecznej, podniesienie oraz rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

SFERA GOSPODARCZA

Cel szczegółowy 2

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie i rozwój infrastruktury kulturalnej, turystycznej i okołoturystycznej.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Cel szczegółowy 3

Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej w szczególności posiadającej walory kulturowe i historyczne.

SFERA TECHNICZNA

Cel szczegółowy 4

Poprawa stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Cel szczegółowy 5

Ochrona i poszanowanie środowiska przyrodniczego oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów oraz stworzenie „zielonych obszarów” w przestrzeniach publicznych jako elementu działań sprzyjający środowisku.

Realizacja celu strategicznego wraz ze wskazanymi powyżej celami szczegółowymi pozwoli zaspokajać potrzeby i niwelować problemy wskazane w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Szczególnie dotkliwym problemem, wymagającym rozwiązania w procesie rewitalizacji jest niski poziom aktywności społecznej mieszkańców w powiązaniu z niskim stopniem integracji społeczności lokalnej. To skutkuje: niewystarczającą liczbą inicjatyw lokalnych wśród mieszkańców, dużą liczbą rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie skala ta widoczna jest wśród rodzin z dziećmi, obniżeniem szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz dalece niewystarczającą ofertą usług społecznych, szczególnie tych świadczonych przez lokalne organizacje pozarządowe. Główny akcent w realizacji tego celu dotyczy aktywizacji i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wspieranie aktywności społecznej, wzmacnianie integracji społeczności obszaru rewitalizowanego, przede wszystkim w wymiarze rodzinnym i sąsiedzkim przyczyni się do wzmocnienia oddziaływania realizowanych inicjatyw i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tych twardych, infrastrukturalnych oraz tych o charakterze społecznym. Cel strategiczny artykułuje konieczność wzmacniania poczucia działania wśród mieszkańców, ich wzajemnego zaufania oraz zaangażowania w przedsięwzięcia lokalne. Dla powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest włączenie społeczności obszaru i aktywizowanie jej przez działania edukacyjne, kulturalne, społeczne, nastawione na samorozwój i odpowiadające na zdiagnozowane problemy społeczne. Wskazane powyżej cele szczegółowe niewątpliwie charakteryzują się tym, że ich rezultaty są oddalone w czasie, jednak bez zmiany sposobu myślenia, postaw i nawyków społeczności lokalnej nie da się prowadzić rzetelnego procesu rewitalizacji. Jednak realna zmiana w tym aspekcie przełoży się na poprawę jakości życia w całej gminie. Planowane inwestycje infrastrukturalne przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ich bezpieczeństwa (sfera techniczna), jednocześnie mając silny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego (środowiskowa) oraz poprawy jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych w gminie (przestrzenno-funkcjonalna). Powyższe kierunki działania akcentują poprawę infrastruktury technicznej – budynków i przestrzeni użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych oraz dróg z zachowaniem wysokich standardów dbałości o środowisko naturalne. W wymiarze społecznym natomiast podkreślają włączenie mieszkańców w tworzenie przestrzeni na obszarze rewitalizowanym.

W ramach wypracowanych celów szczegółowych określono kierunki działań, których realizacja przyczyni się do zrealizowania opisanych powyżej celów.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji:

- podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców,
- wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie),
- zwiększanie aktywności i inicjatyw społecznych i edukacyjnych,
- zachęcanie mieszkańców do integracji i wspólnego spędzania czasu,
- kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród społeczności,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- poprawa warunków infrastrukturalnych dla instytucji świadczących usługi społeczne,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne,
- zagospodarowanie nieruchomości na cele kulturalne i społeczne,

- zagospodarowanie terenów zielonych,
- modernizacja i przebudowa dróg,
- modernizacja energetyczna budynków.

Przyjęte do realizacji kierunki działań wynikają z określonego celu głównego Programu Rewitalizacji oraz jego celów szczegółowych. Ich realizacja wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej wizji obszaru rewitalizacji po rewitalizacji.

8. Projekty planowane do realizacji w ramach procesów rewitalizacyjnych

W celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego zaproponowano przedsięwzięcia stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy.

Przedsięwzięcia te mogą dotyczyć zarówno działań infrastrukturalnych („twardych”), takich jak: remonty, adaptacje, rozbudowa obiektów infrastrukturalnych czy termomodernizacje, jak i działań społecznych („miękkich”), które obejmują takie działania jak: integracja i aktywizacja mieszkańców, organizacja szkoleń, kursów.

8.1. Główne projekty i przedsięwzięcia planowane do realizacji

Poniżej przedstawiony został wykaz głównych projektów zaplanowanych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji.

Przedsięwzięcie I.	Rozwój aktywności społecznej wybranych grup społecznie poprzez udostępnienie zaadoptowanych na cele rekreacyjne terenów położonych wzdłuż miejskich murów obronnych
Część inwestycyjna	zagospodarowanie na cele rekreacyjne terenów podmiejskich położonych wzdłuż murów obronnych.
Część społeczna:	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja ruchowa i sportowa mieszkańców miasta ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży poprzez wprowadzenie operatora zewnętrznego np. klubu sportowego organizującego zajęcia sportowe na wskazanym terenie; • współpraca z podmiotem prywatnym prowadzącym wynajem kajaków, rowerów etc.; • współpraca np. z kołem wędkarskim w zakresie popularyzacji tej formy spędzania wolnego czasu, organizacji zawodów, spotkań towarzystw wędkarskich, plenerów fotograficznych;

Przedsięwzięcie II.	Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej ze szczególnym naciskiem na przeciwdziałanie przejawom patologii społecznych i wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie ogólnodostępnej przestrzeni publicznej na cele społeczne
Część inwestycyjna	stworzenie ciągu rekreacyjnego i adaptacja przestrzeni na cele społeczne
Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja ruchowa osób starszych i niepełnosprawnych na dostosowanym pasażu poprzez prowadzenie programów rekreacyjnych przez operatorów z trzeciego sektora np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, PSOUU; • inicjowanie różnych form aktywności mieszkańców w nowoutworzonej przestrzeni publicznej poprzez organizację spotkań międzysąsiedzkich czy innych grup mieszkańców organizujących spotkania w plenerze; • aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez organizację konkursów plastycznych i fotograficznych; • zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży; • stworzenie możliwości edukacji w zakresie środowiska i przyrody; • wsparcie dla działań i akcji organizowanych oddolnie w przestrzeni miejskiej (festyny, happeningi, jarmarki i wyprzedaże, akcje dla konkretnych grup wiekowych etc.).
Przedsięwzięcie III.	Aktywizacja gospodarcza oraz społeczno-zawodowa mieszkańców gminy Trzebiatów poprzez utworzenie zakładu aktywizacji zawodowej w obiekcie zabytkowym (młynie zbożowym) zaadaptowanym do nowych funkcji.
Część inwestycyjna	renowacja i adaptacja młyna na cele turystyczne poprzez utworzenie muzeum technik młynarskich i piekarskich „Od ziarenka do bochenka”
Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności kulturalnej, edukacyjnej i gospodarczej w odrestaurowanym obiekcie przez wybranego w drodze konkursu/przetargu operatora/operatorów, oferującego obsługę zarówno części ekspozycyjnej [proces wytwórczy, szlak ginących zawodów] jak i gastronomicznej [piekarnia, browar]; • realizacja projektów szkoleniowych mających na celu organizację szkoleń i kursów, dzięki którym uczestnicy

	<p>nabędą kompetencje i kwalifikacje niezbędne do podjęcia pracy w branżach turystycznej i okołoturystycznej w tym. m.in. kursy nauki języków obcych, kursy przewodnika turystycznego...;</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja projektów edukacyjnych, w tym o charakterze powszechnej edukacji obywatelskiej, umacniające poczucie lokalnej tożsamości i więzi z tradycją miejsca oraz odbudowujące patriotyzm lokalny; • realizacja działań zmierzające do ożywienia zapomnianych lokalnych tradycji; • działania mające na celu tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców;
Przedsięwzięcie IV.	Wzmocnienie rangi funkcjonujących i pobudzenie trendu do powstawania nowych lokalnych organizacji pozarządowych oraz akcji społecznych poprzez utworzenie siedziby NGO jako miejsca zabezpieczającego potrzeby lokalowe organizacji pozarządowych
Część inwestycyjna	adaptacja budynku "Baltony" pod potrzeby NGO i OPS
Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • operator OPS jak zarządca obiektu przeznaczonego na siedziby miejscowych NGO, które obsługują lokalną społeczność ze szczególnym uwzględnieniem działań socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci młodzieży ze środowisk patologicznych i wykluczonych; • udostępnienie infrastruktury lokalnym organizacjom pozarządowym, które w celu efektywniejszego prowadzenia działalności wymagają bezpiecznych i dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków do prowadzenia działalności społecznej, w tym: rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zajęć aktywizujących; • działania służące aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluceniem społecznym.
Przedsięwzięcie V.	Wzrost bezpieczeństwa społeczności lokalnej poprzez rewaloryzację Parku Miejskiego i stworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej
Część inwestycyjna	odtworzenie historycznego układu zaniedbanego parku miejskiego poprzez odtworzenie szaty roślinnej połączone z utworzeniem

	nowych miejsc rekreacji mieszkańców
Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • wybór operatora projektu spośród lokalnych NGO [np. Królewski Gaj, organizacje działkowców], który przeprowadzi odbudowę przyrodniczą obszaru; • zaangażowanie społeczności lokalnej przy projektowaniu i pielęgnowaniu przestrzeni wspólnych; • realizacja przedsięwzięć ekologicznych; • organizacja cyklicznych wydarzeń ożywiających przestrzeń publiczną; • stworzenie możliwości edukacji w zakresie środowiska i przyrody;
Przedsięwzięcie VI.	Wzrost przedsiębiorczości społeczności lokalnej poprzez zwiększenie atrakcyjności gospodarczej centrum miasta.
Część inwestycyjna	remonty, renowacje budynków własnościowych, wspólnotowych, przekształcenie pustostanów na lokale użytkowe z ofertą handlową lub usługową
Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie terenów miejskich pod potrzeby lokalnych przedsiębiorców; • tworzenie warunków do rozwoju turystyki; • organizacja imprez, eventów zachęcających do odwiedzin tego rejonu miasta – operator Trzebiatowski Ośrodek Kultury; • wsparcie w zakresie zakładania działalności gospodarczej w tym tworzenie spółdzielni socjalnych; • realizacja projektów szkoleniowych mających na celu organizację szkoleń i kursów, dzięki którym uczestnicy nabędą kompetencje i kwalifikacje niezbędne do podjęcia pracy w branżach turystycznej i okołoturystycznej w tym. m.in. kursy nauki języków obcych, kursy przewodnika turystycznego...; • realizacja projektów zakładających organizację staży i praktyk zawodowych u pracodawców z branży turystycznej i okołoturystycznej;
Przedsięwzięcie VII.	Aktywnie sprostać zmianom.
Część inwestycyjna	BRAK

Część społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej, • Praca socjalna • Usługa asysty rodzinnej, • Wsparcie specjalistyczne – prawnik, psycholog, terapeuta, • Warsztat kompetencji rodzicielskich, • Wyjazd treningowy rodzinny, • Terapia rodzinna, • Badanie ekarsie – medycyna pracy, • Zabezpieczone książeczki zdrowia, • Usługi zdrowotne – okulista, optyk, • Opłacenie czesnego w szkole ponadgimnazjalnej, • Zapewnienie opieki dla dzieci uczestników
-----------------	---

Poniżej w tabelach zaprezentowano wszystkie podstawowe projekty, które zaplanowano do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiatów.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 1

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
☐ gospodarczy
☒ środowiskowy
☒ przestrzenno-funkcjonalny
☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia	
ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ WYBRANYCH GRUP SPOŁECZNIE POPRZEZ UDOSTĘPNIENIE ZAADOPTOWANYCH NA CELE REKREACYJNE TERENÓW POŁOŻONYCH WZDŁUŻ MIEJSKICH MURÓW OBRONNYCH	
2. Lokalizacja przedsięwzięcia	
Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)	Nie dotyczy
Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu	Działka nr 192/7 i część działki 202/3 obręb 5 Trzebiatów
3. Realizacja przedsięwzięcia	
Podmiot zgłaszający/ Realizator	
Pełna nazwa:	Stowarzyszenie AT Aktywny Trzebiatów
Osoba reprezentująca:	Agata Zakrzewska
Adres korespondencyjny:	Białoboki 42; 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	693 308 387
e-mail:	agata.zakrzewska@wp.pl
4. Charakterystyka przedsięwzięcia	Opis stanu istniejącego <p>Teren zlokalizowany na 2 działkach gminnych położonych na północno-zachodnim obrzeżu Trzebiatowa o pow. łącznej 15 677 m² o niewykorzystanych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych. Ten fragment murów obronnych wraz z obszarem rekreacyjnym dla mieszkańców Trzebiatowa znajduje się bezpośrednio nad rzeką Regą. Część rzeki Regi na terenie Gminy Trzebiatów (od strony południowej gminy do Placu Lipowego w Trzebiatowie) objęta jest Projektowanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk „Dorzecze Regi” PLH 320049 (wcześniej Dolina Regi). Dorzecze Regi jest to specjalny obszar ochrony siedlisk, obejmujący dolinę rzeki Regi wraz z jej dopływami. Obszar obejmuje swymi granicami dolinę Regi od Trzebiatowa do jej obszarów źródłowych oraz szereg dolin dopływów: Starej Regi, Brzeźnickiej Węgorzy, Piaskowej, Sępólnej, Uklei, Rekowy i Mołstowej. Z łącznej długości rzeki wynoszącej ok. 172 km, w obszarze Dorzecza Regi znajduje się około 160 km. Wymienioną formą ochrony przyrody objęte są doliny rzeczne (dno wraz ze zboczami rzek),</p>

	<p>natomiast w obszarach miejskich zabudowanych obszar ten ograniczony jest generalnie do rzecznoego koryta. Jest to obszar o dużej różnorodności zbiorowisk oraz o bardzo ciekawych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Sama rzeka Rega stanowi jedną z większych rzek Przymorza i jedną z najdłuższych rzek polskich wpadających bezpośrednio do Bałtyku. Jest też ważnym korytarzem ekologicznym o znaczeniu ponadregionalnym, stwarzającym wraz z jej dopływami doskonałe warunki do wędrówek tarłowych ryb łososiowatych, zachowując tym samym prawie w całej swej długości charakter cieku łososiowego. Charakterystyka morfologiczna tej rzeki sprawia, że znajdują tam dobre warunki bytowania zarówno ryby łososiowate, jak i karpionowate reofilne. Ichtyofaunę rzeki stanowią obserwowane w jej wodach również takie ryby jak: karpie, karasie pospolite, sumy, okonie, sandacze, certy, leszcze, liny, płocie, ukleje, szczupaki, ale również łososie, pstrągi potokowe, trocie wędrówne czy lipienie. Podkreślić też należy bogactwo florystyczne i faunistyczne doliny, co poświadczają długie listy gatunków ważnych (rzadkich i zagrożonych). Wśród zaobserwowanych gatunków płazów, gadów, ptaków i ssaków, które bytują w obrębie Dorzecza Regi można wyróżnić: żaby brunatne i zielone, ropuchę szarą, żółwia błotnego, bociana białego, derkacza, łąbiedzia niemego, bielika, kanię rdzawą, a obecnie również bobra europejskiego. Warto również wspomnieć, że rzeka Rega jest bardzo chętnie odwiedzana przez kajakarzy, którzy podziwiają piękny krajobraz doliny rzeki. W celu ułatwienia uprawiania tego typu turystyki wykonane zostały w kilku miejscowościach powiatu gryfickiego, w tym również w Trzebiatowie, przystanie kajakowe. Rzeka pełni ważne funkcje rekreacyjne jako szlak kajakowy i miejsce połowów wędkarskich.</p> <p>W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta dla omawianego obszaru została ustalona funkcja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działka nr 192/7 w niewielkiej części nie jest objęta planem miejscowym a w pozostałej części objęta jest „mpzp Miasta Trzebiatowa w formie planu rewaloryzacji Starego Miasta” (Uchwała Nr XXIX/210/96 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 30.12.1996r.), w którym posiada następujące ustalenia funkcjonalne: KzIo1-zieleń publiczna o charakterze parkowym z podstawowymi urządzeniami rekreacyjnymi, spacerowy ciąg pieszy biegnący wokół Starego Miasta, przedpole widokowe panoramy Starego Miasta, oglądanej z przeciwległego brzegu rzeki Regi i z ul. Półwiejskiej, obsługa techniczna średniowiecznego muru obronnego, - część działki 202/3 zgodnie z ww. planem miejscowym posiada następujące ustalenia funkcjonalne: KzIo2-zieleń publiczna o charakterze parkowym z podstawowymi urządzeniami rekreacyjnymi, spacerowy ciąg pieszy biegnący wokół Starego Miasta, przedpole widokowe panoramy Starego Miasta, oglądanej z ul. Podmiejskiej i Półwiejskiej, obsługa techniczna średniowiecznego muru obronnego, KzIVo1-zieleń publiczna, ochrona linii brzegowej rzeki Regi i Młynówki obsługa techniczna średniowiecznego muru obronnego, przedpole widokowe panoramy Starego Miasta, oglądanej z ul. Podmiejskiej i Półwiejskiej. <p>Obecnie na omawianym terenie znajdują się objęte wpisem do rejestru zabytków średniowieczne mury obronne oraz nieużytki. Teren częściowo podmokły, zalewowy. Stan techniczny zlokalizowanych obiektów zagraża ich dalszej egzystencji i pełnieniu funkcji zabytku. Na terenie nie znajduje się żadna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna ani sportowa.</p>
	Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie

	<p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zagospodarowanie na cele rekreacyjne terenów podmiejskich położonych wzdłuż murów obronnych; 2. zabezpieczenie i konserwacja zabytków; 3. utrzymanie zaplanowanej funkcji; 4. aktywizacja ruchowa i sportowa mieszkańców miasta ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży oraz osób i rodzin wykluczonych a także zagrożonych wykluczeniem społecznym.
	Działania
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adaptacja terenu do funkcji rekreacyjnej poprzez utworzenie ciągu spacerowego, ścieżki rowerowej, tras northwalkingu, stancji wędkarskiej i kajakowej; 2. Renowacja i konserwacja zabytkowych murów obronnych; 3. Ustanowienie operatora zewnętrznego np. klubu sportowego organizującego zajęcia sportowe na wskazanym terenie, współpraca z podmiotem prywatnym prowadzącym wynajem kajaków, rowerów itd, współpraca np. z kołem wędkarskim w zakresie popularyzacji tej formy spędzania wolnego czasu, organizacji zawodów, spotkań towarzystw wędkarskich, plenerów fotograficznych.
	Przewidywane rezultaty
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia utworzonych przestrzeni rekreacyjnych; 2. Długość poddanych renowacji murów obronnych; 3. Ilość imprez plenerowych i sportowych na powstałej pow. rekreacyjnej 4. Ilość osób korzystających z oferty operatora oraz biorących udział w planowanych imprezach; 5. Ilość osób ze środowisk wykluczonych zaangażowanych w organizację i udział w planowanych wydarzeniach.

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	3 500 000 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	1 400 000 zł.
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	2 100 000 zł – RPO WZP 2014-2020 Działanie 4.1 Dziedzictwo kulturowe/ Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji

2018	2020
7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieg Nałęcz – coroczna impreza Upamiętniający tragiczną śmierć patrona grupy i honorowego obywatela Trzebiatowa gen. Dyw. Stanisława Nałęcz-Komornickiego oraz pozostałych osób katastrofy smoleńskiej – organizator Klub wojskowy 7 BOW TRZEBIATÓW i Grupa rekonstrukcji historycznej „Nałęcz”; 2. Wypożyczalnia kajaków i rowerów – organizator PTTK WAGANT; 3. Zajęcia fitness dla mieszkańców – organizator Trzebiatowski Klub Miłośników Fitness; 4. Zawody wędkarskie – organizator Polski Związek Wędkarski: Koło Trzebiatów Miasto, Wiarus, Dragon Nowielice 	
8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających	
<p>RPO WZP 4.1 Dziedzictwo kulturowe; RPO WZP 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym</p>	

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 2

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
- ☐ gospodarczy
- ☒ środowiskowy
- ☒ przestrzenno-funkcjonalny
- ☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia

WZMACNIANIE TOŻSAMOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ ZE SZCZEGÓLNYM NACISKIEM NA PRZECIWDZIAŁANIE PRZEJAWOM PATOLOGII SPOŁECZNYCH I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZECZ UTWORZENIE OGÓLNODOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ NA CELE SPOŁECZNE

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)

Nie dotyczy

Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu

Działka nr 142/1 i 143 obręb 5 Trzebiatów

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator

Pełna nazwa:	Gmina Trzebiatów
Osoba reprezentująca:	Burmistrz Trzebiatowa
Adres korespondencyjny:	ul. Rynek 1 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	913872984
e-mail:	sekretariat@trzebiatow.pl

4. Charakterystyka przedsięwzięcia

Opis stanu istniejącego

Teren zlokalizowany na 2 działkach gminnych położonych w centralnej części miasta, wzdłuż biegu rzeki Młynówka o pow. łącznej 7 795 m² o niewykorzystanych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych.

Ulica Zielona znajduje się w centrum miasta, pomiędzy zachowanymi średniowiecznymi murami obronnymi, a kanałem Młynówka. Stanowi deptak spacerowy oraz zapewnia dojazd mieszkańcom położonych przy niej posesji oraz służbom komunalnym. Obecnie nawierzchnia na całej długości odcinka jest w bardzo złym stanie technicznym. Płyty są powybrzuszane, zdeformowane przez układy korzeni sąsiadujących z nią drzew. Proces niszczenia nawierzchni potęgowany jest przez wodę opadową, która spływając ze skarpy powoduje podmywanie płyt betonowych.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta dla

	<p>wskazanego obszaru została określona funkcja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działka nr 142/1 objęta jest MPZP Miasta Trzebiatowa w formie planu rewaloryzacji Starego Miasta” (Uchwała Nr XXIX/210/96 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 30.12.1996r.), w którym posiada następujące ustalenie funkcjonalne: KDpo3 – ulica pieszojezdna, pełni rolę ciągu pieszego z możliwością dojazdów do poszczególnych posesji, ul. Zielona, jednokierunkowa, zakaz parkowania, nawierzchnia w poziomie chodnika, ochrona ciągu widokowego na odcinku około 210m od skrzyżowania z ul. Plac Lipowy, - działka nr 143 w ww. mpzp posiada następujące ustalenia funkcjonalne: KzIo6 – zieleń publiczna o charakterze parkowym z podstawowymi urządzeniami rekreacyjnymi, punkt widokowy na „Basztę Kaszaną”, ochrona linii brzegów rz. Młynówki, KzIlo2- zieleń publiczna, dopuszcza się użytkowanie terenów w formie ogrodów, bez prawa budowy altan, Kdpo4- projektowany dojazd gospodarczy do posesji ul. Zielona Nr 1 i 1a. <p>Malowniczy obszar położony wewnątrz miasta, wzdłuż rzeczki Młynówka, na której znajduje się zabytkowa elektrownia wodna. Obszar zdewastowany, zdziczały, zaśmiecony, często odwiedzany przez mieszkańców spożywających alkohol, wszczynających awantury i burdy. Miejsce postrzegane jako niebezpieczne, zapuszczone ale posiadające potencjał przestrzeni publicznej, która po uporządkowaniu ma gwarantowany pozytywny odbiór mieszkańców poszukujących ciszy, kontaktu z naturą, chłodnej przestrzeni w upalne dni. Na terenie znajduje się szczytkowa infrastruktura turystyczna tj. przystań kajakowa ale brak oświetlenia, uregulowanych ścieżek i chodników, udogodnień architektonicznych dla osób starszych, niepełnosprawnych, rodziców z małymi dziećmi czy wydzielonego miejsca spotkań.</p>
	<p>Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie</p> <p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zagospodarowanie na cele rekreacyjne terenów śródmiejskich położonych wzdłuż rzeki; 2. odtworzenie walorów przyrodniczych terenu; 3. nadanie nowej funkcji rewitalizowanemu obszarowi tj. zielonego płuca miasta i spotkań mieszkańców; 4. aktywizacja ruchowa osób starszych i niepełnosprawnych na projektowo dostosowanym pasażu. <p>Przebudowa ul. Zielonej w Trzebiatowie ma na celu nie tylko jej rewitalizację, ale także aktywację terenów znajdujących się przy murach obronnych oraz zintegrowanie ich z pozostałą częścią miasta, tak aby stanowiły unikalną, ogólnodostępną przestrzeń publiczną, wyróżniającą się w skali całego Trzebiatowa. Ciąg pieszo-jezdny przeprowadzany jest w miejscu już istniejącego, ale nie dającego mieszkańcom w pełni możliwości korzystania z niego, a turystom zapamiętania, że Trzebiatów jest miastem średniowiecznym położonym na rzeką Regą. Program projektowanego założenia skierowany jest do różnych grup wiekowych i ma umożliwiać im różne formy wypoczynku, zarówno czynnie, jak i biernie. Projekt rewitalizacji ul. Zielonej w Trzebiatowie oraz terenów rekreacyjnych do niej przyległych, przewiduje wykonanie nasadzeń nowych drzew, krzewów i trawników, poprzedzone wcześniejszym przygotowaniem terenu pod ich nasadzenie oraz zabezpieczenie skarp metodą hydroobsiewu przed erozją wodną i wietrzną. Zieleń skomponowana jest na zasadzie barwnych, kontrastowych plam tak by była atrakcyjna przez cały rok.</p>

	<p>Ideą koncepcji była aktywacja terenów znajdujących się przy murach obronnych, tak by stanowiły integralną część miasta, a nie osobny „organizm”, jak miało to miejsce do tej pory. Powstała unikalna, ogólnodostępna przestrzeń publiczna wyróżniająca się w skali Trzebiatowa formą, treścią oraz wielofunkcyjnością, która stanowi o atrakcyjności tego terenu. Założenie daje mieszkańcom możliwość identyfikacji z miejscem zamieszkania, a turystom zapamiętanie faktu, że Trzebiatów jest miastem średniowiecznym położonym nad rzeką Regą. Program projektowanego założenia skierowany jest do różnych grup wiekowych. Zieleń skomponowana jest na zasadzie barwnych kontrastowych plam tak by była atrakcyjna przez cały rok. Charakter naturalistyczny zieleni utrzymano wzdłuż ul. Zielonej, przez uporządkowanie pasa z roślinnością nad kanałem Młynówka. Na terenie projektowanej promenady [ul. Zielonej] w miejscu po byłym zbiorniku gazu miał powstać plac zabaw dla dzieci. Rekreacja bierna przyjmuje różnorodne formy, tak by każdy z użytkowników był w stanie znaleźć satysfakcjonujący go sposób spędzania wolnego czasu. Promenada, co najważniejsze, umożliwia spacer wzdłuż murów obronnych i odpoczynek wśród zieleni. W bezpośrednim sąsiedztwie Baszty Kaszanej zlokalizowano zieloną plażę, gdzie będzie można rozłożyć leżaki czy koce i korzystać z kąpieli słonecznych. Ponieważ obecnie biesiadowanie z przyjaciółmi na świeżym powietrzu jest jedną z najbardziej popularnych form spędzania czasu wolnego, dlatego nieopodal starej trafostacji znajduje się miejsce na ognisko.</p> <p>Działania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie pasażu rekreacyjno-spacerowego wraz z oświetleniem i infrastrukturą parkową; 2. Utworzenie miejsca spotkań międzysąsiedzkich i placu np. do gry w bule; 3. Nasadzenia i uporządkowanie terenu rewitalizowanego; 4. Wprowadzenie operatorów z trzeciego sektora np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, PSOUU. <p>Przewidywane rezultaty</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia utworzonych przestrzeni rekreacyjnych; 2. Powierzchnia zrewaloryzowanych obszarów zielonych; 3. Ilość imprez plenerowych i sportowych na powstałej pow. rekreacyjnej; 4. Ilość osób biorących udział w organizowanych zajęciach oraz imprezach plenerowych.
--	---

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	3 000 000 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	1 200 000 zł.

Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	1 800 000 zł – 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ulica Poetów – coroczny, majowy happening pod nazwą Ulica Poetów oferujący szereg wydarzeń, które odbywają się także w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek, służy promocji czytelnictwa, poezji i autorów odwiedzających Pałac nad Młynówką – organizator Trzebiatowski Ośrodek Kultury; 2. Zajęcia ruchowe dla osób starszych i niepełnosprawnych – organizacja zajęć o charakterze prozdrowotnym, edukacyjnym o prowadzenia zdrowego stylu życia i aktywności sportowej – organizator Stowarzyszenie Aktywny Trzebiatów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, PSOUU; 3. Uruchomienie punktu informacji turystycznej w Baszcie Kaszanej - uzupełnienie oferty miasta o usługi informacji turystycznej w tym informowanie o życiu kulturalno-sportowym, dystrybucja materiałów dotyczących celów i kierunków rozwoju miasta, tras turystycznych, zabytków, ekspozycji muzealnych oraz imprez cyklicznych i okazjonalnych organizowanych w Trzebiatowie – organizator Stowarzyszenie Historyczny Trzebiatów – Chąśba

8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających
<p>RPO WZP 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe</p> <p>RPO WZP 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 3

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
- ☒ gospodarczy
- ☐ środowiskowy
- ☒ przestrzenno-funkcjonalny
- ☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia

AKTYWIZACJA GOSPODARCZA ORAZ SPOŁECZNO-ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW GMINY TRZEBIATÓW POPRZECZ UTWORZENIE ZAKŁADU AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W OBIEKCIE ZABYTKOWYM (MŁYNIEM ZBOŻOWYM) ZAADOPTOWANYM DO NOWYCH FUNKCJI.

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)

ul. Słowackiego 58, 72-320 Trzebiatów

Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu

Działka nr 172/2, 172/3 i 173/22 obręb 5 Trzebiatów

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator

Pełna nazwa:	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Trzebiatowie
Osoba reprezentująca:	Halina Alenkuć
Adres korespondencyjny:	ul. Cicha 5, 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	913872080
e-mail:	zk.trzebiatow@psouu.org.pl

4. Charakterystyka przedsięwzięcia

Opis stanu istniejącego

Obiekt zlokalizowany na działce 172/3 obręb 5 Trzebiatów, stanowiący mienie komunalne. W chwili obecnej obiekt nieużytkowany, w złym stanie technicznym, posiadający pełne zabytkowe wyposażenie do produkcji mąki i przetworów zbożowych. Obiekt o walorach zabytku techniki

Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie

	<p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przywrócenie funkcji gospodarczej obiektu poprzez utworzenie muzeum technik młynarskich i piekarskich; 2. Nadanie nowych, dodatkowych funkcji poprzez utworzenie zaplecza kulturalno-edukacyjnego o ginących zawodach, technikach wytwarzania żywności; 3. Nadanie nowej funkcji gospodarczej poprzez utworzenie lokalnego mini browaru uzupełniającego ofertę gastronomiczną młyna; 4. Utworzenie nowych miejsc pracy dla osób wykluczonych, pokonujących bariery natury psychicznej, funkcyjnej, społecznej.
	Działania
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Renowacja i adaptacja młyna pod cele wystawinnicze; 2. Instalacja mini browaru; 3. Opracowanie scenariusza wystawy; 4. Utworzenie zakładu aktywizacji zawodowej dla osób objętych działalnością prowadzoną przez PSOUU, który prowadziłby działalność statutową w zrewitalizowanym obiekcie.
	Przewidywane rezultaty
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrewitalizowana powierzchnia obiektu; 2. Wartość odrestaurowanych urządzeń; 3. Ilość miejsc pracy utworzonych w obiekcie; 4. Ilość osób objętych planowanymi działaniami w zakresie pobudzenia lokalnego rynku pracy dla osób wykluczonych, zagrożonych bezrobociem, niepełnosprawnych, wymagających rehabilitacji zawodowej i społecznej.

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	4 000 000 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	1 600 000 zł.
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	2 400 000 zł – 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
1. Zakład Aktywizacji Zawodowej – utworzenie przez PSOUU Zakładu Aktywizacji Zawodowej,

który zajmowałby się obsługą gospodarczą, gastronomiczną i turystyczną przedsięwzięcia. ZAZ, jako forma działalności dostępna tylko dla organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności osobami z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności, miałby na celu prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych znajdujących się pod opieką miejscowego oddziału PSOUU. Powstanie nowych miejsc pracy, aklimatyzacja osób niepełnosprawnych będących dotąd pozbawionych możliwości wejścia na rynek pracy oraz utrwalenie pozycji zawodowej osób objętych opieką PSOUU byłoby głównym celem dodatkowych działań rewitalizacyjnych w proponowanym przedsięwzięciu.

8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających

RPO WZP 4.1 Dziedzictwo kulturowe;
RPO WZP 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 4

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
☐ gospodarczy
☐ środowiskowy
☒ przestrzenno-funkcjonalny
☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia

WZMOCNIENIE RANGI FUNKCJONUJĄCYCH I POBUDZENIE TRENDU DO POWSTAWANIA NOWYCH LOKALNYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ AKCJI SPOŁECZNYCH POPRZECZ UTWORZENIE SIEDZIBY NGO JAKO MIEJSCA ZABEZPIECZAJĄCEGO POTRZEBY LOKALOWE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)	Plac Muzealny 5, 72-320 Trzebiatów ul. Witosa 7, 72-320 Trzebiatów
Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu	Działka nr 231 obręb 4 Trzebiatów Działka nr 11/6 obręb 5 Trzebiatów

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator	
Pełna nazwa:	Trzebiatowskie Towarzystwo Kultury
Osoba reprezentująca:	Renata Teresa Korek
Adres korespondencyjny:	Wojska Polskiego 67
Telefon kontaktowy:	913872619
e-mail:	-

4. Charakterystyka przedsięwzięcia	Opis stanu istniejącego
	<p>Funkcjonujące na terenie miasta organizacje pozarządowe często nie posiadają własnej siedziby ani odpowiedniego lokum do realizacji zadań statutowych. Gmina, w miarę możliwości, udostępnia na preferencyjnych warunkach organizacjom społecznym, lokale użytkowe jednakże ich znikoma ilość skutecznie ogranicza pole działania podejmowanych przez miejscowe stowarzyszenia inicjatyw społecznych. Biorąc pod uwagę rosnącą rolę trzeciego sektora w funkcjonowaniu lokalnych społeczności i samorządów miasto pozytywnie ocenia zgłoszoną propozycję utworzenia siedziby NGO. Proponuje przeznaczyć na ten cel dwie alternatywne lokalizacje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualna siedziba OPS na chwilę obecną bez dostosowanych powierzchni na dodatkowe funkcje posiadająca niedostosowane zaplecze na opisywany cel. 2. Wyłączona z użytkowania kamienica – budynek wpisany do rejestru zabytków – o powierzchni użytkowej ok. 550 m2 w złym stanie technicznym.

	Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie
	<p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umieszczenie w jednym, dostosowanym do potrzeb organizacji pozarządowych obiekcie siedziby lokalnych NGO; 2. Wyłonienie w drodze konkursu operatora siedziby, który poza funkcją zarządcy byłby inicjatorem szkoleń organizacji pozarządowych w zakresie możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych i realizacji zadań statutowych; 3. Pełnienie przez operatora funkcji koordynatora działań NGO w ten sposób aby ukierunkowane działania były dostosowywane zarówno do lokalnych oczekiwań jak i obsługi terenów pozbawionym wsparcia ze strony rządowej i samorządowej.
	Działania
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adaptacja jednego z ww. obiektów do planowanej funkcji; 2. Utworzenie zaplecza multimedialnego, kulinarnego, szkoleniowego w adaptowanym obiekcie; 3. Dostosowanie obiektu do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych, cechujących się ograniczeniami funkcyjnymi.
	Przewidywane rezultaty
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrewitalizowana powierzchnia obiektu; 2. Ilość miejsc pracy utworzonych w obiekcie; 3. Ilość osób objętych planowanymi działaniami w zakresie wsparcia społecznego oferowanego przez użytkujące obiekt organizacje; 4. Ilość użytkowników dostępnych na miejscu urządzeń multimedialnych, poligraficznych i komunikacyjnych.

3. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	3 500 000 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	1 400 000 zł.
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	2 100 000 zł – 9.3 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

4. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

5. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
---

1. Grupa samopomocowa AA – działalność zespołu osób, stworzonego w celu utrzymywania trzeźwości własnej i wspierania innych w jej osiągnięciu, poprzez dzielenie się swoim doświadczeniem;
2. Grupa wsparcia dla ofiar przemocy – utworzenie zespołu podejmującego działania w kierunku zatrzymania przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie świadomości przysługujących praw, wzrost poczucia własnej wartości i kompetencji społecznych. Grupa posiadałaby możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i prawnego oraz usług mediatora;
3. Grupa wsparcia dla osób uzależnionych przeznaczona jest dla rodzin, które dotknął problem uzależnienia od narkotyków, alkoholu najbliższych. Jest miejscem, gdzie rodziny otrzymają pomoc w uzyskaniu równowagi psychicznej, gdzie w sposób otwarty i bezpieczny mogą porozmawiać o swoich problemach z osobami w podobnej sytuacji, mogą dzielić się swoim doświadczeniem, zdobywać wiedzę na temat, czym jest uzależnienie i w jaki sposób doprowadzić osobę uzależnioną do leczenia;
4. Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych – pomoc skierowana do osób żyjących w otoczeniu uzależnionego, które często przejmują rolę ochronną, opiekuńczą w stosunku do uzależnionego. Grupa byłaby miejscem gdzie istniałaby możliwość ujawnienia skrywanych emocji i dyskusja nad rozwiązaniem codziennych problemów;
5. Szkoła dla rodziców – warsztat kompetencji rodzicielskich – działanie skierowane do rodziców oferujące podnoszenie kompetencji rodzicielskich, wspieranie rodziców w radzeniu sobie, w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, nauka umiejętności porozumiewania się, nauka dialogu i kształtowanie więzi opartych na wzajemnym szacunku;
6. Warsztaty kulinarne – Na warsztatach będzie można uzyskać wiedzę teoretyczną i praktyczną na temat zdrowych, smacznych i dostępnych dań i potraw. Zajęcia mają na celu wyrobienie zdrowych i oszczędnych nawyków żywieniowych;
7. Doradztwo NGO – utworzenie miejsca, w którym organizacje pozarządowe mają możliwość uzyskania informacji nt. założenia organizacji pozarządowej, prowadzenia księgowości w organizacji, zasadach tworzenia organizacji pożytku publicznego i uzyskiwania 1%, roli pracowników, współpracowników, wolontariuszy oraz współpracy z administracją, biznesem, mediami, pozyskiwania środków na działalność swojej organizacji pozarządowej, przygotowania oferty na realizację zadania publicznego, zasadami rozliczania;
8. Punkt specjalistycznego poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi – organizacja miejsca, w którym zwracający się o pomoc mogliby uzyskać wsparcie służące poprawie, jakości życia rodzinnego oraz relacji w rodzinach osób zwracających się o pomoc w związku z problemami dotyczącymi zewnętrznych stosunków grupy rodzinnej, jej konfliktów z instytucjami i środowiskiem zamieszkania, ze stosunkami wewnątrzrodzinnymi;
9. Punkt konsultacyjno-informacyjny GKRPA – poradnictwo specjalistyczne prawne, psychologiczne, terapeutyczne;
10. Sala konferencyjna – lokalne kampanie, spotkania i pogadanki
11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze – zajęcia terapeutyczne dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi
12. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa wraz z działaniami towarzyszącymi
13. Działalność GKRPA
14. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych

Organizator: Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
---

6. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających
RPO WZP 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej RPO WZP 7.2 Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 5

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
- ☐ gospodarczy
- ☒ środowiskowy
- ☒ przestrzenno-funkcjonalny
- ☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia

WZROST BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ POPRZECZ REWALORYZACJĘ PARKU MIEJSKIEGO I STWORZENIE BEZPIECZNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)	Nie dotyczy
--	-------------

Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu	Działka nr 291/8, 291/9, 292 i 293 obręb 4 Trzebiatów
---	---

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator	
Pełna nazwa:	Stowarzyszenie Królewski Gaj
Osoba reprezentująca:	Jacek Handor
Adres korespondencyjny:	ul. Lipowa 20/3 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	502320085
e-mail:	jacek.handor@gmail.com

4. Charakterystyka przedsięwzięcia	Opis stanu istniejącego
	<p>Park Miejski w Trzebiatowie to obszar historycznego założenia parkowego „Królewski Gaj”. Pierwsze drzewa naszego parku zostały posadzone w 1843 roku. Posadzono wówczas 6 000 drzewek z miejskich lasów oraz 600 z krajowej szkoły drzewek z Poczdamu. Rośnie tu imponujący drzewostan, z przedstawicielami gatunków t.j. sosna pospolita, świerk kłujący, jodła pospolita, lipa drobnolistna i szerokolistna, klon pospolity i klon jawor, buk zwyczajny, grab pospolity, dąb szypułkowy i dagleza [przy ogrodzeniu]. Po ściółce płożą się bluszcz. W Trzebiatowskim parku uczniowie Szkoły Podstawowej z Rogoziny stworzyli dydaktyczną ścieżkę przyrodniczą, która posiada 9 przystanków, a na każdym z nich można poznawać inne walory przyrodnicze [gatunki roślin, drzew, staw, „Królewski Gaj” – który dał początek naszemu parkowi i w którym znajdowały się popiersia wszystkich królów pruskich, w tym Fryderyka I urodzonego w Trzebiatowie i zbudowany w gustownym stylu „dworek Fryderyka”, który służył jako</p>

	<p>kasyno. Na najwyższym wzniesieniu znajdowała się też wieża widokowa, z której można było obserwować miasto, okoliczne wsie i wybrzeże]. U podnóża stała strzelnica [zachowana do dziś], a obok był amfiteatr, kręgielnia, staw z dwoma wyspami [w części zachowany do dziś].</p> <p>We wschodniej części parku usytuowany jest pomnik upamiętniający poległych mieszkańców w I Wojnie Światowej. Zachodnia część założenia jest poprzecinana licznymi rowami melioracyjnymi. W północno-zachodniej części parku położony jest prostokątny 'Staw Łabędzi' z centralnie usytuowaną wysepką dla ptaków. Wokół zbiornika wodnego biegnie alejka z drewnianymi kładkami umieszczonymi nad sąsiadującymi ze stawem rowami. W północno-zachodniej części założenia, za stawem, u podnóża wejścia do 'Królewskiego Gaju' znajduje się pozostałość po kamiennym murku oporowym oraz schodach. Przy granicy historycznego założenia, w pobliżu proponowanej części sportowej znajduje się ujęcie wody. Na terenie parku występują następujące sieci uzbrojenia terenu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sieć oświetleniowa • sieć elektroenergetyczna • sieć kanalizacji deszczowej • sieć kanalizacyjna • sieć wodociągowa. <p>Obszar parku jest częściowo zagospodarowany. Oprócz pozostałości po alejkach parkowych, znajduje się tu tylko 8 szt. betonowo drewnianych ławek parkowych, drewniana kładka wsparta na betonowych podporach oraz pozostałości po kamiennym murku oporowym wraz z schodami. Drzewostan na omawianym terenie jest zróżnicowany pod względem gatunków jak i wieku. Starodrzew to w dużej części historyczne nasadzenia. Występują tu stare okazy dębów, lip, buków i jesionów. Liczne młode samosiewy, które nie były sukcesywnie usuwane spod koron starych okazów, stały się dorosłymi drzewami o dużych średnicach pnia. Na pniach, niektórych okazów, umieszczono stalowe tabliczki z opisem gatunku drzewa. Teren zaniedbany, odizolowany od miasta, od lat popadający w zapomnienie.</p>
	<p>Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie</p> <p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odtworzenie historycznego układu zaniedbanego parku miejskiego poprzez odtworzenie szaty roślinnej połączone z utworzeniem nowych miejsc rekreacji mieszkańców <p>Działania</p> <p>W planowanym zakresie działań proponuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowę alejek parkowych; • Budowę domku dla łabędzi na wyspie; • Budowę murku oporowego ze schodami terenowymi; • Budowę schodów do wody; • Budowę kładek nad rowami; • Montaż ławek parkowych; • Montaż koszy na śmieci; • Montaż stojaków na rowery; • Modernizację istniejących instalacji elektrycznych i budowę nowych linii; • Montaż nowych lamp parkowych; • Odbudowę istniejących rowów melioracyjnych; • Odbudowę istniejącego zbiornika wodnego wraz z wyspą;

	<ul style="list-style-type: none"> Budowę przepustu pod alejką parkową; Powierzenie funkcji operatora zrewitalizowanej przestrzeni organizacji pozarządowej realizującej cele statutowe na terenie parku.
	Przewidywane rezultaty
	<ol style="list-style-type: none"> Zrewitalizowana powierzchnia parku; Ilość nowych nasadzeń; Ilość utworzonych ścieżek ekologicznych; Ilość poddanych renowacji i rewalidacji zabytków kultury i zabytków przyrody; Ilość użytkowników korzystających z organizowanych przez operatora imprez, działań proekologicznych

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	2 500 000 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	1 000 000 zł.
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	1 500 000 zł – 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
<ol style="list-style-type: none"> ekologiczny piknik rodzinny – impreza mająca na celu budowę świadomości ekologicznej w lokalnej społeczności jak i otwartości we wzajemnych relacjach społeczność – NGO – samorząd gminy; wzrost zaangażowania mieszkańców we współdziałanie i pomoc w organizacji i uatrakcyjnieniu niektórych działań proekologicznych – organizator Stowarzyszenie Królewski Gaj; bieg „Królewskiego Gaju” – 5km bieg w ramach pikniku ekologicznego – impreza służąca popularyzacji sportu, poznaniu lokalizacji biegu [Park Miejski], promowaniu zachowań społecznych i ekologicznych – organizator Stowarzyszenie Królewski Gaj; marsze nordic walking – eventy organizowane przez lokalne kluby sportowe i stowarzyszenia mające na celu promocję ogólnodostępnej aktywności prozdrowotnej zlokalizowanej w zrewitalizowanej przestrzeni Parku Miejskiego – organizatorzy klub ..., Uniwersytet Trzeciego Wieku rekonstrukcja historyczna „obozowisko leśne żołnierzy wyklętych” – realizacja „żywych” lekcji historii przez grupy rekonstrukcyjne oraz uczniów lokalnych szkół i Klubu Wojskowego 7 BOW w Trzebiatowie, impreza o charakterze społeczno-edukacyjnym propagująca zarówno postawy

obywatelskie, świadomość lokalnej historii jak i integrująca różne środowiska miejskie – organizator Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Nałęcz”.
---

8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających
RPO WZP 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej RPO WZP 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 6

Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:

- ☒ społeczny
- ☒ gospodarczy
- ☐ środowiskowy
- ☒ przestrzenno-funkcjonalny
- ☒ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia

WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ POPRZECZ ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ CENTRUM MIASTA

2. Lokalizacja przedsięwzięcia

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)	Nie dotyczy
Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu	Działka nr 175 obręb 5 Trzebiatów

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator	
Pełna nazwa:	Gmina Trzebiatów
Osoba reprezentująca:	Burmistrz Trzebiatowa
Adres korespondencyjny:	ul. Rynek 1 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	913872984
e-mail:	sekretariat@trzebiatow.pl

4. Charakterystyka przedsięwzięcia	Opis stanu istniejącego
	Obszar o pow. 4 227 m ² usytuowany w historycznym centrum miasta, wokół Ratusza Miejskiego. Na chwilę obecną pozostaje obszarem niewykorzystywanym na cele gospodarcze czy społeczne. Do końca 2016 roku pełnił rolę dodatkowego parkingu miejskiego. Obecnie obszar wolnej przestrzeni w środku ciasnego centrum miasta.
	Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie
	<p>Wśród celów planowanego projektu należy wskazać:</p> <ol style="list-style-type: none"> propozycję udostępnienia lokalizacji na potrzeby mieszkańców poprzez organizację imprez lokalnych, eventów uzupełniających ofertę miasta skierowaną do turystów.

	Działania
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości poprzez udostępnienie powierzchni placu na organizację cyklicznych kiermaszy, jarmarków; 2. Adaptacja okolicznych komunalnych pustostanów na lokale użytkowe z ofertą handlową lub usługową; 3. Utworzenie bardziej przyjaznej, dostosowanej do otoczenia i potrzeb społecznych mieszkańców przestrzeni publicznej stanowiącej uzupełnienie oferty kulturalnej miasta.
	Przewidywane rezultaty
	<ul style="list-style-type: none"> • Poddana renowacji i przebudowie powierzchnia placu; • Ilość stanowisk kiermaszowych; • Ilość imprez organizowanych na wskazanym terenie.

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	2 000 000 zł [przy renowacji wszystkich kamienic w rynku – 10 000 000 zł]
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	800 000 zł [4 000 000 zł]
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne, bez opracowanych kosztorysów
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	1 200 000 zł [6 000 000 zł] – 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich RPO WZP

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie punktu informacji turystycznej i wybór operatora – uzupełnienie oferty miasta o usługi informacji turystycznej w tym informowanie o życiu kulturalno-sportowym, dystrybucja materiałów dotyczących celów i kierunków rozwoju miasta, tras turystycznych, zabytków, ekspozycji muzealnych oraz imprez cyklicznych i okazjonalnych organizowanych w Trzebiatowie – organizator Gmina Trzebiatów i wybrany operator NGO; 2. Targ owocowo-warzywny – cykliczne spotkanie mieszkańców miasta oferujących wyprodukowane przez siebie towary pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – organizator Trzebiatowski Ośrodek Kultury; 3. Kiermasze świąteczne – okazjonalne imprezy plenerowe organizowane z okazji świąt – organizator – Trzebiatowski Ośrodek Kultury; 4. Wystawy plenerowe – jw. – organizator – Trzebiatowski Ośrodek Kultury; 5. Rekonstrukcja Powstania Warszawskiego – coroczna impreza o charakterze historyczno-

edukacyjnym; organizator – Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Nałęcz”

6. Uroczystości gminne [Narodowe Święto Niepodległości, Święto Flagi, Święto Konstytucji 3 Maja, Święto Batalionu, Święto Wojska Polskiego] – organizator Gmina Trzebiatów

8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających

RPO WZP 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe

RPO WZP 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO NR 7**Zgłaszane przedsięwzięcie ma charakter:**

- ☒ społeczny
☐ gospodarczy
☐ środowiskowy
☐ przestrzenno-funkcjonalny
☐ techniczny

1. Nazwa przedsięwzięcia**AKTYWNIE SPROSTAĆ ZMIANOM****2. Lokalizacja przedsięwzięcia**

Pełny adres miejsca realizacji przedsięwzięcia (jeśli dotyczy konkretnego adresu, w przeciwnym wypadku należy podać przybliżony obszar realizacji zadania)	Gmina Trzebiatów
Dla projektu inwestycyjnego – numery działek na których będzie realizowane przedsięwzięcie oraz informacja o własności terenu	Nie dotyczy

3. Realizacja przedsięwzięcia

Podmiot zgłaszający/ Realizator	
Pełna nazwa:	Gmina Trzebiatów
Osoba reprezentująca:	Burmistrz Trzebiatowa
Adres korespondencyjny:	ul. Rynek 1 72-320 Trzebiatów
Telefon kontaktowy:	913872984
e-mail:	sekretariat@trzebiatow.pl

4. Charakterystyka przedsięwzięcia**Opis stanu istniejącego**

Zgodnie z MPiPS-03 za okres I-XII 2016r. dział 4 wśród powodów korzystania z pomocy:

Osoby bezrobotne – 142 – ilość osób w rodzinach 358, osoby niepełnosprawne – 135 osoby w rodzinach – 238, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 50 osoby w rodzinach – 190. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych – 653 liczba osób w rodzinach – 1 057. Grupa klientów pomocy społecznej z problemem długotrwałego bezrobocia oraz utrwaloną bierną postawą. Aktywizacja głównie poprzez prace społecznie użyteczne – jednorazowo 30 osób. W zakresie wspierania rodziny – 2 asystentów rodziny, bez działań wspierających w zakresie kompetencji rodzicielskich.

Cel jaki ma osiągnąć przedsięwzięcie

	Reintegracja zawodowa i społeczna 60 osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem (32 kobiety i 28 mężczyzn), podniesienie kompetencji rodzicielskie w grupie bazowej wraz z otoczeniem.
	Działania
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej, 2. Praca socjalna 3. Usługa asysty rodzinnej, 4. Wsparcie specjalistyczne – prawnik, psycholog, terapeuta, 5. Warsztat kompetencji rodzicielskich, 6. Wyjazd treningowy rodzinny, 7. Terapia rodzinna, 8. Badanie ekarsie – medycyna pracy, 9. Zabezpieczone książeczki zdrowia, 10. Usługi zdrowotne – okulista, optyk, 11. Opłacenie czesnego w szkole ponadgimnazjalnej, 12. Zapewnienie opieki dla dzieci uczestników
	Przewidywane rezultaty
	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie zatrudnienia – umowa o pracę, działalność własna, inne, • Podniesienie umiejętności poruszania się na rynku pracy uczestników, • Osiągnięcie samodzielności ekonomicznej – zgodnie ze wskaźnikiem zatrudnienia, • Nabycie nowych kompetencji zawodowych, • Podniesienie kompetencji rodzicielskich – pozostanie w środowiskach rodzinnych dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. • Rezultaty do osiągnięcia na poziomie nie niższym niż określony dla poszczególnych celów projektu

5. Kalkulacja przewidywanych kosztów realizacji projektu.	
Całkowity koszt w ramach rewitalizacji:	741 832,87 zł.
Wkład własny np.: świadczenia rzeczowe, nieodpłatne usługi, udział finansowy osób prywatnych i sponsorów, wolontariat	111 670,30 zł.
Sposób obliczania kosztów.	Oszacowanie własne,
Źródło finansowania [finansowanie ze środków zewnętrznych np. funduszy unijnych, środki własne itp.]	741 832,87 zł RPZP.07.01.00 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i /lub wykluczeniem społecznym RPO WZ 2014 – 2020 Aktywna Integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie w tym środki własne 111 670,30 zł świadczenia pieniężne.

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięcia:	
Planowane rozpoczęcie realizacji	Planowane zakończenie realizacji
2018	2020

7. Przedsięwzięcia uzupełniające, ograniczające zdiagnozowaną sytuację kryzysową
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrakty socjalne • Indywidualne programy zatrudnienia • Praca socjalna • Świadczenia pieniężne celowe – stosownie do sytuacji indywidualnej • Poradnictwo specjalistyczne

8. Źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających
<p>środki własne gminy, środki partnera, świadczenia integracyjne – Fundusz Pracy</p> <p>Projekt do realizacji w partnerstwie z NGO.</p>

8.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące wyznaczone kierunki działań

Poniżej w tabelach zaprezentowano pozostałe przedsięwzięcia, które zaplanowano do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiatów.

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1	
Tytuł przedsięwzięcia	Bieg Nałęcz
Opis przedsięwzięcia	Coroczna impreza upamiętniająca tragiczną śmierć patrona grupy i honorowego obywatela Trzebiatowa gen. Dyw. Stanisława Nałęcz-Komornickiego oraz pozostałych osób katastrofy smoleńskiej
Realizator	Klub wojskowy 7 BOW TRZEBIATÓW i Grupa rekonstrukcji historycznej „Nałęcz”;
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2	
Tytuł przedsięwzięcia	Wypożyczalnia kajaków i rowerów
Opis przedsięwzięcia	Stworzenie wypożyczalni kajaków i rowerów z których korzystać będą mogli mieszkańcy gminy Trzebiatów oraz przyjezdni turyści
Realizator	PTTK WAGANT
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3	
Tytuł przedsięwzięcia	Zajęcia fitness dla mieszkańców
Opis przedsięwzięcia	Organizacja zajęć fitness dla mieszkańców gminy Trzebiatów.
Realizator	Trzebiatowski Klub Miłośników Fitness
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4	
Tytuł przedsięwzięcia	Zawody wędkarskie
Opis przedsięwzięcia	Organizacja zawodów wędkarskich dla mieszkańców regionu.
Realizator	Polski Związek Wędkarski: Koło Trzebiatów Miasto, Wiarus, Dragon Nowielice

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 5	
Tytuł przedsięwzięcia	Ulica Poetów
Opis przedsięwzięcia	Coroczny, majowy happening pod nazwą Ulica Poetów oferujący szereg wydarzeń, które odbywają się także w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek, służy promocji czytelnictwa, poezji i autorów odwiedzających Pałac nad Młynówką
Realizator	Trzebiatowski Ośrodek Kultury
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 6	
Tytuł przedsięwzięcia	Zajęcia ruchowe dla osób starszych i niepełnosprawnych
Opis przedsięwzięcia	organizacja zajęć o charakterze prozdrowotnym, edukacyjnym o prowadzenia zdrowego stylu życia i aktywności sportowej
Realizator	Stowarzyszenie Aktywny Trzebiatów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, PSOUU
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 7	
Tytuł przedsięwzięcia	Uruchomienie punktu informacji turystycznej w Baszcie Kaszanej
Opis przedsięwzięcia	uzupełnienie oferty miasta o usługi informacji turystycznej w tym informowanie o życiu kulturalno-sportowym, dystrybucja materiałów dotyczących celów i kierunków rozwoju miasta, tras turystycznych, zabytków, ekspozycji muzealnych oraz imprez cyklicznych i okazjonalnych organizowanych w Trzebiatowie
Realizator	organizator Stowarzyszenie Historyczny Trzebiatów – Chąsba
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 8	
Tytuł przedsięwzięcia	Zakład Aktywizacji Zawodowej
Opis przedsięwzięcia	Utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej, który zajmowałby się obsługą gospodarczą, gastronomiczną i turystyczną przedsięwzięcia. ZAZ, jako forma działalności dostępna tylko dla organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności osobami z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności, miałby na celu prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej

	osób niepełnosprawnych znajdujących się pod opieką miejscowego oddziału PSOUU. Powstanie nowych miejsc pracy, aklimatyzacja osób niepełnosprawnych będących dotąd pozbawionych możliwości wejścia na rynek pracy oraz utrwalenie pozycji zawodowej osób objętych opieką PSOUU byłoby głównym celem dodatkowych działań rewitalizacyjnych w proponowanym przedsięwzięciu.
Realizator	PSOUU
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 9	
Tytuł przedsięwzięcia	Grupa samopomocowa AA
Opis przedsięwzięcia	Działalność zespołu osób, stworzonego w celu utrzymywania trzeźwości własnej i wspierania innych w jej osiąganiu, poprzez dzielenie się swoim doświadczeniem.
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 10	
Tytuł przedsięwzięcia	Grupa wsparcia dla ofiar przemocy
Opis przedsięwzięcia	Utworzenie zespołu podejmującego działania w kierunku zatrzymania przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie świadomości przysługujących praw, wzrost poczucia własnej wartości i kompetencji społecznych. Grupa posiadałaby możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i prawnego oraz usług mediatora;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 11	
Tytuł przedsięwzięcia	Grupa wsparcia dla osób uzależnionych przeznaczona jest dla rodzin, które dotknął problem uzależnienia od narkotyków, alkoholu najbliższych.
Opis przedsięwzięcia	Stworzenie grupy wsparcia, gdzie rodziny otrzymają pomoc w uzyskaniu równowagi psychicznej, gdzie w sposób otwarty i bezpieczny mogą porozmawiać o swoich problemach z osobami w podobnej sytuacji, mogą dzielić się swoim doświadczeniem, zdobywać wiedzę na temat, czym jest uzależnienie i w jaki sposób

	doprowadzić osobę uzależnioną do leczenia;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 12	
Tytuł przedsięwzięcia	Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych
Opis przedsięwzięcia	Pomoc skierowana do osób żyjących w otoczeniu uzależnionego, które często przejmują rolę ochronną, opiekuńczą w stosunku do uzależnionego. Grupa byłaby miejscem gdzie istniałaby możliwość ujawnienia skrywanych emocji i dyskusja nad rozwiązaniem codziennych problemów;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 13	
Tytuł przedsięwzięcia	Szkoła dla rodziców – warsztat kompetencji rodzicielskich
Opis przedsięwzięcia	Działanie skierowane do rodziców oferujące podnoszenie kompetencji rodzicielskich, wspieranie rodziców w radzeniu sobie, w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, nauka umiejętności porozumiewania się, nauka dialogu i kształtowanie więzi opartych na wzajemnym szacunku;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 14	
Tytuł przedsięwzięcia	Warsztaty kulinarne.
Opis przedsięwzięcia	Na warsztatach będzie można uzyskać wiedzę teoretyczną i praktyczną na temat zdrowych, smacznych i dostępnych dań i potraw. Zajęcia mają na celu wyrobienie zdrowych i oszczędnych nawyków żywieniowych;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 15	
Tytuł przedsięwzięcia	Doradztwo NGO

Opis przedsięwzięcia	Utworzenie miejsca, w którym organizacje pozarządowe mają możliwość uzyskania informacji nt. założenia organizacji pozarządowej, prowadzenia księgowości w organizacji, zasadach tworzenia organizacji pożytku publicznego i uzyskiwania 1%, roli pracowników, współpracowników, wolontariuszy oraz współpracy z administracją, biznesem, mediami, pozyskiwania środków na działalność swojej organizacji pozarządowej, przygotowania oferty na realizację zadania publicznego, zasadami rozliczania;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 16	
Tytuł przedsięwzięcia	Punkt specjalistycznego poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
Opis przedsięwzięcia	Organizacja miejsca, w którym zwracający się o pomoc mogliby uzyskać wsparcie służące poprawie, jakości życia rodzinnego oraz relacji w rodzinach osób zwracających się o pomoc w związku z problemami dotyczącymi zewnętrznych stosunków grupy rodzinnej, jej konfliktów z instytucjami i środowiskiem zamieszkania, ze stosunkami wewnątrzrodzinnymi;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 17	
Tytuł przedsięwzięcia	Punkt konsultacyjno-informacyjny GKRPA
Opis przedsięwzięcia	Poradnictwo specjalistyczne prawne, psychologiczne, terapeutyczne;
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 18	
Tytuł przedsięwzięcia	Sala konferencyjna.
Opis przedsięwzięcia	Organizacja lokalnych kampanii, spotkań i pogadanek
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 19	

Tytuł przedsięwzięcia	Specjalistyczne usługi opiekuńcze
Opis przedsięwzięcia	Organizacja zajęć terapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 20	
Tytuł przedsięwzięcia	Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa wraz z działaniami towarzyszącymi
Opis przedsięwzięcia	Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa wraz z działaniami towarzyszącymi
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 21	
Tytuł przedsięwzięcia	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Opis przedsięwzięcia	Organizacja działalności GKRPA
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 22	
Tytuł przedsięwzięcia	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
Opis przedsięwzięcia	Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych
Realizator	Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 23	
Tytuł przedsięwzięcia	Ekologiczny piknik rodzinny.
Opis przedsięwzięcia	Organizacja imprezy mającej na celu budowę świadomości ekologicznej w lokalnej społeczności jak i otwartości we wzajemnych relacjach społeczność – NGO – samorząd gminy; wzrost zaangażowania mieszkańców we współdziałanie i pomoc w organizacji i uatrakcyjnieniu niektórych działań proekologicznych;

Realizator	Stowarzyszenie Królewski Gaj
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 24	
Tytuł przedsięwzięcia	Bieg „Królewskiego Gaju”
Opis przedsięwzięcia	Organizacja biegu na dystansie 5 km. Bieg w ramach pikniku ekologicznego – impreza służąca popularyzacji sportu, poznaniu lokalizacji biegu [Park Miejski], promowaniu zachowań społecznych i ekologicznych.
Realizator	Stowarzyszenie Królewski Gaj
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 25	
Tytuł przedsięwzięcia	Marsze nordic walking
Opis przedsięwzięcia	Eventy organizowane przez lokalne kluby sportowe i stowarzyszenia mające na celu promocję ogólnodostępnej aktywności prozdrowotnej zlokalizowanej w zrewitalizowanej przestrzeni Parku Miejskiego.
Realizator	Organizacje pozarządowe
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 26	
Tytuł przedsięwzięcia	Rekonstrukcja historyczna „obozowisko leśne żołnierzy wyklętych” – realizacja „żywych” lekcji historii przez grupy rekonstrukcyjne oraz uczniów lokalnych szkół i Klubu Wojskowego 7 BOW w Trzebiatowie,
Opis przedsięwzięcia	Organizacja imprezy o charakterze społeczno-edukacyjnym propagująca zarówno postawy obywatelskie, świadomość lokalnej historii jak i integrująca różne środowiska miejskie
Realizator	Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Nałęcz”.
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 27	
Tytuł przedsięwzięcia	Utworzenie punktu informacji turystycznej i wybór operatora.
Opis przedsięwzięcia	Uzupełnienie oferty miasta o usługi informacji turystycznej w tym informowanie o życiu kulturalno-sportowym, dystrybucja materiałów dotyczących celów i kierunków rozwoju miasta, tras

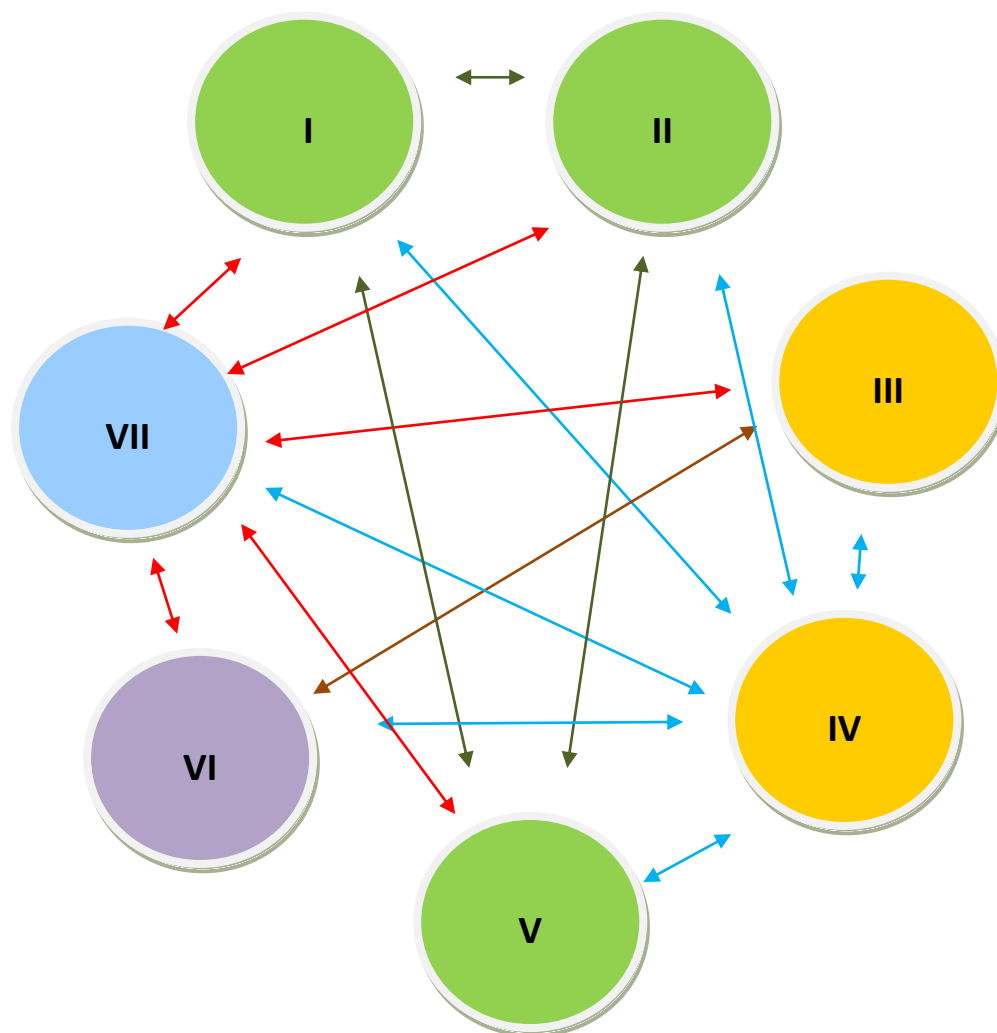
	turystycznych, zabytków, ekspozycji muzealnych oraz imprez cyklicznych i okazjonalnych organizowanych w Trzebiatowie;
Realizator	Gmina Trzebiatów i wybrany operator NGO;
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 28	
Tytuł przedsięwzięcia	Targ owocowo-warzywny
Opis przedsięwzięcia	Cykliczne spotkanie mieszkańców miasta oferujących wyprodukowane przez siebie towary pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – organizator;
Realizator	Trzebiatowski Ośrodek Kultury
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 29	
Tytuł przedsięwzięcia	Kiermasze świąteczne;
Opis przedsięwzięcia	Okazjonalne imprezy plenerowe organizowane z okazji świąt.
Realizator	Trzebiatowski Ośrodek Kultury
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 30	
Tytuł przedsięwzięcia	Wystawy plenerowe;
Opis przedsięwzięcia	Organizacja okazjonalnych wystaw plenerowych.
Realizator	Trzebiatowski Ośrodek Kultury;
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 31	
Tytuł przedsięwzięcia	Rekonstrukcja Powstania Warszawskiego;
Opis przedsięwzięcia	Coroczna impreza o charakterze historyczno-edukacyjnym;
Realizator	Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Nałęcz”
Przedsięwzięcie uzupełniające nr 33	
Tytuł przedsięwzięcia	Uroczystości gminne

Opis przedsięwzięcia	Organizacja narodowych świąt - Narodowe Święto Niepodległości, Święto Flagi, Święto Konstytucji 3 Maja, Święto Batalionu, Święto Wojska Polskiego
Realizator	Gmina Trzebiatów

9. Mechanizmy zapewniające komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych

Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność ma na celu doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym, tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym, tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Rozpoznane powiązania wzajemne pomiędzy wybranymi w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi obrazuje poniższy graf [nr przedsięwzięć odpowiadają kolejnym cyfrom rzymskim]:

Legenda:

- - przedsięwzięcia społeczne w przestrzeni rekreacyjnej [p. nr I, II, V]
- - przedsięwzięcia społeczne w oparciu o utworzenie bazy infrastrukturalnej [przedsięwzięcie nr III, IV]
- - przedsięwzięcia gospodarcze [przedsięwzięcie nr VI]
- - przedsięwzięcia społeczne o miękkim charakterze [przedsięwzięcie nr VII]

Istotą zaprezentowanych relacji pomiędzy ww. przedsięwzięciami jest ich wzajemna komplementarność określona w tzw. 5K [str. 21 *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* MR/H 2014-2020/20(2)08/2016]. Ponadto wybrane do realizacji przedsięwzięcia wykazują następujące powiązania:

PRZEDSIĘWZIĘCIE I.

Rozwój aktywności społecznej wybranych grup społecznie poprzez udostępnienie zaadoptowanych na cele rekreacyjne terenów położonych wzdłuż miejskich murów obronnych

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr II – projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr IV – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr V – projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr VII – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania I.

PRZEDSIĘWZIĘCIE II.

Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej ze szczególnym naciskiem na przeciwdziałanie przejawom patologii społecznych i wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie ogólnodostępnej przestrzeni publicznej na cele społeczne;

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr I - projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr IV – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;

- Nr V - projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr VII – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania II.

PRZEDSIĘWZIĘCIE III.

Aktywizacja gospodarcza oraz społeczno-zawodowa mieszkańców gminy Trzebiatów poprzez utworzenie zakładu aktywizacji zawodowej w obiekcie zabytkowym (młynie zbożowym) zaadaptowanym do nowych funkcji.

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr IV – projekt silnie powiązany organizacyjnie z przedsięwzięciem I w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr VI – powiązanie gospodarcze, dedykowane uzupełnieniu istniejącej oferty ekonomicznej miasta;
- Nr VII – realizacja działania 1. [Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania III.

PRZEDSIĘWZIĘCIE IV.

Wzmocnienie rangi funkcjonujących i pobudzenie trendu do powstawania nowych lokalnych organizacji pozarządowych oraz akcji społecznych poprzez utworzenie siedziby NGO jako miejsca zabezpieczającego potrzeby lokalne organizacji pozarządowych;

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr I – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr II – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr III – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr V – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr VI – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;

- Nr VII – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć.

PRZEDSIĘWZIĘCIE V.

Wzrost bezpieczeństwa społeczności lokalnej poprzez rewaloryzację Parku Miejskiego i stworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej;

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr I - projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr II – projekt o podobnym, uzupełniającym charakterze, kierowany do grup społecznych ze zdiagnozowanymi obciążeniami, istnieje możliwość skorelowania planowanych działań w oparciu o ww. przedsięwzięcia;
- Nr IV – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr VII – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania V.

PRZEDSIĘWZIĘCIE VI.

Wzrost przedsiębiorczości społeczności lokalnej poprzez zwiększenie atrakcyjności gospodarczej centrum miasta.

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr III - powiązanie gospodarcze, dedykowane uzupełnieniu istniejącej oferty ekonomicznej miasta;
- Nr IV – projekt silnie powiązany organizacyjnie z przedsięwzięciem I w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr VII – realizacja działania 1. [Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania VI.

PRZEDSIĘWZIĘCIE VII.

Aktywnie sprostać zmianom

W związku z przedsięwzięciem:

- Nr I – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania I;
- Nr II – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania II;

- Nr III – realizacja działania 1. [Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania III;
- Nr IV – silne powiązanie organizacyjne z w związku z koniecznością zabezpieczenia funkcjonowania partnerów społecznych będących operatorem poszczególnych przedsięwzięć;
- Nr V – realizacja działania 7. [Terapia rodzinna] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania V;
- Nr VI – realizacja działania 1. [Uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej – instrumenty reintegracji zawodowej] przedsięwzięcia VII poprzez udział uczestników działania VII w imprezach organizowanych przez operatorów działania VI.

9.1. Komplementarność przestrzenna

Wymóg zachowania komplementarności przestrzennej w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Trzebiatów został spełniony poprzez skoncentrowanie projektów i działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar do rewitalizacji został wyznaczony na podstawie pogłębionej analizy wskaźnikowej oraz po zasięgnięciu opinii przedstawicieli władz lokalnych i zainteresowanych środowisk, w tym mieszkańców gminy. Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu skupiają się na obszarze rewitalizowanym i zostały tak zaplanowane, by kompleksowo poprawiać stan całego obszaru rewitalizowanego a także wpływać korzystnie na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Główny obszar rewitalizacji w gminie. Wyznaczony obszar rewitalizacji wymaga intensywnych działań rewitalizacyjnych, przede wszystkim z uwagi na niską jakość życia mieszkańców obszaru i postępującą degradację społeczną. Obszar ten ma również znaczenie strategiczne i kluczowe dla integracji mieszkańców, promocji miasta i gminy oraz jej rozwoju turystycznego. Skoncentrowanie działań na wyznaczonym obszarze pozwoli znacznie podnieść jakość i poziom życia w całej gminie, zapobiegając wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są odpowiedzią na główne problemy rewitalizowanego obszaru. Zdecydowana ich większość dotyczy działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów infrastrukturalnych, co znacznie poszerza grupę odbiorców działań. Będą to w pierwszej kolejności mieszkańcy obszaru, ale również mieszkańcy całej gminy, regionu. Realizacja zaplanowanych działań zapobiegnie przenoszeniu się istniejących problemów na inne obszary gminy. Cykliczna analiza uwarunkowań życia mieszkańców gminy pozwoli monitorować skuteczność i efektywność zaplanowanego procesu rewitalizacyjnego oraz sprawdzać, czy pozostałe obszary gminy nie są zagrożone degradacją.

Komplementarność przestrzenna opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań w przestrzeni gminy (wpływ rewitalizacji na studia i plany miejscowe);
- zapobieganiu przenoszeniu problemów na inne tereny;
- ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej gminy.

9.2 Komplementarność problemowa

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Trzebiatów są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców w dużej mierze będąca wynikiem niskiego kapitału społecznego i ludzkiego, stąd postępująca również przez lata degradacja infrastruktury technicznej. Dlatego zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim renowacji, przebudowy i adaptacji zniszczonych obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej, które mają służyć głównie mieszkańcom obszaru. Planuje się bowiem prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (w tym integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, edukacyjnym i kulturalnym) oraz działań pozwalających stworzyć przestrzeń dla usług, dając szansę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remonty i modernizacja infrastruktury technicznej posłużą zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładui przestrzennego i estetyki przestrzeni i przyczynią się również do poprawy jakości środowiska naturalnego. Dodatkowo, w kartach projektów rewitalizacyjnych, dla wykazania komplementarności problemowej, zapisano informacje o oddziaływaniu poszczególnych projektów na wskazane w Wytycznych pięć sfer, co ma na celu przeciwdziałanie fragmentacji działań. W projektach opisano również spodziewane efekty oraz wygląd obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Zakładane cele są spójne ze strategicznymi decyzjami gminy, która sfinalizowała proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2016 – 2023 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2020, co pozwoliło połączyć wyniki obu tych procesów i ująć je w planowaniu procesu rewitalizacji dla gminy. Zatem warunek komplementarności problemowej został spełniony.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiatów jest Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji, który został powołany w drodze zarządzenia nr 172/2016 Burmistrza Trzebiatowa z dnia 22 czerwca 2016 roku na etapie przygotowywania programu rewitalizacji. W zespole zasiadają przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele jednostek pomocniczych. Obsługę administracyjną Zespołu zapewnia Referat Rozwoju i Promocji Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. Powołany Zespół oraz jego skład zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem programu rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i spójność procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Dla uzyskania jak największej efektywności poszczególnych projektów i przedsięwzięć, ich realizacja oraz koordynowanie ich wdrażania zostanie zlecane merytorycznym jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje.

Struktura i system zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Trzebiatów, pozwoli na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpłynie na skuteczniejsze rozwiązanie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i zagrożeń.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją;
- spójności działań proceduralnych;
- wypracowaniu trwałych standardów.

9.4. Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Trzebiatów zachowuje ciągłość programową procesu rewitalizacji. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją kontynuację w obecnym dokumencie. Zakłada się ożywienie społeczne przestrzeni śródmiejskich, które zostały zmodernizowane w poprzednich latach oraz dalszą modernizację infrastrukturalną Rynku wraz z dalszą integracją i aktywizacją społeczną mieszkańców oraz ożywieniem gospodarczym obszaru z zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Zamierzenia te są ścisłą kontynuacją procesu rewitalizacji z lat poprzednich. Wnioski z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej. W poprzednim etapie rewitalizacji poddano obszar miejski – zbliżony z tym, który wytyczono aktualnie.

Lokalny Program Rewitalizacji, w części swoich działań jest uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013. W związku z tym, nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań gminy;
- ocenie skuteczności dotychczasowych osiągnięć i efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań.

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiatów będą finansowane z różnych źródeł: EFRR, EFS, środki publiczne oraz środki prywatne, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Taki sposób finansowania gwarantuje możliwie najkorzystniejsze uzyskanie efektów dla obszaru rewitalizacji. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość stymulowania endogenicznych (lokalnych) źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie przy założeniu wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości oraz organizacji społecznych. Dzięki zapewnieniu komplementarności z zakresu źródeł finansowania, uzyskane zostaną korzystniejsze efekty dla obszaru podlegającego rewitalizacji.

10. Indykatywne ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zapewnienia zdywersyfikowanych źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę różnorodność zaplanowanych celów interwencji oraz określonych rezultatów, ma to kluczowe znaczenie dla efektywnej realizacji LPR. Montaż finansowy zakłada możliwość pozyskania środków pochodzących ze

wszystkich możliwych do wykorzystania źródeł. Szansą jest tutaj zaangażowanie podmiotów prywatnych i publicznych, dla których dedykowane są poszczególne możliwości. Kluczową rolę odgrywać tu będą zdolności administracyjne i gotowość do absorpcji środków, a także ich dostępność. Podstawowym źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł Unii Europejskiej, a dedykowane wprost na przedsięwzięcia dotyczące rewitalizacji lub inne możliwe do wykorzystania na jej rzecz. Biorąc jednak pod uwagę ograniczoną wielkość tych środków, dużą konkurencję podczas procedur konkursowych oraz ograniczony czas możliwości ich pozyskiwania, głównym wyzwaniem będzie zaangażowanie środków pochodzących ze źródeł prywatnych. Mogą one stanowić istotne dopełnienie i wpłynąć na przyspieszenie procesu rewitalizacji, bazującego na potencjale endogenicznym miasta. Istotne znaczenie dla zapewnienia finansowania procesu rewitalizacji będzie miała koordynacja zapewniona ze strony Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Trzebiatów. W ramach prac Zespołu prowadzony będzie stały monitoring możliwych do wykorzystania źródeł finansowania, a także włączanie różnorodnych interesariuszy do udziału w montażu finansowym.

Środki publiczne UE

Głównym źródłem finansowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów. Wśród innych możliwości ujętych w RPO WD, mogących uzupełnić podejmowane działania na rzecz rewitalizacji, są przewidziane tam przedsięwzięcia dot. m.in. poprawy infrastruktury zdrowotnej i społecznej, polepszenia efektywności energetycznej budynków, zachowania dziedzictwa kulturowego. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziane są możliwości wspierania przedsięwzięć dotyczących m.in. remontów obiektów zabytkowych, termomodernizacji, transportu, ochrony środowiska. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, w którym alokowane są środki Europejskiego Funduszu Społecznego, umożliwia zaplanowanie i realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie sfery społecznej. Możliwe są tu do sfinansowania działania dotyczące przeciwdziałania bezrobociu, wykluczeniu społecznemu, rozwoju przedsiębiorczości czy edukacji formalnej i nieformalnej.

Środki publiczne

Głównym źródłem mogą tu być programy dotacyjne poszczególnych ministerstw, np. (A) Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020, umożliwiający finansowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej, aktywizacji środowiska osób starszych. (B) Program Młodzież Solidarna w Działaniu na lata 2016-2020, umożliwiający finansowanie działań dedykowanych różnym grupom wiekowym, w tym wsparcia rodziny na różnych etapach życia oraz stworzenia warunków rozwoju młodzieży. (C) Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020 umożliwiający realizację przedsięwzięć dotyczących aktywizacji społecznej i obywatelskiej przez organizacje pozarządowe. Możliwość finansowania działań "miękkich" ma kluczowe znaczenie dla powodzenia procesu rewitalizacji. Dodatkowym źródłem mogą być fundusze inwestycyjne i instrumenty zwrotne BGK i PIR S.A.

Środki jednostek samorządu terytorialnego

Środki Gminy Trzebiatów, przewidziane na prowadzenie inwestycji publicznych na obszarze rewitalizacji, będą kluczowym źródłem finansowania. Gmina będzie miała możliwość angażowania środków jako udziału w prowadzonych inwestycjach oraz w miarę możliwości zapewni wkład własny dla lokalnych interesariuszy.

Środki prywatne

Możliwość zaangażowania środków pochodzących z sektora biznesu czy osób fizycznych uzależnione jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, np. dostępności środków w ramach programów pomocowych, kondycji finansowej. Zaangażowanie środków pochodzących z sektora biznesu może mieć różnorodną formę określoną w możliwościach prawnych. Środki pochodzące i/lub pozyskane przez organizacje pozarządowe mogą stanowić istotne dopełnienie działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji, co wymaga włączenia przedstawicieli lokalnych organizacji.

11. Mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Program rewitalizacji został wypracowany przez samorząd gminny wraz z udziałem Wykonawcy oraz zespołu ds. rewitalizacji powołanym w gminie i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte będą na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji zastosowano następujące mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji obszaru:

- zorganizowano otwarte konsultacje społeczne celem włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe w proces rewitalizacji. Spotkania miały charakter warsztatów i były zorganizowane na następujących etapach procesu:

I SPOTKANIE KONSULTACYJNE:

konsultacje wstępnej koncepcji wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Spotkanie było przeprowadzone w formie **SPOTKANIA PUBLICZNEGO**, a więc miało charakter spotkania otwartego, na którym pod dyskusję została poddana koncepcja wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz możliwe rozwiązania, a każdy uczestnik spotkania mógł zabrać głos, zadać pytanie, czy też wysunąć własną propozycję. Dodatkowo uczestnicy spotkania mieli do dyspozycji **ARKUSZE KONSULTACYJNE**, na których mogli w formie pisemnej zgłosić swoje uwagi do zaproponowanej koncepcji.

Konsultacje odbyły się:

- w formie spotkania otwartego z debatą otwartą w dniu 15 grudnia 2016 r. w godzinach od 16.00 do 18.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu uczestniczyło ok. 30 osób, w tym mieszkańcy gminy oraz osoby reprezentujące organizacje pozarządowe z terenu gminy Trzebiatów. Mieszkańcy zgłosili potrzebę włączenia w obszar zdegradowany/obszar rewitalizacji ulice Torową, Dworcową oraz Nowotki. Po wnikliwej analizie Zespół ds. rewitalizacji podjął decyzję o włączeniu do obszaru ulic Torowej oraz Dworcowej.
- w formie warsztatu zamkniętego w dniu 15 grudnia 2016 r. w godzinach od 18.00 do 20.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu wzięło udział 8 radnych gminy Trzebiatów.

II SPOTKANIE KONSULTACYJNE:

konsultacje ostatecznej wersji wyznaczonych obszarów rewitalizacji

Spotkanie było przeprowadzone w formie **SPOTKANIA PUBLICZNEGO**, a więc miało charakter spotkania otwartego, na którym pod dyskusję została poddana ostateczna koncepcja wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz możliwe rozwiązania, a każdy uczestnik spotkania mógł zabrać głos, zadać pytanie, czy też wysunąć własną propozycję. Celem konsultacji było przedstawienie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz wypracowanie kolejnych przedsięwzięć. Na spotkaniu pod dyskusję została poddana lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a każdy uczestnik spotkania mógł zabrać głos, zadać pytanie, czy też wysunąć własną propozycję. Dodatkowo uczestnicy spotkania mieli do dyspozycji **ARKUSZE KONSULTACYJNE**, na których mogli w formie pisemnej zgłosić swoje uwagi do zaproponowanej koncepcji.

Konsultacje odbyły się:

- w formie spotkania otwartego z debatą otwartą w dniu 17 lutego 2017 r. w godzinach od 16.00 do 18.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu uczestniczyło ponad 30 osób, w tym mieszkańcy gminy oraz osoby reprezentujące organizacje pozarządowe z terenu gminy Trzebiatów. Przedstawiciele organizacji pozarządowej Królewski Gaj poinformowali, iż przygotowali propozycję przedsięwzięcia, które opiszą i złożą w wyznaczonym na konsultacje terminie. Propozycja została złożona i pozytywnie zaopiniowana i wpisana na listę przedsięwzięć głównych.
- w formie warsztatu zamkniętego w dniu 17 lutego 2017 r. w godzinach od 18.00 do 20.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu wzięło udział 6 radnych gminy Trzebiatów.

III SPOTKANIE KONSULTACYJNE:

konsultacje listy projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Spotkanie było przeprowadzone w formie **SPOTKANIA PUBLICZNEGO**, a więc miało charakter spotkania otwartego, na którym pod dyskusję został poddany wstępny projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Trzebiatów. Każdy z uczestników spotkania mógł zabrać głos, zadać pytanie, czy wygłosić swoją opinię na temat projektu Programu. Dodatkowo uczestnicy

spotkania mieli do dyspozycji **ARKUSZE KONSULTACYJNE**, na których mogli w formie pisemnej zgłosić swoje uwagi do zaproponowanej koncepcji.

Konsultacje odbyły się:

- w formie spotkania otwartego z debatą otwartą w dniu 24 marca 2017 r. w godzinach od 16.00 do 18.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu uczestniczyło ok. 30 osób, w tym mieszkańcy gminy oraz osoby reprezentujące organizacje pozarządowe z terenu gminy Trzebiatów.
- w formie warsztatu zamkniętego w dniu 24 marca 2017 r. w godzinach od 18.00 do 20.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu wzięło udział 7 radnych gminy Trzebiatów.

IV SPOTKANIE KONSULTACYJNE:

konsultacje społeczne ostatecznej formy Programu

Spotkanie przeprowadzone w formie **SPOTKANIA PUBLICZNEGO**, a więc miało charakter spotkania otwartego, na którym pod dyskusję została poddana ostateczna wersja Programu, a każdy uczestnik spotkania mógł zabrać głos, zadać pytanie, czy też wygłosić własną opinię. Dodatkowo uczestnicy spotkania mieli do dyspozycji **ARKUSZE KONSULTACYJNE**, na których mogli w formie pisemnej zgłosić swoje uwagi do zaproponowanej koncepcji.

Konsultacje odbyły się:

- w formie spotkania otwartego z debatą otwartą w dniu 05 maja 2017 r. w godzinach od 15.30 do 18.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy gminy oraz osoby reprezentujące organizacje pozarządowe z terenu gminy Trzebiatów.
- w formie spotkania zamkniętego w dniu 05 maja 2017 r. w godzinach od 18.00 do 20.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie dla radnych gminy Trzebiatów.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W OKRESIE WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Podobne konsultacje w formie otwartego spotkania będą organizowane na etapie wdrażania Programu. Na tym etapie będą to spotkania głównie informacyjne, które będą odbywać się raz w roku i podczas których władze lokalne będą informować partnerów społeczno-gospodarczych o stanie wdrażania Programu. Będzie to też okazja do zebrania opinii na temat efektów wdrażanych działań, jak również zebranie uwag, co do proponowanych zmian w sposobie lub kierunkach wdrażania Programu.

- zbieranie uwag i opinii drogą elektroniczną
- działania edukacyjne i informacyjne o przeprowadzonym procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz przebiegu tego procesu w formie:
  - plakatów rozmieszczonych na tablicach i słupach ogłoszeniowych
  - ogłoszeń w lokalnej prasie – między innymi o terminach spotkań konsultacyjnych

- ulotek edukacyjnych,
- komunikaty i informacje zawarte na stronie internetowej Gminy.
- organizowanie spotkań ze społecznością lokalną oraz angażowanie ich w działania;

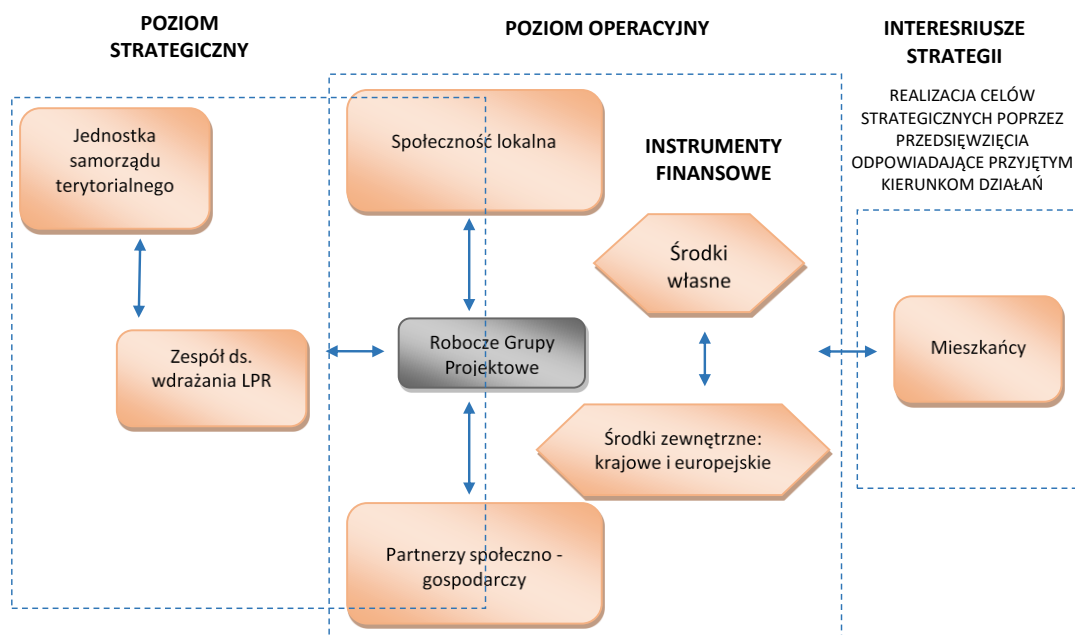
Cały proces opracowania oraz wdrażania programu będzie szczegółowo monitorowany. Każda forma konsultacji społecznych będzie zakończona sporządzeniem raportu podsumowującego jej przebieg, zawierającego informacje o miejscu i czasie jej przeprowadzenia, omówienie przebiegu oraz zestawienie zgłoszonych uwag i opinii wraz z odniesieniem się do nich. W trakcie wdrażania Programu Rewitalizacji nastąpi stała współpraca pomiędzy Władzami gminy, a interesariuszami Programu. Zostaną przeprowadzone działania aktywizacyjne między innymi z organizacjami pozarządowymi, które zrzeszają mieszkańców i mają istotny wpływ na ich funkcjonowanie.

Planuje się kontynuować proces informowania i edukowania, mający na celu rozszerzać grupę zaangażowanych odbiorców procesu rewitalizacji. W tym działaniu najlepszą rolę będzie pełnił zespół ds. wdrażania LPR oraz organizacje pozarządowe. Kluczowe znaczenie dla tego procesu będą miały miejsc aktywności lokalnej, planowane do powołania w podobszarach rewitalizacji, najczęściej na terenie rewitalizowanych przestrzeni publicznych. Miejsca te mają sprzyjać budowaniu więzi sąsiedzkich oraz lokalnych partnerstw i przedsięwzięć wspomagających procesy rewitalizacji. W ramach działań rewitalizacyjnych zakłada się stworzenie miejsca dla siedzib i spotkań organizacji pozarządowych z terenu Gminy Trzebiatów.

12. System wdrażania programu rewitalizacji

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2023 określa sposób realizacji przyjętych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań, jak również stwarza ramy dla mechanizmów sterowania procesami wdrażania. Dla zapewnienia odpowiedniej skali oraz zachowania spójności realizowanych działań, w system wdrażania powinni być włączeni nie tylko przedstawiciele jednostki samorządu terytorialnego, ale również poszczególne grupy interesariuszy – partnerzy społeczno-gospodarczy oraz mieszkańcy rewitalizowanego obszaru.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga szerokiego konsensusu oraz współpracy na rzecz wspierania procesów rewitalizacji obszaru. Odpowiednie struktury zarządzania obejmować muszą zatem wszystkich interesariuszy programu. Wdrażanie Programu powinno mieć charakter bezpośredni, skupiający się na realizowaniu wyznaczonych działań przez powołane w ramach jednostki samorządu terytorialnego struktury organizacyjne ds. wdrażania, jak i pośredni skupiający się na inicjowaniu i koordynowaniu działań podejmowanych przez poszczególne grupy interesariuszy.

Rysunek 4 Schemat wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2023

Za proces wdrażania i zarządzania pełną odpowiedzialność ponosić będzie Gmina Trzebiatów. Głównym zadaniem organów Gminy we wdrażaniu i zarządzaniu Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy.

Podstawą zaprojektowanego systemu wdrażania jest struktura organizacyjna umiejscowiona w Gminie Trzebiatów – powołany zespół ds. wdrażania LPR. Pracami zespołu zarządzał będzie powołany przez Burmistrza Trzebiatowa Koordynator ds. wdrażania LPR.

W ramach zespołu będą powoływane Robocze Grupy Projektowe odpowiedzialne za proces realizacji poszczególnych kierunków działań oraz realizacji projektów.

Do zadań zespołu będzie należało w głównej mierze:

- koordynowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- ścisła współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi realizującymi kierunki działań w ramach programu,
- inicjowanie realizacji programów, projektów i działań mających na celu wdrożenie celów LPR,
- przygotowywanie i realizacja programów i projektów własnych,
- nadzór nad projektami realizowanymi przez jednostki zewnętrzne,
- organizowanie monitoringu i ewaluacji Programu,
- okresowe przeglądy Programu oraz ewentualna aktualizacja jego celów.

Istotną rolą zespołu ds. wdrażania LPR, jako koordynatora oraz inicjatora procesu, będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w zakresie realizowanych

projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to lokalnej społeczności na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie.

Opracowany system wdrażania:

- będzie umożliwiał sprawną realizację zapisów Programu,
- uwzględnia poziom strategiczny i operacyjny wdrażania Programu,

Zaproponowany system zarządzania wpisuje się w model good governance. „Zasada good governance wyznacza pożądane kierunki zmian w sposobie podejmowania decyzji i sprawowania władzy. Wskazuje ona obszary niezbędnych reform (...) oraz określa instrumenty, które należy tworzyć dla wdrażania i urzeczywistniania tej koncepcji. Powinna ona ukierunkowywać wszelkie działania (...) administracji publicznej oraz tworzyć kryteria dla oceny stopnia realizacji wyznaczanych celów. Jest to istotne przede wszystkim z punktu widzenia krajów rozwijających się, które nie mają jeszcze doświadczenia w budowie mechanizmów sprawowania władzy istniejących w nowoczesnych państwach.”

13. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji

Rolą monitoringu i ewaluacji jest dostarczanie danych ilościowych i jakościowych związanych z procesem wdrażania Programu. System monitoringu uwzględnia szereg elementów, wynikających z konieczności zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych, ich analizy w oparciu o przyjęte wskaźniki osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych oraz wyznaczonych kierunków działań. Monitoring wykorzystywany jest przede wszystkim w zarządzaniu procesem wdrażania – umożliwia obserwację i reagowanie na zmieniające się czynniki zewnętrzne i wewnętrzne w stosunku do procesu wdrażania. Ponadto jest on podstawowym źródłem danych do badań ewaluacyjnych.

Rysunek 5 Składowe systemu monitoringu

Monitoringiem powinny zostać objęte dwa poziomy realizacji Programu:

- poziom operacyjny – bieżący monitoring realizacji zadań inwestycyjnych,
- poziom strategiczny - postępy w realizacji wdrażania celów Programu Rewitalizacji w zakresie celów strategicznych i operacyjnych - analiza realizacji celów i działań

zapisanych w Programie oraz w propozycjach działań na poziomach: produktów, rezultatów, oddziaływania.

POZIOM OPERACYJNY:

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie dane obrazujące postęp we wdrażaniu Programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w LPR i będzie prowadzony w dwóch kategoriach:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych.

Ocena programów (projektów i zadań inwestycyjnych), przebiegać powinna według trzech aspektów odnoszących się do trzech stanów procesów realizowanych w praktyce:

- ex-ante - ocena poprzedzająca realizację procesu, nazywana oceną prospektywną, polega na sprawdzeniu poprawności ustalenia struktury operacyjnej procesu wykonawczego i struktury organizacyjnej, w której proces ten ma być realizowany;
- mid-term - ocena bieżąca, sprawowana w czasie realizacji procesu, polega na śledzeniu przebiegu procesu realizowanego w podsystemie wykonawczym, z punktu widzenia jego zgodności z założoną strukturą operacyjną oraz sprawdzaniu zgodności osiąganych rezultatów pod względem ilościowym, jakościowym i czasowym z celami zdekomponowanymi na zadania;
- ex-post – ocena przeprowadzona po zakończeniu działania objętego programem, ocena retrospektywna, polega na konfrontacji osiągniętych rezultatów z założonymi celami. Stanowi ona podstawę oceny sprawności realizacji oraz trafności przyjętych wzorców działań.

POZIOM STRATEGICZNY:

Pomiar realizacji celów strategicznych i operacyjnych będzie odbywać się co najmniej raz w roku w formie okresowych raportów z realizacji Programu, które będą zawierać co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposoby promocji projektów,
- przewidywane zagrożenia realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację monitoringu wdrażania Programu będzie zespół ds. wdrażania LPR.

Istotnym elementem procesu wdrażania Programu Rewitalizacji powinna być również ewaluacja efektów wdrażania. Ewaluacja programu powinna się odbywać systematycznie i w takich odstępach czasu, aby możliwe było wdrożenie rekomendacji z nich wynikających. Wytyczne do ewaluacji zawiera poniższa tabela.

Tabela 9 Wytyczne do ewaluacji

Obszar ewaluacji	Systematyka badań	Kluczowe pytania ewaluacyjne	Proponowane metody/ techniki badawcze
Ocena metodyki wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	Co 3 lata	<ul style="list-style-type: none"> Czy powołano w struktury wdrażające i monitorujące Lokalny Program Rewitalizacji? Czy ta struktura ma charakter trwały? Czy właściwie przyporządkowano do poszczególnych elementów struktury zadania i uprawnienia? Czy działania struktur wdrażających i monitorujących są efektywne i skuteczne? Jakie problemy występują w procesie zarządzania i monitorowania LPR? 	Analiza danych wtórnych oraz badania za pomocą metod badań socjologicznych
Ocena efektywności realizacji projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji	Co 3 lata	<ul style="list-style-type: none"> Czy realizowane projekty mieszczą się w priorytetach i zadaniach zdefiniowanych w Programie? W jakim stopniu? Czy projekty układają się w spójną całość i przyczyniają do realizacji celów strategicznych (zwłaszcza na poziomie oddziaływania)? Czy działania realizowane lub przewidziane w ramach projektów pozwolą skutecznie realizować zamierzenia i ostatecznie osiągnąć oczekiwane oddziaływanie? Czy rezultaty projektów będą miały charakter trwały i będą funkcjonować także po zakończeniu projektów i ustaniu finansowania? Czy działania i projekty realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji są komplementarne? 	Badania danych wtórnych – ewaluacja wewnętrzna
Ocena dotychczasowego stanu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	Co roku	<ul style="list-style-type: none"> Jaki jest poziom rewitalizacji obszaru? Jaki jest poziom realizacji poszczególnych celów Programu? Jaka jest skuteczność realizacji Programu w stosunku do poprzedniego badanego okresu? 	Analiza danych wtórnych oraz badania za pomocą technik socjologicznych

Źródło: Opracowanie własne

W ramach ewaluacji Programu należy posługiwać się następującymi kryteriami ewaluacyjnymi:

- **trafność** – pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele Programu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze oddziaływania Programu Rewitalizacji,
- **skuteczność** – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele Programu zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,
- **trwałość** – pozwala ocenić zdolność do utrzymania się w czasie efektów osiągniętych dzięki wdrożeniu Programu.

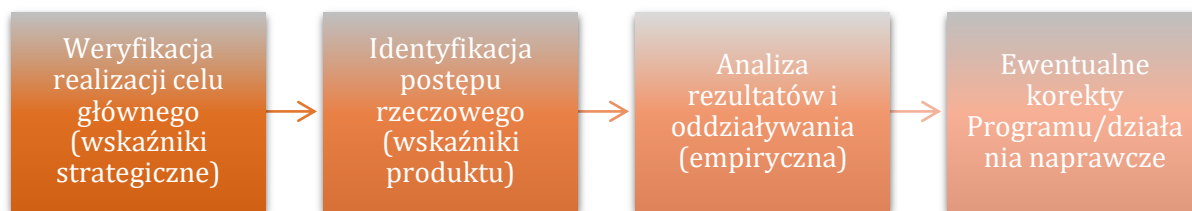
W proces ewaluacji zaangażowane będą następujące struktury systemu wdrażania:

- władze Gminy Trzebiatów,

- zespół ds. wdrażania LPR,
- przedstawiciele interesariuszy – otoczenie społeczno-gospodarcze,
- lokalni mieszkańcy.

Raporty ewaluacyjne przygotowywane będą przez zespół ds. wdrażania LPR (przy ewentualnym współdziałaniu z wykonawcą zewnętrznym), a następnie opiniowane na poziomie operacyjnym systemu wdrażania i poziomie strategicznym.

Rysunek 6 System i monitoring

Główne założenia procesu ewaluacji:

- koncentracja na realizacji celu głównego,
- szczegółowe monitorowanie realizacji założeń rzeczowych Programu,
- postrzeganie efektów realizacji celów strategicznych i operacyjnych przez pryzmat empirii, a nie liczb,
- brak konieczności prowadzenia dodatkowych badań własnych i zleconych (źródła danych: dane wtórne, raporty grup roboczych powołanych do realizacji projektów),
- brak konieczności powoływania osobnego zespołu monitorującego.

Badanie efektów wdrażania nastąpi na podstawie dwóch rodzajów wskaźników: wskaźnika produktu oraz rezultatu. Wskaźniki wyróżniono zgodnie z metodologią badania efektów wdrażania stosowaną przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym oraz programowym. Wskaźniki produktu odnoszą się do wszystkich produktów, które powstały w trakcie realizowania Programu oraz w rezultacie wydatkowania przyznanych środków. Mierzony jest w jednostkach rzeczowych. Natomiast wskaźnik rezultatu dotyczy efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania Programu. Informuje o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wcielenia w życie danego przedsięwzięcia. W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki produktu i rezultatu projektów planowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji.

Tabela 10 Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu

L.p.	Wskaźniki	Jedn. miary	Wartość bazowa dla obszaru	Wartość docelowa
WSKAŹNIKI PRODUKTU				
1.	Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych	szt.	0	6
2.	Liczba zrealizowanych projektów społecznych	szt.	0	15
3.	Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni	ha	0	35

	publicznych			
4.	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych w skali roku	szt.	0	8
5.	Liczba zaadaptowanych budynków na cele gospodarcze i społeczne	szt.	0	2
WSKAŹNIKI REZULTATU				
1.	Zmniejszenie liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	osoby	331	298
2.	Zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń	szt.	287	230
3.	Zmniejszenie liczby interwencji policji	szt.	888	710

Źródło: Opracowanie własne

Monitorowanie wykonania Programu a także jego ocena nastąpi o wartości wskaźników produktu i rezultatu. Dane do badania wskaźnikowego będą pozyskiwane z tych samych źródeł, z których pobierano dane na etapie analizy wskaźnikowej. Ocena będzie polegała na porównaniu wartości wskaźników uzyskanych na etapie analizy wskaźnikowej oraz na etapie oceny.

Ewaluacja Programu przeprowadzana będzie przez Zespół ds. Rewitalizacji w pierwszym kwartale kolejnego roku i uwzględniała będzie rok ubiegły. Sprawozdania przedstawiane będą na spotkaniach Zespołu, a następnie udostępniane za pośrednictwem strony internetowej Gminy Trzebiatów.

14. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Jednym z podstawowych instrumentów prawnych regulujących kwestie wpływu przyjętych założeń na otoczenie jest ocena oddziaływania na środowisko. Przewidywane skutki realizacji przyszłych polityk, strategii, planów lub programów reguluje postępowanie w ramach tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przeprowadzenia SOOŚ jest ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1235 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOŚ.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów nie zalicza się do dokumentów, o których mowa w art. 46 lub 47 ustawy OOŚ. Zgodnie z art. 46 ustawy OOŚ przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty aktualizowanych dokumentów:

- Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- Polityk, strategii planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych

przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

- Polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Lokalny Program Rewitalizacji nie jest dokumentem planistycznym, dotyczącym kształtowania polityki przestrzennej gminy na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 roku poz. 647 z późn. zm.) oraz nie stanowi strategii rozwoju regionalnego, gdyż ma zasięg lokalny (dotyczy obszaru jednej gminy). Odnosząc się do art. 46 pkt 2 ustawy OOS, należy zauważyć, że przedmiotowy dokument stanowi wprowadzenie plan skoncentrowany m.in. na rewitalizacji, lecz nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Działania ujęte w Programie zostały przewidziane do realizacji poza wyznaczonymi obszarami Natura 2000, o których mowa w art. 46 pkt 3 ustawy OOS, w zakresie niewpływającym na te obszary. Lokalny Program Rewitalizacji nie spełnia więc warunków określonych w art. 46 ustawy OOS.

Natomiast art. 47 ustawy OOS, stanowi, że: „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest konieczne w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko”.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów wskazuje działania inwestycyjne i nieinwestycyjne realizujące wyznaczone cele w zakresie rewitalizacji, jednak głównie ma na celu rewitalizację społeczną. Lista działań, została przygotowana przede wszystkim ze względu na konieczność usystematyzowania zamierzeń gminy Trzebiatów. Działania te mogą, ale nie muszą być w przyszłości zrealizowane przez inwestorów samorządowych lub prywatnych.

Realizacja tych przedsięwzięć jest jednak całkowicie niezależna od postanowień niniejszego dokumentu, który zbiorczo uwzględnia przewidywane pozytywne oddziaływanie wszystkich planowanych na terenie gminy przedsięwzięć.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów nie stanowi więc dokumentu, który samodzielnie wyznacza ramy dla jakichkolwiek przedsięwzięć, a więc nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 47 ustawy OOS.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności gminy Trzebiatów	22
Tabela 2 Ruch naturalny ludności w gminie Trzebiatów w 2015 roku.....	24
Tabela 3 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON na terenie gminy Trzebiatów.....	38
Tabela 4 Struktura działalności gospodarczej na terenie objętym projektem według sektorów.	40
Tabela 5 Wykaz ulic wchodzących w całości w skład obszaru	82
Tabela 6 Dane wyjściowe	83
Tabela 7 Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji	84
Tabela 8 Wytyczne do ewaluacji.....	145

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności gminy Trzebiatów w okresie ostatnich 10-ciu lat.....	23
Wykres 2 Liczba ludności gminy Trzebiatów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.....	23
Wykres 3 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	27
Wykres 4 Najbardziej liczne podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Trzebiatów.....	40
Wykres 5 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych.....	40
Wykres 6 Liczba osób korzystających z zasiłow pomocy społecznej oraz dodatków mieszkaniowych	85
Wykres 7 Udział bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	86
Wykres 8 Liczba przestępstw, wykroczeń i interwencji	86
Wykres 9 Stan techniczny i wiek budynków	87

Spis rysunków

Rysunek 1 Gmina Trzebiatów na mapie województwa zachodniopomorskiego.....	18
---	----

Rysunek 2 Mapa obszaru zdegradowanego.....	88
Rysunek 3 Schemat wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzebiatów na lata 2017-2023	142
Rysunek 4 Składowe systemu monitoringu.....	143
Rysunek 5 System i monitoring	146

Załączniki:

1. Mapa obszary zdegradowanego/obszaru rewitalizacji